

Ulaş Başar Gezgin

- şiirler -

Yayın Tarihi:

09.08.2022

Yayınlayan:

Antoloji.Com Kültür ve Sanat

Yayın Hakkı Notu: Bu e-kitapta yer alan şiirlerin tüm yayın hakları şairin kendisine ve / veya yasal temsilcilerine aittir. Şiirlerin kopyalanması, gerçek veya elektronik ortamlarda yayınlanması, dağıtılması Türkiye Cumhuriyeti yasaları ve uluslararası yasalarla korunmaktadır ve telif hakları temsilcisinin önceden yazılı iznini gerektirir. Bu doküman, şairin kendisi veya temsil hakkı verdiği kişinin isteği üzerine Antoloji.Com tarafından, şairin veya temsilcisinin beyanları doğrultusunda yayınlanmıştır. Bu dokümanın yayınlanması, kullanılması, dağıtılması kopyalanması ile ilgili husularda ve şiir içerikleri ile ilgili anlaşmazlıklarda Antoloji.Com hiç bir şekilde sorumlu ve taraf değildir.

Ulaş Başar Gezgin

1978 İstanbul doğumlu Ulaş Başar Gezgin, Türkiye, Vietnam, Tayland ve Malezya'da 22 yıl ders verme deneyimine ve Yeni Zelanda (doktora), Avustralya (ortak proje) ve Latin Amerika'da (gazetecilik) araştırma deneyimine sahip bir akademisyen-yazardır. Eğitimini Darüşşafaka (1989-1996), Boğaziçi Üniversitesi (Eğitim Bilimleri, lisans, 2000; Sosyal Psikoloji, yüksek lisans 2002), ODTU (Bilişsel Bilimler, doktora, 2006) ve yurtdışında (2009, üniversite düzeyinde ders verme yetkisi, Avustralya; Darmstadt Teknik Üniversitesi, Şehir Plancılığı, yüksek lisans, 2011) tamamlayan Gezgin'in toplam 109 kitabı bulunmaktadır. Akademik çalışmalar dışında, çeşitli dergi ve gazetelere köşe yazıları yazmakta; şiir, şarkı sözü, şarkı, deneme, yazınsal inceleme, öykü, film öyküsü, film çözümlemesi, tiyatro oyunu, masal ve roman türlerinde yapıtlar vermekte ve çeşitli ülkelerden şairleri ve şarkıcıları Türkçe'ye kazandırmaktadır. Ayrıca henüz gün yüzü görmemiş 100'ü aşkın bestesi bulunmaktadır. Çeşitli çalışmaları 12 dile (Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca, İspanyolca, İtalyanca, Rusça, Japonca, Vietnamca, Tayca, Gürcüce ve Azerbaycanca) çevrilmiştir.

Aksamalar

Sesindedir, vareder kendini iklim
Seher yellerinde gün, ahir zamanlar
Yedi boyu kalbimin, ırmak önleri
Hatmi, yağmur yağdı mı; gül, kar yağdı mı

Sesindedir vareder kendini iklim

Nedendir gözlerinde kaybolur aklım
Boyanır, hangi renge, yarım yaşamlar
Körleşir çalışanlar pazar günleri
Düşünmez mi topallar, her bir adımı

Nedendir gözlerinde kaybolur aklım

Beklemek denir ona hem iki büklüm
Ağlar ya yeni bebe, onu kim anlar?
İmge havuzum benim, gözümün ferisi!
Unuttun, anladım mı çoktan, adımı

Beklemek denir ona hem iki büklüm

Bir kara tahtayadır, yazılı denklem
Sesli düşünmelidir sessiz insanlar
Ben değil de öteki, sen yok, diğeri
Uzakta görülür ay, kurşun atımı

Bir kara tahtayadır, yazılı denklem

Bükülür de kırılmaz o narin eklem
Doğrudur, yara derin, akmakta kanlar
Gül tutmada yine de onun elleri
Duruluyor dalgalar, kuzeybatı mı?

Bükülür de kırılmaz o narin eklem

Mahpussun kendin içre behey tutuklum
Yine de gözlerinle, günebakanlar
Önünde kadim kentin fezlekeleri
"Vermem!" diyorsun "Vermem! Size atımı!"

Mahpussun kendin içre behey tutuklum

Beklemek denir ona hem iki büklüm
Sesli düşünmelidir sessiz insanlar
Gül tutmada yine de onun elleri
"Vermem!" diyorsun "Vermem! Size atımı!"

Nedendir gözlerinde kaybolur aklım

Merter, İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Őirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.
□

Ulaş Başar Gezgin

Anneme

Senin benim yaşamımdaki önemini
Şimdi daha iyi anlıyorum.
Sen yokken daha bir varsın
Uzaktayken daha bir yakın.

Rüyalarımda sağsın, sapasağlamsın
Ve yadırgamıyor bunu beynim.
Yeni anılar ekliyor anılarımıza beynim
Zihnim nice anılarla dolup taşarken.

Hayatta iyi bir iş mi oldu, "bu, kesin
Annemin işidir" diyorum, "cenneti de
Cehennemi de örgütlemiştir,
Kesin bir şey ayarlamıştır benim için".

Kötü bir iş mi oldu hayatta, diyorum ki
"Kesin annem, daha kötüsünün başıma
Gelmesinden korumuştur beni bulutlarda
O zaman dert etmeye gerek yok çok fazla."

İnanıcı yoktu annemin, kimi zamanlarsa
"Doğaya karışmıştır çoktan, ne etkisi
Olabilir ki doğaya karışmış varlığın"
Diyorum. "Yine de devam etmeli yaşamaya".

Ölümden korkmazdım ama artık ölüm denilen
O uzak kıta, benim için annemin beklediği coğrafya,
Kesin haberimi alır önceden, gaipten
Ve köfteyle börek yapar bana! Oooo harika!

Düşlerim yeni anılar biriktirirken
Yüzün hep gülüyor anılarda da düşlerde de,
Seni derin bir sevgiyle özlerken
Düşlerden anı yoğuran gölgene
Not düşünüyorum kaç yüz bin kere
Sözlerim senin diyarına ulaşsın diye.
Çünkü bilirim bir can başka diyara göçtüğünde,
Bu dünyada bırakır gölgesini.

Bundandır her sabah çerçevesi resmine
Bakıp "günaydın anne"
Diyorum, evden çıkarken
"Görüşürüz anne"
Diyorum, uykuya dalarken
"İyi geceler anne."
Zor kararlar almam gerektiğinde,
"Peki sen ne diyorsun buna anne?"
Diye soruyorum.
Yanıt alamayacağımı bilsem de,
Rahatlatıyor beni
Sana sormanın keyfi...

6 Temmuz 2017, Edibe Gezgin Sanat Evi

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

□

Ulaş Başar Gezgin

Aydede

Varlıklar, evrende, iki türlü çoğalırlar:
Bölünerek çoğalırlar,
Çarpışarak çoğalırlar.
Bölünerek çoğaldıklarında varlıklar,
Sayıca artarlar ama her tanede azalırlar.

Kestirilemez oysa ne olacağı,
Çarparak çoğaldıklarında varlıklar.
Bir gezegen, dünyamıza çarpınca,
Ay oluşmuş, ne olay ama!
Kayalar, süprüntüler dolaşmış yörüngede;
Birleşmiş, birleşmişler, onlar ki; ay doğmuş böylece.

Buharlaşmış kayalardan oluşmuş o zamanlar dünyada gökküre.
Heykel sanatında yeni bir yaklaşım:
Buharlaşmış kayalarla anıt dikme.
Dünyanın en eski diline
Çevirisi bu, "katı olan herşey buharlaşıyor" sözünün.

Toplumlar da, tam da böyle,
Bölünerek çoğalırlar kimi zaman.
Kimi zaman bölünerek, bu uğurda ölünenek.
Çarpışarak çoğalırlar kimi zamansa.
Nasıl bir ayın doğacağı bilinmese de,
Yeni bir Ay'ın doğacağı umudu ile,
Çarpışırlar, çarpışırlar onlar.

"Tez, sentez, antitez" derken Marks usta (ve ondan önce Hegel Amca)
Ay'a bakıyordu belki; belki yıldızlara.

İnsanlar da tam da böyle,
Bölerek bölünerek,
Çarparak çarpışarak,
Çoğalıyorlar günümüzde.
Ay, Dünya'yla o gezegenin çocuğu sayılmalı belki de.

Çarpışarak çoğalırlar çiftler de.
Bir olurlar kimi zaman.
Ve ayrılık şarkısı çalınırsa birgün,
Yeni birini ararlar çarpışacak.

Ay'ın engebelerinde görerek
Toplumsal birliktelikleri, toplumsal çokluklulukları,
"Yedek belleğidir Ay, yaşamın" diyorum sabahladığımız bahçede.
Öyle uzun düşünüyoruz ki, yitiyor o bellek bir günlüğüne.
- Gün, tez ise; anti-tez mi gece; peki sentez ne?
- Ayçocuk, Ayana, Aydede.

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 7 Mart 2010

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Yapıcılarla Yıkıcılar: Şiirler 2010 [Builders and Destroyers: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Barış Seninle Olsun Küçüğüm, Kalıcı Olsun Mutlaka

Bu bombalarla mayınlarla dolu dünyada
Kan kokan, linç kokan sokaklarda
Tek bir yol var, bir gelecek varsa insanlığa
Barış seninle olsun küçüğüm, kalıcı olsun mutlaka.

Tabutların, cenazelerin ve helvaların ardı sıra
Unutulup gider ölenler; onları gönderenlerse savaşa
Devam ederler bir eli yağda bir eli balda yaşamaya.
Barış seninle olsun küçüğüm, kalıcı olsun mutlaka.

Her ölümle daha da bilenirler insanlar daha da daha da.
Zaten tam da bunu isterler muktedirler saraylarda.
Önce oyuncağını verirler, sonra gerçeğini çocuklara.
Barış seninle olsun küçüğüm, kalıcı olsun mutlaka.

Sana bir kimlik biçenleri ölümlerden, sakın ha unutma.
Bu, en büyük kötülük çünkü, yaşadığın bu topraklara.
Büyü ama hatırla çocukluğunu o kardeşlik umuduyla.
Barış seninle olsun küçüğüm, kalıcı olsun mutlaka.

Tanık oldun istemeden, ölen çocuklara, boğulanlara.
Anlat savaşın acılarını torunlarına, sevdik barışı onlara.
Biz büyükler çocukları düşünüp de barışmamış olsak da,
Barış seninle olsun küçüğüm, kalıcı olsun mutlaka.

10 Eylül 2015

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Bile Eskisi Gibi

Aslında belliydi hepsi en başından
Yaşlanınca gençliğe dair tüm o özelliklerin
Geri dönülmezcesine yitip gideceği.
Ama hiç bitmeyecekmiş gibi yaşadın gençliği,
Ve bu idi en doğrusu...

Aslında belliydi de duymazdan geldik hepimiz,
On yıl sonrası muhabbetlerinin kasvetli demlerini.
Çok uzaktı bize o günler öyle ya...
Yavaş ama derinden oldu gelişleri...

Şimdi on yıl sonrasına bakalım mı? Yok yok yok.
Kendini on yaş yaşlı hissettiriyor zaten bu yaşlar.
Gidenleri daha bir gitmiş gibi, daha bir gelmiş gibi
Yapıyor, çakıyor gelenleri.

Şimdi karala deftere silüetleri, böyle birşey artık ilerisi.
Şimdi silkele telefondaki listeyi, yakında silinecek nicesi.
Şimdi dur düşün düşünebilirsen, geçti gitti düşünme dönemi.
Şimdi sahaya çık, çıkabilir misin, koşamazsın bile eskisi gibi...

18 Mayıs 2016

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Eskisi Gibi Bir Ülke: Şiirler 2014-2017 ve Şarkılar 2008-2017 [A Country Like in the Past: Poems and Songs].

□

Ulaş Başar Gezgin

Bilmiyorum Sordu mu Dedem

Bilmiyorum sordu mu dedem
Benim yaşımdayken,
"Torunuma nasıl bir dünya kalacak?" diye.
"Belki farklı olurdu herşey" diyesim var,
Ama ne öngörülemez, bu gelecek denen düşünce.

Bilebilir miydi adaların imara açılacağını,
Kentlerde bize kala kala
Isı adaları kalacağını.
Bol gökdelen bol egzoz az temiz bir hava.

Bilebilir miydi kışın kutup soğuğunu, yazın çöl sıcaklığını,
Bilebilir miydi daha az yeşil daha az hava, bu türden bir kalkınma.
Bilebilir miydi son nefesini verecekti belki de son karakulak, Çine'de usulca.
Aydın'da ne düşünmüştü o, geleceğe dair, neydi umutları...

Dedemin düşünerek düşündüklerini düşünemediklerini
Aynı soru dolanıyor aklımda defalarca:
Nasıl bir gelecek bırakıyorum torunuma?
Nasıl bir kentleşme, nasıl bir yaşam kalitesi, nasıl bir doğa?

Tümüyle tükenip gider mi dersiniz petrol yatakları?
Biter mi dersiniz Ortadoğu'daki petrol savaşları?
Yüzünü döner mi Türkiye, sonunda, rüzgara ve güneşe?
Eyvah eyvah ya nükleere dönerse, termiğe dönerse?!

Ben nasıl derim oğluma büyük bir güvenle
"Oğlum hadi ben öte dünyayı boylamadan torunumu göreyim diye"?
Nasıl anlatırım torunuma, uzaya çıktığını insanlığın
Ama aynı zamanda yaşanmaz kıldığını dünyayı?

Bunun için bir araya gelmeli biz beşi benzemezler birbirlerine.
Ne kadar farklı olsak da birleştirmeli bizi, torunlarımızın geleceği.
Yine de yerle bir edeceklerse dünyayı, bulayacaklarsa nükleere
Pişmanlık olmaz hanemizde, "mücadele ettik" deriz göğsümüzü gere gere.

Aralık 2016

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

□

Ulaş Başar Gezgin

Bilseydin Be

Aynaya baktığında görmediklerin,
Daha önemli gördüklerinden.
Görmediklerini de görebilseydin,
Ah bilseydin, bir bilseydin, bilseydin.

Yaptıklarını anlatıyorsun ballandıra ballandıra,
Yapamadıkların daha önemli oysa.
Yapamadıkların daha fazla, yapabildiklerinden,
Bir bilseydin, bir bilseydin, bilseydin.

Sana şöyle dedim böyle dedim hem şöyle hem böyle dedim.
Neler olduğunu düşünseydin söylemediklerimin,
Zaten onları da söylemiş sayılabilecektim.
Sayılabilecektim, sayılabilecektim, sayılabilecektim.

İnançla, coşkuyla tutuyorsun elinde kitabı.
Bilseydin, başkaları da var okunmaya değer,
Bırakırdın belki tüm bu eski kafalılığı.
Bilseydin be, bilseydin be, bilseydin.

Kartal, 28 Ekim 2012

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Gümüş Bir Kolye: Şiirler 2012 [A Silver Necklace: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Bir Arkeolog Jübilesi

"Müzeyi gezmek iyi, müzelik olmak fena"- N. Hikmet

Hiçbir devlet tanımadı -tüm uğraşlarıma karşın,
Geçmiş değil de geleceği kazma istemimi....
"Deliiii! Deliiii!" diye düşüyorlar ardıma küçükleri, büyükleri limanın,
Şeytan diyor geçir kafalarına sikkeleri, bulduğun tüm heykelleri....

"Altın" dedim mi değişiyor iş ama yerine getiremedim vaatlerimi....
Alacaklılar tarihten önce de vardılar, onlar yine alacaklılar....
Kadın kılığında mı gitsem mahalleye artık, yoksa hiç gitmesem mi....
Bıyıklarını buruyorlar her defasında, sonunda canımı alacaklar....

Hele anlatamayışımı kimseye, benim sevdiğim kızın,
Yüzyıllar önce öldüğünü ve de doğabileceğini yüzyıllar sonra belki,
Valla', deveye hendek atlatmak, iğneyle kuyu kazmak sayın....
Kurumadadır bedeni sevdiğimin, fosilleşmededir kertenkele gibi....

Ama nasıl anlayacak yüce ahalî, yüce meclis, yüce sağduyu, yanılmaz halk iradesi,
En pahalı altının insan olduğunu, yalnızca bunun'çin kazdığımı, Allah'ın unuttuğu
tümsekleri?...
Ve anlasalar nasıl anımsayacaklar yarın öbürgün, gece gündüz, iğne sayılır o alet
edevatla dağ bayır dolaşan bendenizi?...
"Sümsüğün, sünepenin, sümüklü böceğin teki; sürüngen takımının son örneği...."

Hiçbir mahkeme bakmıyor davama, ya görevsizlik ya takipsizlik ilmühaberi....
Korsan devletim uluslararası hukukta, Akdeniz'de korsan gemisi....
"Bitsin bu sıkıntı" diyorum, Hindistan Valisi Bey, Britanya Müzesi'ne verin tayinimi,
Müzelik olmuş bir arkeolog çekecektir bir hayli, turistlerin ilgisini....

Mersin Limanı, 2002

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.
□

Ulaş Başar Gezgin

Bir Cuma Akşamı Şangay Sokakları

Bir cuma akşamı, Şangay sokakları...
Bir tek gökyüzü ıssız, kirlilikten olmalı.

Taichi yapıyor teyzeler,
Amcalar dansa dalmış.
Bir hayli başarılı,
Dile getirmede kendini,
Alışveriş arabasına bağlanmış
Yarı şaka yarı gerçek hoparlör.
Fakat çok sesin çıkmamalı bu coğrafyada,
Ve ille de çıkacaksa, o ses, olmamalı seninki.
İşte geldi kıstırmaya hoparlörü,
Bir polis ve bir zabıta.

Meraklanıyoruz bir anda,
Duyunca yüksek perdeden,
Konuşmasını çok sayıda insanın.
Sanırsınız kavga ediyorlar,
'Elveda' deniyormuş buna, halbuki.

Ama akıllı telefoncuyla kavga eden genç han'fendi,
Veda etmişe benzemiyordu hiç;
Bir başlangıç da sayılamaz onunki.
Burada konular öylesine tükenmiş olmalı ki,
Akıllı telefonların akılsızlıkları (yoksa insanlarınki mi?)
Kavga nedeni.
Kim akıllı? Kim akılsız?
Hatta soralım: Hangi insanlar
Başkalarının telefonu gibi yaşayıp gitmekte
Ya da yaşarmış gibi görünmekte.

Bir cuma akşamı, Şangay sokakları.
Henüz kapanmamış, durur esnaf lokantaları;
AVM'ler yanında AVM'ler arasında,
Bu tokikentin motorlarına,
Yağ olmamışlar henüz; böyle ne zamana kadar?..

Sokak karaokesi, sokak aeroibiği, sokak dansı...
Elektronikçiler, berberler, galeriler, kitapçılar.
Hayvanat bahçesi; insanat bostanı.
Sirkle karşı karşıya düğün sarayı (Rastlantı mı?)
Televizyonda çocuk şenliği,
Yer yer parçalı bulutlu bir Mecidiyeköy havası,
Keyefsi, mekdanılds, bürgerking, starbaksa karşı,
Geleneksel çay ve çaydanlık savaşı.
Henüz kesilmemiş ağaçları parkın,
Evsizlerin yuvası olmamış metro, şimdilik.

Oturmuşum bir Gansu lokantasında,
Oturulacak bir yer kalmayacak belki de,
Bir daha uğradığımda bu gökdelen adasına.

"Şu apartman, 2 milyon dolar" diyor bana, iç çekerek,
Mao'nun kızıl kitabını satmaya çalışan amca.
"Çalışan" diyorum çünkü pek de kalmadı,
İnanan, kitapların kızılığına.
"Bir kitap okudum hayatım değişti" günleri,
'Akıl oyunları'yla,
Geride kaldı bir hayli.

Bir nevi Pandora küfesi koca şehir; Atlas'ın dünyası.
Sırtta taşınmalıdır, ama bilinmez
İyiye mi kötüye mi alamettir, bu sırt ağrısı.
Kimin eliyle çıkarsa sokağa, ondan gelir yazgı da.
Yükseldikçe yükseliyor üç dağ, dediklerine göre,
Katlanarak pahalılanıyor,
Eğitim dağı, sağlık dağı, emeklilik dağı.

Samuray kılıcı saplı şemsiyeler,
Kızdırmaz mı o yüce gökleri?
Ya yeşim kralı, efendimizi?

Bir hayli değişti aslında, orta krallık.
Yanardöner resmine bakılırsa ülkenin,
Havai fişekler aldı kızıl yıldızların yerini.
Ondan mı yoksa onun nedeni mi,
Gençliğin kumbarasal havailiği?..

Yine de, bu yap-boz şehir yıkıcılığında,
Dinamizmi var mı, tarihin motorunun?
Kendi parasını basar mı yine, eskisi gibi,
Ağaya beye isyan eden Çin köylüsü?
Bu topraklar eskisi kadar bereketli mi
Yetiştirmek için, umut ağacını?
Sorunun yanıtı, yasaklananlardan belli;
Çünkü yasakları her bir ülkenin,
Korkularına karşılık gelir yönetenlerin.

Uğursuz 4, 14, 44, 144
Geçer mi tur bindirince uğur çemberinde?
Ve uğurlu zamanlamada ise doğum saati,
Daha hızlı mı olur sulara gömülüşü, Atlantis gibi
Ve elbette Titanik gibi,
"Haramilerin saltanatı"nın.

Artıyor pisliği kentlerin,
Gökdelenlere sıkıştırılmış köylerin,
Yatay köyler dikelmişler,
"Ben kentliyim" demişler,
Deyince olmuyor diye,
Hiç düşünememişler.

Atardamarlara aksa da lağımları,
Karışsa da toplardamarlarla;

Kim temizliyorsa bu kenti,
Temizleyecek bütün ülkeyi.
Söndürüp havai fişekleri,
O düşünsel cephaneleri,
Uçuracak tüm kirlilik sisleri içinde,
İçi ayçöreği dolu dilek fenerlerini.
Ve küllerinden bunca yükselenlerin,
Yeni bir dünya doğacak yepyeni,
Ai Çing'in özlediği.
Bin yiğit bulunur elbet, en güçlü ejderhaya bile denk,
Bundan başkacasını yazmamıştır, yazmayacaktır,
Çin tarihi.

8-11 Kasım 2013, Şangay, Çin

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Haiyan Tayfunu: Şiirler 2013 [Typhoon Haiyan: Poetry].
□

Ulaş Başar Gezgin

Bir Çinli Han'fendiyle Tarih Sohbeti

Bulutlar döküyorken içlerini,
İpek bir at ile geldin sen.
Her mevsim yeşil olan o ağaç altında
Dinlendirdin atını, dinlendirdin bedenini.

Meyveleri toplamaya mı gelmiştin yoksa?
8-10 yılda meyve verir bu ağaç oysa.
Şimdi geldin, bir daha gelişin,
8-10 yıl sonra olmasın.

Bu ağaçlar, o baharatın özü olan ağaçlar.
Gizlenmişti Avrupalılardan nerede oldukları;
Ama geldiler sonra
Ve işgal ettiler tüm ormanları.

Sen işgal etmeye gelmedin, hoş geldin,
Sen Batılı değil, Kuzeylisin,
Sonuçta kuzeyindedir Çin, birçok ülkenin.
Nallarda toprağı, nice memleketlerin.

Nicedir, kaç yüzyıldır bayraklarda yaprakları
Bu ağacın ve damağımızda tadı.
Kavrısa, sarmalasa şöyle bir o yangın dağlarını,
Canlanır, soluklanır kömürleşmiş toprak.

Gökyüzünü taşıyan o simgesel direkleri
Onaran atalarını selamlamasak olmaz.
İlaçları bulan, çayı, kahveyi, tarlanın nasıl sürüleceğini...
Tüm bunları yapmış olan Shennong'u anmasak olmaz.

Taşkın verip de verip de duran Sarınehir,
Pirinç ekip ekip de duran köylülerin,
Meyve verdiren meyvesiz ağaçlara,
Ekmek çıkaran topraktan, köylülerin.

Böyle buyurdu Yeşim Han, uymadı ona ejderha,
Kimin ejderhasıdır o? Ezenlerin mi ezilenlerin mi?
Şimşek tanrısı, kardeşlik tanrısı, savaş tanrısı, barış tanrısı,
Kimin tanrıları bunlar? Hanın mı tebaanın mı?

Tek gözlü, tek kanatlı kuşlar, birlikte uçarlar;
Başka bir kuşsa, doldurmaya çalışıyor okyanusu çakılla.
Dünyayı sırtında taşıyan yüzyıllanmış kaplumbağalar.
Uçan maymunlar, kurnaz tilkiler, kedi tanrıçalar.

Kana susamış hanların; tarihi kanla yazılmış halkların.
Ay'ın, Güneş'in yörüngelerini değiştirebilecek denli
Güçlü önderlerin, direnişçilerin, savaşçıların...
Evet, bunları da anımsamasak olmaz.

Çık gel bir daha, yine,
Lau hau peng içeriz seninle.

Yatıştırır sinirini, dinlendirir mideni,
Turp gibi dönersin geldiğin yere.

14 Mart 2012

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Gümüş Bir Kolye: Şiirler 2012 [A Silver Necklace:
Poetry].

□

Ulaş Başar Gezgin

Bir Piromaniğin Gelecek Tahayyülü

Yakıp yıktım içimdeki kentleri
Küllerinden verim alırım diye belki.
Yaktım köle kayıtlarını, vergi defterlerini
Yaktım yalıları yaktım, konakları, köşkleri.
Bitmedi yine de içimde daha da büyüdü her defasında
Yakma isteği, yıkma isteği...

Hep bir geçmişler bir gelecekler ısıyor beni,
Gelirlerin bitleri, giderlerin pireleri.
Bundan böyle ancak ateş paklar beni.
İşte böyle böyle yakıverdim kendimi.

Hep yaşlar yanıyor, kurular öylece duruyor.
İşi yaş olanlar yanarken, duruyor tuzu kuru olanlar.
Hep inceler yanıyor, kalınlar öylece duruyor.
İnce ruhlular yanıyor, ensesi kalınlar duruyor.
Yok eşitlik yanmada bile, ateş bile taraf tutuyor.

Bunu anlayana kadar neler yaktım, neler yıktım,
Çitle çevirdikleri herşeyi "sen gelme" diyerek.
Kendimi yakmasam daha neler neler yakacaktım,
Ateşin bile adil olmadığını bilmeyerek.

Şimdi söndür diyorlar düşüncelerini, sönümlerle.
Böyle yazmıyordu oysa, okumladığım kitaplarda,
Dokunan da yanar, dokunmayan da, adalet yok yılanlarda da.
Yanana da dokunur yanmayana da, inanana da inanmayana da.

Ne söndürebilir böyle bir ateşi? Alev aldı bütün çöl ülkesi,
Kurudu sular vahalarda, son damla kalmış mataralarda.
Bu çölü de yakacağım, atacağım ne bulursam ardı sıra,
Bir kent doğacak küllerden güzel mi güzel, birkaç bin yıl sonra.

21 Eylül 2015

Gezgin, U.B. (2017). Eski Gibi Bir Ülke: Şiirler 2014-2017 ve Şarkılar 2008-2017 [A Country Like in the Past: Poems and Songs].

Ulaş Başar Gezgin

Bir Tablet Üstüne

Bu tablet
Çok yol katetti
Yerin tam da merkezinden....
Öyle sıcak, öyle yoğun.....

Bu tablet,
Gezdi bir hayli
Okyanuslar üzerinde....
Öyle uzak, öyle engin....

Omlet yaptı Spartaküs onun üstünde,
Son çarpışmasından önce....
Tek şeydi o,
Kölelerin olan....
Öyle ender, daha değerli, elmastan....

Bir kalkan olarak taşıdılar Alman köylüler onu,
Yaşça Ortaçağ insanları ama kafada değil....
Verimlice kullandı Afrikalı köleler onu,
Kızgın göğe karşı şemsiye olarak....
Öyle kullanışlı, öyle rahatlatıcı....

Kuşandığında silahını Ho Çi Min,
Yalnız değildi....
Halkı, eritip bir kapta onu,
Tanklar yaptılar, bombalar, uçaklar....
Öyle uçucu, öyle uyumlu....

Gandi, öz-imgesi olarak sahipti ona,
Bakarken kendine aynada....
Bir tablet, anlaşılmaz,
Ama bilir ner'de durulmalı dünyada....
Öyle bilinçli, öyle mütevazi....

Duvar kağıdıydı Lumumba'nın,
Ofisinde, evinde....
Düştü mü güneş duvarlara,
Yayılr Afrika üzerine....
Öyle kocaman, öyle sevecen....

Yarım yüzyıl önce sahipti ona Behrengi,
Aras nehri kıyısında,
Kılıcı olarak küçük kara balığın.
Nere gider, bilirdi onu da....
Öyle küçük, öyle ağır....

Bir bayrak oldu ellerinde Marks'ın,
Avrupa'dan Asya'ya dek....
İngiliz Müzesi'nde ne yazdıysa,
Farklı değildi ondan pek fazla....
Öyle yorucu, öyle tanıdık....

Ne yazıyor? Görebildin mi?
Ne görebilir Hintli gözler,
Hintli eller nasıl dokunur,
Şafak ona sızdı mı bi'?...

Eşitlik, kardeşlik, özgürlük ve aşk!
Söylemiyor daha fazlasını tablet,
İnsanlarındır gerisi;
Spartaküs, Alman köylüler, Ho Şi Minh, Afrikalı köleler,
Gandi, Lumumba, Behrenge, Marks....

Bundandır yaşanmaya değer olması, soluk almaya değer olması....
Ve bundandır ki seviyorum seni -eşit, kardeş ve özgür olmak için!...

Sıkı tut o tableti, onu okşa,
Odur insanlıktan kalan tek hatıra....

Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul, 2002

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Boş Saksıları da Sularım

Boş saksıları da sularım.
Umutlu olmalı insan...
Bir umut yeşerecek
Belki oradan...
Umutlu olmalı insan...

Boş saksıları da sularım.
Oradan bitecek eminim
Ayrıkotları...
Bir parmak toprak yeter onlara,
Ve güneş bolcasına...
Yaşama direnenler
Tek başlarına...

Boş saksıları sulayarak
Şans tanırım,
Haddim olmayarak,
Naçizane, utangaçça,
Sistemin yabani
Saydıklarına...
İsterseniz siz bunu,
Yardım ve yataklık sayın...

Hatta daha fazla sularım
Boş saksıları.
Kendimi beslemiş gibi olurum,
Seni, arkadaşını, ayrıkotlarını
Bu dünyanın,
Ki onlarda saklıdır
Başka bir dünyanın tohumları...

En çok boş saksıları sularım,
Çünkü en çok onların ihtiyacı vardır
Bir dostun el uzatmasına...
Birin arkasına...

Diğerleri zaten çok sevilmiş,
Çok özenilmiş olurlar.
Babalık yaparım,
Tüm o üvey saksılara...

Boş saksılar,
Dolusunuz siz aslında,
Ama herkes göremiyor işte bunu,
Doluları suluyorlar yalnızca...

Dolu saksılar üstelik ne sıkıcılar...
Ekmişsin tohumu ya toprağa,
Ne çıkacağı belli, saksıda...
Ya boşlar? Onlar öyle mi ya...
Bilemezsin neyle dolacak buralar.
Gizemlilerdir, merak uyandırırılar.

Boş saksılar, boş bırakılmış saksılar,
Bütün umudum onlar...

12 Ekim 2017

Gezgin, U.B. (2017). Eskisi Gibi Bir Ülke: Şiirler 2014-2017 ve Şarkılar 2008-2017 [A Country Like in the Past: Poems and Songs].

Ulaş Başar Gezgin

Brezilya'da Bir Katedrale Bakınca

Brezilya'da bir katedrale bakınca
Hayran oluyor turistler, gözleri fırlamış.
Bense dev bir kavanoz görüyorum orada
Yerlilerin kanıyla, gözyaşıyla doldurulmuş.

Köle emeğiyle yapılmış kaleleri, kuleleri,
Sırtında sopa, nice işkencelerin izleri.
Bu kaleleri, kuleleri muhteşem sayan zihniyeti
Hepsini, hepsini yıkmak gerekir ve yetmez yine de.

Wagner dinleyen Naziler gibi bunların mimarları.
Kullanırken çağlarının en ileri sanatını
En barbar vahşiliklere reva gördüler yerlileri.
Katedraller, kuleler, saraylar, hepsi; faşist sanat örneği.

Yitirdiği atalarını görüyor yerli, onların kanını ve terini,
Anımsayınca o dev binaları, Avrupa'nın kazandığının kanıtı olan simgeleri.
Onların yerinde yerlilerin sarayları vardı eskiden, tapınakları vardı.
Yerlerinde yellere esiyor şimdi, ama hiç bir şey bitmedi.

Brezilya'da bir katedrale bakınca,
Umutlanıyorum çoğu zaman aslında.
Ataların kanlarıyla sıvanmış binaların tüm cepheleri,
Yerlilerin özgürleşmesine tanık oluyor şimdi.

Curitiba Otobüs Terminali, Brezilya, 31 Mayıs 2012

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Gümüş Bir Kolye: Şiirler 2012 [A Silver Necklace: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Bu Düzayak Bataklıkta

İnsanlar İstanbul'da ya ölüdür yatar serviler altında,
Ya da ölü gibi yaşar, ulaşmak için bir an önce servi altına.
Yeşili yattığında görür, ondan güç alır, üstünden yükselir.
Griyle yaşar onyıllarca, yıldızlı bir geceye muhtaç.

Ama herkesin bir sabrı var, bir bam teli var; "yok o kadar da" dediği.
Ama herkesin bir kredi kartı var, bolca borç birikmiş,
Çocuğun okul masrafları ve konut kredisi, araba ödemeleri, eşya taksidi.
Ölene kadar satılmış, ürettiğimiz üreteceğimiz tüm değerler
Ve sürmesine izin verdiğimiz tüm değersizlikler.
"Evet efendim sepet efendim" in vakıf diline çevirisi,
Kışla diline, fabrika diline; salamura yapılmış bir yaşam bu, "kızılı-erkekli".

Bunun için, bekliyoruz mezarlığın kapısında; okul ile serviler arasında;
Bir beton gökyüzüne çakmışlar adlarımızı; donmuş, alçıda adımları,
Bizden önce yol alanların; biz de bırakıyoruz adımlarımızı bizden sonrasına...

Şimdi gökyüzüne şimşeklerin açtığı yarıklardan düşen nar taneleri,
Çetin ceviz bir kuşağı müjdelere gibi, dönüyor başımızda,
Kanı yerde kalmaz elbette Anadolu leoparının bile. "Kimsesi var kimsesizin de".

Suya ve gaza hasret değildir onlar; ancak, faturası kesilen bu güzellikler,
Bedavaya sunuluyorsa; bir bilene sormalı; nereden gelir kaynağı; vergilerden mi?
Bizi bizden aldığı parayla döven tüm o mancınıklara gelsin bundan sonraki seferberlik
türkülerini.

"Ancak mezarınız olacaksa koruyabiliriz bu yeşil alanları" diyorlar belli,
Belli bu evlendirme dairelerini, "uzak dursun" kulelerini, oturma odalarını, kanepeleri.
Mezbaha, hapishane, kışla, kontrol merkezi gibi yapılarda sanatkarane duyarlılıkları
besbelli.

Hangi üste yakışır böyle kuşak, "benim gibi üç çocuk"; "senin gibi üç baba"; "onun gibi
üç dede"

Hangi metroyla gidilir bir kentin karaktersizliğine ve onu yönetenlerin...
Hangi dikenli meyve yeşerecek tüm o yaktığınız tarlalardan, nadas değil bu sizinki...

İnsanlar İstanbul'da ya ölüdür yatar serviler altında,
Ya da ölü gibi yaşar, ulaşmak için bir an önce servi altına.
Aslında, İstanbul da ölü gerekirse, üstüne gitmeyelim isterseniz fazla.
Kendi mezarınızı kazıyorsunuz zaten, bu düzayak bataklıkta.

4-5 Kasım 2013, Acıbadem, Karaköy ve Kartal

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Bu El Kimin Eli?

Bu elin sahibinin yüzü nasıldır?
Ya şunun?
Ya öbürünün?

Tırnaklarını özenle kestiği gibi
Kesili midir saçları da?

Elindeki buruşukluk
Aynası mıdır
Yüzündeki kırışıklığın?

Ne anlama gelir elinin tersinde damarların
Yeşil bir T gibi kaplaması elini?
Ya da yeşil bir Y gibi?

Tırnaklarındaki soluk kırmızı,
Kansızlığı gösterir diyorlardı,
Doğru mu bu?

Parmaklarındaki kıllar
Kaşlarını gösterir belki.

Sonra ellerin esmerliği
Yüzün esmerliğiyle birlikte mi gider?

Serçe parmağında hafif bir yanık izi,
Kimbilir, büyük kent yangınında,
Yangının tam da ortasında,
Küçük bir çocuktü.

Bu başparmak, deve güreşi yapmış mıdır hiç?
Yenmiş midir? Yenilmiş midir? Kaç kere? Kaç kere?
Bu başparmak, parmak kuklası oynamış mıdır hiç?
Kimi oynamıştı? Kime oynamıştı?

Hangi elleri tutmuştur bu el? Ne kadar süreliğine?
Kimi elleri, insan, ömür boyu tutar.
Kimileri vardır ki, bir saniyeliktir ömürleri.
El, kaydını tutar insanların dostluklarının.

Bir yumruk oldu mu bu el hiç?
Bir simge oldu mu?
Eller fazla konuşmazlar.
Bunları elin sahibine soran oldu mu?

Parmakların boğumlarındaki çizgiler,
Yüce ağaçların halkaları gibi,
Yaşını mı gösterir el sahibinin?

Herkes ev sahibi olamaz
Ama herkes el sahibidir.
Kiralık evler olduğu gibi,

Kiralık eller de vardır.
Kiralandı mı bu el de
Temizlemek için başkalarını?
Kazanç sağlamak için başkalarına?
Yıkım getirmek için başkalarından daha başkalara?

Bu el, kimin eli?

Elimi uzattım ele,
Tokalaştım o elle,
Sordum ona "kimin elisin sen?"
Nereden geldiği belli olmayan bir kahkaha dışında
Duyamadım hiç bir ses.

Bilmiyorum, hâlâ öğrenemedim, o el, kimin eli.
Ama bir daha görsem, yine tanırım, az şey değil bu.

Thu Duc, Ho Chi Min Kenti, Vietnam, 19 Kasım 2009

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Okyanusa Açılacaklar İçin: Şiirler 2009 [For Those Who Will Sail Across Oceans: Poetry].

□

Ulaş Başar Gezgin

Bu İlette Ne İyi Gelir?

Bu illete ne iyi gelir?
Bu rezilliğe ne iyi gelir?

Yaşananları anlamlandırma çaban
Başarısız olmuşsa gelir bu illet.
Bırakmaz yakarı, hayatına yeniden
Anlam kazandırmalı.

Bu illete ne iyi gelir?
Bu rezilliğe ne iyi gelir?

Beklentiler olup biteni aştığında
Yine de ısrarcı olduğunda
Başarılı olursun kimi zaman
Bu illet musallat olur kimi zamansa.

Bu illete ne iyi gelir?
Bu rezilliğe ne iyi gelir?

Sabahları güneş çoktan doğmuş da
Kalkasın yoksa
Ve böyle sürüp gidiyorsa birkaç hafta
Bela olmuş demektir bu illet başına.

Bu illete ne iyi gelir?
Bu rezilliğe ne iyi gelir?

Lokman hekime git, bulunur bunun ilacı
Ama ilaçla dengelemedikçe yaşamı
En güçlü reçete bile durduramayacak
Bu illetin ömründen çalmasını.

Bu illete ne iyi gelir?
Bu rezilliğe ne iyi gelir?

Aidiyet duygusu iyi gelir, karşılıklı karşılıksız sevgi,
Düşün hangi gruplar mutlu ediyor seni,
Eski dostlar, okul, eski günlerin hobileri,
Bunlar dinlendirir, yatıştırır seni.

Bu illete ne iyi gelir?
Bu rezilliğe ne iyi gelir?

Çok çalışmak, çok çalışmak, en önemlisi,
Çalışmak derken yalnız iş değil, bir de diğer hayat işleri.
Bir derneğe kaydolmak, bir kursa yazılmak ve daha nicesi.
Bu illete karşı çeşitlendirmelisin elindeki paleti.

Bu illete ne iyi gelir?
Bu rezilliğe ne iyi gelir?

Geçici olduğunu bilmek iyi gelecektir,
Bu illetin içindeyken hiç geçmez gibi gelecektir.
Bir daha uğramaya kalkarsa sana yıllar sonra,
Eskisine göre daha hafif, daha zayıf gelecektir.

Bu illete ne iyi gelir?
Bu rezilliğe ne iyi gelir?

İyi gelecektir yalnız olduğunu bilmemek,
Bu illet her yıl milyonlarca insanın kanına girerek,
Adeta esir ediyor onları ama bilirse onlar, hepsi geçecek,
Germeyecek daha uç sonuçlara yönelmek.

Bu illete ne iyi gelir?
Bu rezilliğe ne iyi gelir?

"Bu da bir yaşam deneyimi" diyebilmek.
Bir çok yazarın, sanatçının bu dertten muzdarip olduğunu bilmek.
Ama yine de anımsanmaları bugün eserleriyle, sevilerek.
"Demek ki dünyanın sonu değil" demek iyi gelecek.

Bu illete ne iyi gelir?
Bu rezilliğe ne iyi gelir?

Bol film, bol şarkı, bol kitap, bol şiir,
Sık sık dışarı çıkmalı, bir bahane bulmak gerekir.
Eve yemek söylenmeyecek. Zorlayıp bolca yemek gerekir.
Yemekten başlar iyileşme, uyku ardından gelir.

Bu illete ne iyi gelir?
Bu rezilliğe ne iyi gelir?

Geleceğe, karanlık olsa da umutlu bakmalı.
Bu illet bulaşıcıdır sakın ha unutmamalı.
Sen eğer yenik düşersen bu illete, teslim olursan,
Dostların arasından en az onunu götüreceksin en aşağı.

Bu illete ne iyi gelir?
Bu rezilliğe ne iyi gelir?

Kabullenme, silkinme, yeniden anlam verme.
Yaşam biçiminde değişikliğe yönelme.
Spor ya da sanat ya da yeni bir şey öğrenme.
Bu illete iyiden de öte, çok çok iyi gelir.

Bu illete ne iyi gelir?
Bu rezilliğe ne iyi gelir?

Üzülmemek yaşamın getirdiği olumsuzluklara geçmişte.
Onlar yıllar içinde dağ gibi büyümüşse de,
Oku insanların yaşamlarını, yokluklar içinde,
Bir ışık görünebiliyor uzaklarda yine de.

Bu illete ne iyi gelir?
İşte bunlar iyi gelir.

4 Mayıs 2017
(*) Depresyon illetine karşı yazılmıştır.

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Buğusuzluk Özlemi

Zordur bazen tanıması kendini,
Kendine buğulu aynada bakıyorsundur sanki.
Evet, bu sensin, algılayamasan da ayrıntıları...
"Bu sensin!" der ayna üstündeki ışık oyunları...

"Yaklaşayım" dersin "kendime, daha fazla"
Ve öyle yaklaşırsın ki,
Kanlanır gözlerin bu uğurda.
Yine de buğuludur ayna,
Buğulu, buğulu...

Değdirirsin elini aynaya,
Son vermek istersin buğunun saltanatına;
Silersin, rahatlamışsındır,
İlk kez bu kadar net görürsün kendini...
Ama ne olur? Ayna, bir süre sonra,
Buğuyla kaplar kendini bir daha,
Senin kendi(')n(')i ve demek ki kendisini...

Anladın mı artık, sonunda kavradın mı onu?
Değil-ayna, değil-varlık, değil-buğu.
Yanlış yerlere baktın yıllarca, yıllarca, yıllarca,
Yüzün o nedenle buğulu...

Arkandan seninle aynaya bakanlara bakarsan,
Sorarsan onlara buğusuz yanını, arkanı,
Onlara buğusuz nasıl göründüklerini anlatmak koşuluyla,
Buğusuz bir resmini alırsın buğusuz yaşayanlardan...

Böyle oluyor işte otoportre,
Ayna karşısında yazınca şair,
Bakınca buğulu imgesine...
Kulağını mı kesseydi ressamlar gibi...
Kesip kulağını, çizse miydi kendi resmini...

Bu buğulu yüz, buğulu yüzüm,
Farklı değil o uzak resimden,
Gülümseyen bir yüz, kimonosuyla,
Her akşam yemeğinde,
Karşımda oturmasa bile,
Karşımdaki duvarda asılı durmadadır.
Yüzünde sevecen bir gülümseme ile...
Uzaktayken daha güzeldir belki, ne bileyim...
Hiç olmadı ki yakında, ne bileyim...

Ve önce yaklaşır, sonra öyle yaşlanırsın ki,
Kanlanır gözlerin geçen yıllarda...
Yine de ve hep buğuludur ayna,
Buğulu, buğulu, buğulu...

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 31 Temmuz 2007

Kaynak: Gezgin, U. B. (2008). Vietnam Şiirleri (2007-2008) [Poems of Vietnam]. Ho Chi Min Kenti, Vietnam, Mart 2008.

Ulaş Başar Gezgin

Cam Kırığı

Kırılan camlardan
Dünyanın en çok ses getiren
Çalgısını yapacakmış ünlü müzisyen.
Bütün camları kırıyorum.

Seni bekleyişimle benliğim arasında,
Bir cam bile kalmadı şimdi.
Ne varsa araya giren, bunca yıl,
Ne varsa yerli yerinde gösteren ama uzak gösteren
birbirimizi,
Perde olacak, dünyanın en çok ses getiren çalgısına...

O çalgıya, cam-çalgıya değdiğinde eller,
Geçmişe gömdüğümüz tüm o keşkeler,
Çılgın dansına ortak olacak yoksunluklarla yaşamış
yüzmilyonların.

Kim çalarsa bu cam-çalgıyı,
Elleri kanayacak, kolları kanayacak.
Dünyanın en çok el kanatan bu cam-çalgısı,
Duyan kulakları da kanatacak...

Yıllar geçmiş ve bilmeyiz ne olmuştur eski canlara,
Ama duyan, sesini cam-çalgınının,
Kanayan kulaklarıyla,
İndirmeye başlayacak tüm camları,
Yeni bir cam-çalgı yapmak için.

Elleri kanaya kanaya bu cam-çalgıcılar,
Sesleriyle başkalarının ve başkalarının
Kulaklarını kanatacak...

Üzölmüşsün, korkmuşsun kulağın kanamış diye,
İçindeki cam-çalgıyı sen de çalmadıkça,
Daha çok kanayacak kulağın...

Hem bak yıllar çabuk geçiyor,
Şimdiye dek kırmadığımız camlara
Yenileri ekleniyor...

Yaşam budur işte, geçmiş bu,
Geçmişten anımsadığımız kırıklıklarımız işte bu.
Anlatana da dinleyene de acı veriyor o günler,
Çözölmemiş örselenmelerimiz var geçmişte,
Henüz kırılmadık camlara benzer,
Çözölmemiş örselenmeler...

Bütün camları kırıyorum,
Yüzüme sürüyorum kırıkları,
Tanıyamayasın diye yüzümü,
Yaklaşabileyim diye sana bir yabancı gibi,
Camları üstüne kırılmış bir yabancı gibi...

Sokakta yattığım doğru.
Camlarını indirdiğim bütün evler,
Bütün kütüphaneler,
Bütün üniversiteler,
Bütün işyerleri,
Hastaneler,
Gerisin geri ettiler beni geldiğim yere,
Sokağa...

Yerdeki kırıkları topluyorum şimdi,
Cam kırıntılarımızı geçmişimizdeki,
Evet, dileneceğim eskisi gibi,
Ama hiçbir yolcu, cam-çalgımın sesini,
Duyup da durmamazlık edemeyecek,
Hiçbir yere de gidemeyecek,
Kalacak.
Öylece kalacak...

"Cam kırıklarına basmayalım" diyordun,
Ama izi var hala ayaklarımda,
O izleri taşıyorum yanımda,
Nereye gidersem gideyim.

Böyle tanıyor beni yer,
Böyle tanıyor beni gök.

Sen de şu an nerede isen,
Sana cam-çalgıyla ulaşacağım,
Belki sana
Ummadığın kadar yakınım.
Cam kırıklarıyla harlanmış yüzüm,
Beni, seninle geçmişimizi,
Köşe başındaki evsizde gizliyor.

"Sensiz ev olmasındansa evsiz olayım" demişken yıllar
önce,
Bunu kastetmiştim...

Cam, bir yandan öyle saydam,
Bir yandan da,
Gerekti mi saklıyor adamı...

Ama cam?! Bu kadar kolay kırılma!
Geçmiş günlerin, geçmiş hayallerin
Bu kadar kolay kırılabilir olduğuna inandırma bizi!

Hekimlerde bulunmaz o merhem,
Kulaktan gelen kanı durduracak merhem,
Dilenciyim, saklamadan harlanmış yüzümü,
Bir bakmışın ellerimi açıyorum,
Kulaklarındaki kanı görüyorum,

Ve seni, ellerinden, gözlerinden olamasa da artık,
Kulağının kanından tanıyorum...
Çünkü başka hiç kimseninki
Böyle akmaz,
Böyle bırakmaz kendini boşluğa...

Ama kan?! O yıllardır beklediğim mektup olan kan!
O kadar çok akma!
Bulduğum anda yitireceğimi duyumsatma bana!

Ama kan?! Sen ne kadar fazlaymışsın ki,
Seninle sulandı tüm yeryüzü,
İnsan, insan olalı beri...

Kulağına merhem oldu sözlerim,
Demek ki artık gidebilirsin,
Bir kez daha kanayana dek...
Geçmişin kırıkları işte böyledir,
Bugün geçer, yarın yeniden inletir...

2005

Kaynak: Gezgin, U. B. (2008). Gezgin Şiirleri (2005-2007) [Gezgin's Poems]. Ho Çi Min Kenti, Vietnam, Mart 2008.

Ulaş Başar Gezgin

Canım Teresa

Kaç kere söyleyeceğim sana, canım Teresa,
Sesim kısılır çağırmaktan seni,
Endülüs, yasak aşklar ülkesidir
Sersefil kalmazsın, yorgun düşmezsin...

Mağripli mağrur bir komutanım diye,
Deme ki 'aşamazsın Cebel-i Tarık'ı'

'Cebel' dediğin 'dağ' demek Arapça'da...
'Tarık' dediğin işe yaramaz bir Arap barbar...
Endülüs güzeldir, cesurdur bir o kadar
Bilir nasıl kovalanır elin Arap'ı...

Bugün elim kolum öyle bağlıdır diye,
Deme ki 'göremezsın sen Ökyanus'u'...

Afrika ısınıyor sen olmadıkça,
Kuruyor havzası Mevleviye'nin
Çürüyor tarihten neler kaldıysa,
Yüzümü senden öte gizlemiyorum...

'Mağrip, kara, kuru, boğucu' demişsin
Demişsin ki 'kim demiş, çölde yaşanır'
O çöllerde gören için vahalar vardır,
'Görene'dir' diyorum, serap sanır başkası

Yani gönül gözüyle göremiyorsun diye
Deme ki 'burkudur yaşam, sahrada'...

Kumullar arasında bir yitik deve,
Şuyu mu arıyor kervanından çok
Özgür ama susuz, sırtı çı çıplak
Bir seçim mi yaptı, şimdi özgürdür?

Ne arasın Kadiz'de bir deve oysa
Zincirlisiniz hepiniz siz istimbotlar
İstimbot gibisiniz siz İspanyollar
Endülüs yasak aşklara meyleder yine de...

Sarsıldım, dalgalarınla, canım Teresa,
Bilesin, sen, bende bir Endülüs'sün,
Aşarım diye bir gün Cebel-i Tarık'ı,
Septe'de bekliyorum birleşmek için senle
Böyle ayrı kalsın Okyanus'la Akdeniz
Ben, senden, sessizce, beklemeyi ödünç aldım,
Nasıl ki karşı durur, nice şehir öylece
Bizde birleşecekler bir bir, bizde bir anda onlar

Ve günler kısadır da geceler uzundur diye
Deme ki 'o kıyıda çok bekleyeceksin'...

Aksaray, İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Celaliler

Kimsenin bilmediği bir savaşta öldük,
Kimsenin görmediği, kimsenin duymadığı;
Bilemedik bile savaştıklarımızı,
Göremedik bile, duymadık bile.
Sağır ve kör bir ölümdü bizimkisi,
Başımıza yıkıldığında dünya.

Kimseye anlatamadık ne için savaştığımızı,
Birlikte öldüğümüz omuzdaşlarımızdan başka.
Göremezler, duymazlar bizi; bizden sonraki kuşaklar.
İşte bundan, bilemedik, kiminle savaştığımızı.
Bugün yensek de zalimi, izin vermedi yaşamamıza
Geleceğin zalimleri, mazlumun kanıyla yazdıkları kitaplarında.

Bizim mazlumlarla biraraya gelip
Kılıç salladığımızı anlatıyorlar düşmana.
Önce zalime sapladık o kılıcı,
Dökülen kanla, kan kardeşi olduk sonra,
Başka diyarların mazlumlarıyla.

Bilemezdik yine de zalimlerin
Yazacağını tarihi, uzak çağlarda.
Haykırıyoruz size satıraralarında ey sınav atları,
Kanmayın onların yalanlarına.

Kimsenin bilmediği savaşlarda öldüysek de biz,
Kimsenin görmediği, kimsenin duymadığı,
Bir mazlumun ruhunda dirilmesini biliriz,
Bize yeniden gerek duyulunca.

O zaman inler mi şehir meydanları? İnler inler.
O zaman dinler mi zalimler sesimizi? Dinler dinler.
O zaman çekilir mi halay, tepilir mi horon?
Elbette elbette elbette.

Savaşmaya gerek duyulmadığı o gelecek çağda,
Bizler de silah bırakacağız.
Ne kanımız dökülecek ne dökeceğiz kanımızı
Kan kardeşi değil can kardeşi olacağız.

1 Ocak 2012

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Gümüş Bir Kolye: Şiirler 2012 [A Silver Necklace: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Cırcırlı Kale

Ben, son nöbetçisi Paperon Kalesi'nin,
Yarın deprem olacaktıymış, nereden bilecektim,
Yarın, tüm dorukları Toroslar'ın, yangın yeri....

Bağırtilar kesiliyor, sustuğunda ısıklık, yalnızsın....
Neredeyse bin yıldır kalmadı kimse geceleri buralarda....
Salyangozlar, bembeyaz salyangozlar, oyuk ağaçlar yalnız....

Bu, son kekik çayı, son üzüm, son turunç, son nar, son ayva....
Unufak olacak taşlar uğruna son oyuk, son yolak, kurumuş dere de ilk sayılmaz....
Kızlar Manastırı, bir bakmışın, kızsızdır, keşişsizdir, takatsizdir....

Alişan'ın yazdığı denli yok basamak burada, kaç kişinin düştüğü merdiven de meçhul....
"Korkutuyor artık bulutlar bizi," doruklar bizi, kabuklar bizi.... Pencere kör....
Tabaka tabaka tavana vurulan koca kafa, yıkık kule, çıkmaz boya....

Horoz, sırtında bir tüy, fosforlu bir tüy, gidiyor o yana bu yana....
Sönmüş ateşler boyunca yıkılıyor birer birer kemerler, taklar....

İnmek mi kolay, çıkmak mı, kadim çiçekler toplayarak çakıl taşlarıyla....
Şekilden şekile giriyor böcek, yan yan inmek kolay, örümcek memnun....
Örüyor muhafızların ardından ağını, bakire bir mağara artık bu....

Lahitteki kemikleri toplansın akbabalar, bağır ki sağır olsun heyelan pususu, şaha
kalksın....
Kırık taşlar, keçi zeytini, ot kuleleri, çalılıklar, yangın yeri, bir dirhem sis....
Dal budak toplansın rüzgar gülleri, ustası kalenin, toplansın hazineleri, kırışsın elleri....

Geçit vermez dağlarda, nasibi, bin yılda bir akın, bu kalenin.... Fazlası değil....
Çandır bu, uzaklardan duyulan, gittikçe yakınlaşan, geldikçe uzaklaşan....
Sözcük satın alır bütün şairler, şiir sarar bütün muhafızlar, yol bilmez hiçbir keçi....

Horoz, sırtında bir tüy, fosforlu bir tüy, gidiyor o yana bu yana....
Sönmüş ateşler boyunca yıkılıyor birer birer kemerler, taklar....

Gün doğmaz bundan sonra, Paperon Kalesi'nde....
Boşuna bekleyecek, kulede son nöbetçi....

Mersin Öğretmenevi, 2002

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Cin, Toplu Sözleşmede

Seneler var ki bekliyorum
Birinin lambayı okşamasını
Mızraktan tufenge geçti insanlar
-Savaş kitaplarında-
Benimse elimde üç parça dilek
-İçiçe geçmiş, lambada....

Bir okşansam uyacağım okşayan kimse
Onun umulmadık dileklerine
Kimse sağlığını istemez oysa....
Ölürüm bakarsınız lamba okşanmadan....

Benim ne güçlü pazularım var
Yetmiyor ama işte bur'dan çıkmaya
Benim uzun mu uzun kollarım da var
Varmıyor bir kez olsun lambayı okşamaya....

Sözüm var, lambayı ilk okşayana
Ben bu şiiri okuyacağım
Düşündüm taşındım, ben bundan sonra
Lambamda genel grev yapacağım.

ODTÜ, Ankara, 2002

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Çölde Çay

Çöldegezer Ali Rıza'ya,
'Çölde Çay' filminden ve 'Esirgeyen Gökyüzü' kitabından esinlenerek...

Esirger gökyüzü seni
Çölde içtiğinde çayı...
Bardak, nasıl bir bardak?..
Farketmez nasılı...

Tülbentte yapılmış çaydır
En iyisi tülbent çayıdır
Tencerede kaynatılır
Teri de silmiştir o tülbent...

Portakal suyu içilebilirdi,
Ama çay, çölde çay başka...
Yalnız başına içilebilir
Portakal suyu...
Oysa çay yalnız başına
İçilmez ormanda olsan da
Ölsan da vahada...

Bir bardağı daha doldur
O zaman çayla.
Kimse onu içmeyecek olsa da
En azından,
Durduğu yerde,
İnandırır belki beni
İçtiğime çayı iki kişi.

Böyle geçilir işte
Turistlikten gezginliğe...
Bırakırsan vahada içilen portakalı,
Ve bir Bedevi'nin pürtüklü ellerinden
İçersin çölde çayı...

"Herşey siyah" demiş yazar,
"Ötesinde gökyüzünün"...
O nedenle,
Esirgeyendir gökyüzü,
Her zaman esirgemese de...

Çölde dolunay denlidir
Benlikle hesaplaşma.
Doldurmak isteriz ayı,
Ömürdeki boşluklarla...

Bir bardağı daha doldur
O zaman çayla.
Kimse onu içmeyecek olsa da
En azından,
Durduğu yerde,

İnandırır belki seni
İçtiğine çayı iki kişi.

Acıtır benliğimizi
"Dünyanın keskin kenarı",
Yetmez sığınmak kumdan
kalelere sulara,
Kum tepelerine saklanırsın
Bedevi coğrafyasında...

"Ne gerek var gitmeye
Çölde çay için,
Deli misin?"
Deli değilsen bu soruyu duyunca,
Delirmez misin...

Benlik kanatlandığında
Kum fırtınaları,
Uzaklara taşırlar onu
Çekirge salgınlarıyla.

Bir bardağı daha doldur
O zaman çayla.
Kimse onu içmeyecek olsa da
En azından,
Durduğu yerde,
İnandırır belki beni
İçtiğime çayı iki kişi.

Çay yok ki hörgücünde devenin,
Toynaklarında onun,
Kaydı tutulur çölün,
Dağılmış iskeletlerin...

İskeletlerin değil benliğin
Dağılmasıdır bizdeki
Ve zordur biraraya getirmesi,
Daha zor, toplamaktan kemikleri...

Çöldegezer Ali sen de mi,
Şusuzsun Kербela'daki gibi,
Serap mı, karşısında biri,
Dolduruyor çayı bardağına...

Bir bardağı daha doldur
O zaman çayla.
Kimse onu içmeyecek olsa da
En azından,
Durduğu yerde,
İnandırır belki seni
İçtiğine çayı iki kişi.

Ben Hubli, göreyim diye geldim,
Yele meydan okuyan piramitleri.
Cana'yı bulurum diye geldim buraya,
Oysa bak boştur Bedevi demliği...

Böyle aramıştı ozan, Teresa'yı,
Mağrip çöllerinde umarsız.
Yitip giden ama özgür deve,
Esinlemişti onda çöl yaşamını...

Çöldegezer Ali! Daha iyidir,
Kumulda içmek Bedevi çayını;
İçmektense bol meyveli ormanda
Portakal suyunu kana kana...

Bir bardağı daha doldur
O zaman çayla.
Kimse onu içmeyecek olsa da
İçer onu benliğin parçaları;
Parçalar, bardakları
Çatlatacak olsa da...

Rüzgar savursun savursun;
Savurdu, savurdu zaten...
Rüzgar savursun savursun;
Çöldegezenler,
Gezmekten gezinmeye geçsinler,
Turistlikten gezginliğe...

Rüzgar savursun savursun;
Savruldu rüzgar bile!
Karıştı ölü külleri
Kumullardan gökyüzüne...

Hubli, Cana, Ali,
Hepsi aynı tepside,
Son bir kez birer bardakta ikişercesine,
Çay içti ve Bedevi,
Şaklamadı bu defa,
Tülbentte yaptığını(,) çayı...

Bir bardağa daha doldur
O zaman bu şiiri.
Topla iskeletleri,
Dolduralım demliği...
Geç kalmadık doldurmaya
Bardağa, evreni...

2007

Kaynak: Gezgin, U. B. (2008). Gezgin Şiirleri (2005-2007) [Gezgin's Poems]. Ho Çi Min

Kenti, Vietnam, Mart 2008.

Ulaş Başar Gezgin

Değillememi Değillemelisin

Bilmediğın dillerde yazacağım sana!
Tersinle hadi beni! Tersinle beni!...
Ben ki düzlenmişim, düzeltilmişim şimdiye dek ben ki...
Tersinle be canikom! Tersinle beni!...

Engelibeliydi bizim oralar önceleysin, dağlıktı...
Peri bacalarıydı, fyortlardı, volkanik göllerdi...
Düzlükler ne kadar çok yabancıysa daha dün,
Düzlükten başkacası yok başka bugün...

Elim düzgün, kolum düzgün, bacağım düzgün...
Bük hadi, kır hadi, bur hadi, salla hadi...
Ağzım burnum yüzüm gözüm hepsi bir düzgün,
Bir düzgün ki şaşarsın ilk bakışta...

Tersim düzüm gibi midir bilmiyorum...
Bilmiyorum; eğrim, doğrum gibi midir...
Yüzülse derim benim -bilmiyorum- bir uçtan bir uca,
Kimbilir hoyratlığı, görülür belki kalbimin...

Bildiğın dillerde yazmayacağım sana!
Gecenin tükenmesine daha var... Daha var buzların çözülmesine...
Ben ki soğuk sularda, buzullar altında ben ki...
Tersinle be canikom! Tersinle beni!...

Kutuplar eridiği vakit... Foklar göç ettiği...
Ekvator'la Kutuplar bir olduğu vakit...
Bir kez yutuverdi mi okyanuslar kıtaları,
Gelecek, karanlıktan çıkmanın vakti...

Değmeyecek beklemeye bunca sene,
Tersinle beni hadi!... Hadi tersinle...

Ankara Tren Garı, 2002

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Derede Can Çekişen İş Makinesi

Derede can çekişen iş makinesi,
Bakmayın güçlüydü eskiden.
Yerle bir etmişti nice evleri,
Korkulurdu onun öfkesinden.

İş makinesi bu, sahil yolu da yapar,
HES de yapar, neler de neler yapar
"Olmaz" diyene. Hem bir tane değil ki,
Hırslı mı hırslı bir istila mangası gibi.

Yakışır da tüm güzellikler bu coğrafyaya,
Yakışmaz gaz bombaları, kalp krizi.
Gel de anlat bunu buldozere, yol kırıcıya,
Bırakmadılar ne yaylayı ne denizi.

Derede can çekişen iş makinesi,
Kaçtı dostların, yine biz kurtaracağız seni,
Belki bir gün yardım edersin diye bize
Kurmak için yeni bir ülkeyi.

13 Eylül 2015

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Devrim, Kar Altındadır

Hava soğuk,
"Devrim" şimdi kar altındadır,
Silinmez "Devrim"
Uzaklardan görünen "Devrim"
"Devrim": Devrim.

Hava soğuk,
Devrim kar altında,
Ama umut değil,
Özlem değil,
Güneş değil.

Erisin ya,
Su, götürmez "devrim"i
Su götürmez "devrim".

"Devrim", çift tırnak içinde devrim,
Tek değil,
Çünkü bütün bir tümce, tüm...

Yaşamıyor mu yazarlar?
Yaşamasin.
Yazamıyor mu yaşayanlar?
Yazmasınlar.
Yazan, yazmış,
Gezen, 'gezmiş',
Duyan duymuş,
Duysun duymayan...

Hava soğuk,
ODTÜ'de bir "devrim" yazısı,
30 yılı devirdi bu yazının boyası,
Benden yaşlı bir devrim,
Beni bekleyen devrim,
Bana "onlar buradalardı
Etleriyle kemikleriyle"
Dedirten devrim.

Bu yazı, 100 yıl kalacak belki,
Belki daha çok.
Belki 200 yıl sonra,
Bir hükümet,
"Müze yapalım burayı"
Diyecek.
"Devrim müzesi".

Müzelik devrim,
Antika devrim,
Tozlu raflara
Kaldırılan devrim.

Ama yok, 200 yıl sonrası değil şimdi,

Demek ki:

Diri devrim
Taze devrim
Yine umut olan devrim,
Er ya da geç gelecek devrim.

Devrim?
Devrim Şu an kar altındadır,
Kazsak kazma kürekle geçmişi,
Kurmak için geleceği.

Kazsak! Ama bize
"Ayağını bas toprağa,
Gökyüzüne bak"
Demişlerdi
"Devrimi görmek için".

Kazmayı küreği bıraktık,
Kar altında değil Şimdi devrim,
Ama biz,
Yere değil göğe bakıyoruz,
Yıldızlarda görüyoruz devrimi.

Duvarlara yazılan devrim,
Kar altında kalan devrim,
Baharı senden anlarız,
Yeniden çıkışından yazının.

Kar altında değil Şimdi devrim.
Tarih bizi utandırdı, yüzümüz soluk,
Boynumuz öne eğik,
Yere bakıyoruz.
Yere bakarak,
Gökyüzüne bakmaya hazırlanıyoruz!

Hava soğuk,
"Devrim" Şimdi kar altındadır,
Ya da yıldızlar kadar uzaktır,
100 yıl öncesi gibi...

Güneş tutuldu, çok tutuldu,
Ama devrim?
"Devrim" kar altındadır,
Kar, herşeyin üstünde.

Erir kar,
Erimez devrim,
Erimez kar altındaki devrim.

Ey insan!
Erimez karaltındaki devrim,

Çıkar onu aydınlığa!

Devrim şimdi kar altındadır.
Devrim, karaltındadır.

05.02.2006

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Zemfira: Kitaplara Girmeyen Şiirler (2001-2006)
[Zemfira: Poems Not Published in Books].

Ulaş Başar Gezgin

Doğa Ana Bir Gün Daha Verdi Sana

Doğa ana bir gün daha verdi sana,
retmen için, düşünmen için.
Yapamadıklarını yapabilmen için ölmüş arkadaşlarının.
"Şunu da yapıp öyle lseymdim" dediklerini.
Yüzlerini güldürecek işler, onların, mezarlarında.

Doğa ana bir gün daha verdi sana,
Tek bir yaprağı mı kaldırmaya gücün yetiyor,
Koca bir ağacı mı?
Bitsin diye bu kara ağ, bu hüzün mevsimi.
Öyle de böyle de kabul eder seni doğa ana,
Anımsatır sana, ondan geldiğini, yine gideceğini ona.

Doğa ana bir gün daha verdi sana,
Bir el uzatman için, o ağır yükler altında yıkılanlara.
Dinlemek için onları, sarmak için yaralarını.
Hiç bir Şey beklemeden, bir Şey nedir bilmeden.
Nasıl ki beklemedi senden hiçbirŐey doğa ana,
Nasıl ki koşulsuz sevdi seni.
Sana da öyle sevmek yakışır insanları.

Doğa ana bir gün daha verdi sana,
Bir hafta daha verir mi, bir ay daha,
Bir yıl daha verir mi? Kim bilebilir ki...
Bilemiyorsak kaç gün verdiğini bize,
Sık sık grşmeliyiz sevdiklerimizle.
Ya onlar ya biz karışırız diye toprağa,
Kimbilir ne zaman, nerede, hangi koşullarda.

Doğa ana, borçtan say sen verdiğin tüm günleri bize,
Yaşayarak, kucaklayarak yaşar olanı,
Anarak yatını, aramızdan ayrılanları,
desek işte böyle borcumuzu, olur mu?

Doğa ana az mı verirsin çok mu verirsin, sen bilirsin.
Az da versen çok da versen yine de annemizsin.

28 Ocak 2012

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Gümüş Bir Kolye: Şiirler 2012 [A Silver Necklace: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Doğum Günü 4 Eylül

Kutlayamadım bu ömürde geçirdiğin
Kırkıncı yılı.
Uzakta kaldın sen, uzakta kaldım ben.
Sizleştik bizleştik, hızlı aktı zaman.

Hatırladın mı
11 yıl önce ne sormuştun bana,
Son görüşmemizden 5 yıl sonra:
"Hakkımda anımsadıkların neler?"

Umduğum soru değildi bu soru,
Yanıtlamayışım bundandı sorunu.
Daha sevecen bir sohbet beklerdim belki,
İçime gömmüştüm söyleyeceklerimi.

Yanıtlamamıştım. Ama anımsadım hep anımsadım
Hep anımsadım ben doğum gününü.
Unuttun mu şiirini yazmıştım,
Her doğum gününde seni andım.
4 Eylül. Silinmez kimi tarihler bellekten...

Hiç dönüp bakıyor musun geçmişe?
Ben bakıyorum.
Hiç düşünüyor musun çatallanışını yolların?
Ben düşünüyorum.

Bir akşam seninle el ele varsaydık geceye
Sabahlasaydık birlikte
Şimdi sen nerede olurdun, ben nerede?
Hiç sordun mu kendine?..

Doğum günün kutlu olsun uzakdaşım,
Benim gibi uzaklara giden ruhdaşım.
Sen Batı'ya, ben Doğu'ya, her gün sana uğurladım,
Uğurluyorum güneşi ve ayı, sen bilemesen de.
Zaten hiç bilme, bilme, bilme...

Kırk yaş... Artık eskisi gibi,
Atak değiliz meydan okumalarına karşı hayatın.
Yine de hayatını eminim ki
Bu geçen kırk yılda
Daha da anlamlı kılmış olmalısın...

Hoşçakal, 50 yaşında da
60'ında da ve ömür elverirse
70'inde 80'inde de,
Sen bilsen de bilmesen de,
Birileri olacak doğum gününü anan,
Üzülme, anımsanacaksın yine de,
Kendini en yalnız hissettiğin her an.
Tek sorun: Bunu asla bilemeyecek olman...

9 Eylül 2017

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Dön Dön Dön

Sonra tüm parklar betonlandı, tüm dereler kurutuldu
Sonra nefese sayıldı bulutlardan kırılıp kırılıp
Uzunlar daha da uzadı, kısalar kıpkısa kıpkısa sonra sonra
Umutlar ayıklandı sofraya bezlerinden, umut artıkları, açlıkları.

Önce böyle miydi sonra şöyle miydi geçti gitti değillemesi
Bir ok çekildi önceden sonraya ama tek yöne
Ya oradasın ya buradasın yok başka bir ülke
Hem o olsun hem bu olsun, düşüldü mümkünden
Düşüldü imkandan hem orada olmak hem burada.

Bilinç akışı yumurta akı baba yarısı yumurta sarısı
Perdelerden ve kirli pencerelerden ne görülebilirse
O kadarı için tutuşuldu bahisler hüznü tavelerde.
Sen de yoktun o da yoktu seçilmiş çemberde
Geçersizleştiriyordu bu durum, içerisini dışarisini.

Ben ne dedim ne dedim ben, ne dememiş oldum ne diyerek
Ne demedim ki ne dediğim, önem kazandı neye dediğim kadar
Kime neyi dedim, kimi neye peki? Neden önemli ki demediklerim...
Al onu, at onu, eskiye dön yeniden, güçlü günlere dön, dön dön dön.

18 Mayıs 2016

Gezgin, U.B. (2017). Eski Gibi Bir Ülke: Şiirler 2014-2017 ve Şarkılar 2008-2017 [A Country Like in the Past: Poems and Songs].

Ulaş Başar Gezgin

Döngüsel Söngüsellik

Dilimde neden hâlâ adın,
Benden tümüyle uzaklaşmış kadın?
Sen her yıl uzaklaştıkça, daha da daha da daha da,
Daha çok çınlıyor adın, kulaklarımda.

Hangi kıtadasın kimbilir bu kez,
Sevdiklerine kavuşurken burada herkes?
Ama sen uzaktakileri sevdiğin bellediğinden,
Sevildiğimi mi düşünmeliyim uzaklaştıkça? Bilemem.

Ters yöne giden bir trendeyim şu an zaten.
Geride bıraktıklarımı görüyorum böylece, tren ilerlerken.
Seçmedim bunu ben, ama seçerdim seçme şansım olsa.
Sen de ters binenlerden misin trenlere, anılara?

Ansızın çökmez gece üstümüze,
Havanın her an biraz daha karardığının bilinciyle,
Yaşlandık; bilerek, sonunda yaşanacaktık.
Madem yaşanacaktık, ne diye hep genç kalacakmış gibi yaşamadık?

Kulaklarımda yine ve hep çınlarken adın,
Görüntünden eser yok bu trende ey kadın.
Belki de seni, trene ters bindiğim için anımsadım.
Daha hızlı geçmiş gibi geliyor o günler,
Bir başka tren geçtiğinde yanımızdan.
Bunu anlatır, bunu söyler Einstein dede.
"Hep doğuya gidersen, batıya ulaşırsın" diyorlar ya,
Çok doğruluk var bu sözde.
Geçmiş hep bırakarak geride, yol alarak geleceğe,
Buluşacağız yeniden, gelecekteki geçmişte, geçmişteki gelecekte.
Böyle bir döngüsellikte,
Gençleşir miyiz peki, birbirimizi görünce?
Büyük hata yapmış bunu araştırmamakla Einstein dede.
Hep fizik, hep fizik nereye kadar?..
Biraz da müzik gerekiyor bu evrene.

7 Aralık 2011, Penang Treni'nde, Malezya

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Ucuz Olmasın: Şiirler 2011 [Let It Not Be So Cheap: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Etyemez Aşevinde

Bira, bira tadında,
Alkollü değil.
Et, et görüntüsünde,
Et değil.
Müzik, dinsel havada,
Dinsel değil.
Masa, çiçek kokulu,
Masa değil.
Elime dokunuyor kazayla garsonun eli,
Bu, el değil. Eldiven!

Etyemezlerse neden
Eti taklit ediyorlar peki?
Basıyorlar kimyasalları soyaya,
Yapmak için etyemez yemeklerini.
Kim deney yapıyor bu tatlarla?
Yalnız et yiyenler bilir tadını etin, öyle değil mi?

Dışarıya, insanlara bakıyorum,
İnsan gibi görünüyorlar.
İnsan gözü gibi görünüyor gözleri;
İnsan dudağı gibi dudakları.
Hepsine baktım hepsine,
İnsan değil.

Bir de ne göreyim sonra,
Camdan baktığım,
Kendi yansımammış,
Kendi gözüm, kendi dudağım.
Bu oldu kapıdaki Buda heykelinin
Bana iç derinlik adına öğrettiği,
Bir de dış derinlik olsaydı
Gözlerim neler neler görecekti...

Hyeowa, Seul, Güney Kore, 7 Aralık 2009

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Okyanusa Açılacaklar İçin: Şiirler 2009 [For Those Who Will Sail Across Oceans: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Fikret Kızılok İçin Şarkı Sözü

Eskiden de bur'daydı bu beyaz kedi,
Ben de bur'daydım,
Sen de bur'daydın....

Ölümler henüz bize uğramamıştı,
Saçlarımız henüz öyle kırılaşmamıştı,
Ben de bur'daydım,
Sen de bur'daydın....

Hükümet kurum kurum kurulmuştu koltuğuna,
Avro'nun paritesi bir o yana bir bu yana,
Ben de bur'daydım,
Sen de bur'daydın....

Çöpler Salı-Cuma toplanıyordu,
Moğollar yeniden toplanıyordu,
Ben de bur'daydım,
Sen de bur'daydın....

KİT'ler hafiften özelleşiyordu,
Kürtçe eğitim hakkı yasalaşmıyordu,
Ben de bur'daydım,
Sen de bur'daydın....

Fiko Baba Bodrum'da yaşayıp gidiyordu,
Paşa ağa Marmaris'te çiziktiriveriyordu,
Ben de bur'daydım,
Sen de bur'daydın....

Şimdi de burada o beyaz kedi,
Koynumda sıcaklığı duruyor hala,
Ben de bur'dayım,
Kedi de bur'da....

Sense üşüyorsun bir başka kıtada,
Or'da bembeyaz kediler var amma
Bu kedi bildiğin kedilerden değil,
Hem fanus içinde hem de dışında....

Bunu vurguluyor haber bültenleri,
Enflasyon cozuttu gittin gideli,
Duyuyorsan tavandaki lambayı yak!

Hem seni gidi pabucu yarımcağ,
Kardan adam yapılır mı yağmurda,
Gir içeri de biraz oynayak....

Eskiden de bur'daydı bu kardan kedi,
Yokluğunda için için dışın dışın eridi,
Bir ben bur'dayım bir de erimiş kedi....

Orhan Veli Őirevi, Beyoğlu, İstanbul , 2002

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Gece Işıkları - Binyıl Ateşleri

Geçtiğim ülkeler var üstlerinden,
yaşadıklarım yanında,
Ne bir ışık kimisinde ne ufacık bir belirti
yaşamak adına...

Ya büsbütün okyanus bir uçtan bir uca
ya da çöl kumlu kumsuz,
vardır tek hane en fazla...

Ama yine de yurt demişler kimi insanlar,
kumlu kumsuz çöllere,
uçsuz bucaksız okyanuslara,
soğuk mu soğuk kutuplara...

Ama yine de fenerler kondurmuşlar insanlar
Robinson adalarına,
Kardaklara,
gel-git varlıklarına yokluklarına...

"İnsanı anlamak zor, yurttan anladığını da"
diyecektim tam,
Avustralya üstünden geçer olduk ve bu kocaman kıta,
Geçiş vizesi istedi havaalanında birkaç saatçik durmak için bile...
Demek ki daha da zor, insanı anlamak,
yurttan anladığını anlamak.

"İnsanı anlamak zor, yurttan anladığını da"
diyorum ve ışıklı ülkeler geçiyorum
röntgen filmine bakmak gibi birşey,
mikroskopik hayvanlara bakmak gibi birşey...

Hanenin en küçüğünün bunca gürültü patırtıdan sonra
uyumasına mı bağlamalı şu lambanın sönüşünü,
yorgun bir öğrencinin artık dayanamayışına
mı ağır sınav öncesi son turları atmasına;

Politik bir eylem gibi mi algılamalı yanıp sönüşünü şu lambanın,
yoksa bitmekte olan bir sokak lambası mı çekiyor dikkatimizi? Anlamadım.

Bulutlanıyor hava ansızın ve belki yağmur
yağıyor ve söndürmeyecek ışıkları
yağmur ve ışıklayacak okyanusları
ve çölleri ve kutupları.

"Uygarlık böyle birşey değil" dediğimizde
biz yerliler; anlamadılar göçmenler
nerede yanıldıklarını...

Ve sözümona uygarlık getirdiler bize,
ve tarihte belki de ilk kez,
uygarlık getirdiler bize ve uysallaştırdık
onları...

Akrabalarımızın uzun, çetin yolculukları
var çok-satarlar arasında, koca kıtada,
şaşılması değil.

Dedelerimizin romanları
var uzak bir ülkede gidiyor kapış kapış,
şaşılması değil.
Ama işte bizim ateşimizin, kocaman
ateşimizin görülmemesi beyaz uzun
bulutlar arasından,
Sönük durması konaklarımızın, çergelerimizin,
Hiç kabullenilecek gibi değil, gibi değil.

Uçaklar geçiyor ülkeler üzerinden,
Kocaman kanatları, upuzun kuyrukları var.
Ve yolcular göremeyeceklerse ateşlerimizi,
Faydası yok bakmanın aşağılara...

Biz yerliler belki bin yıl görünmeyeceğiz,
Işıklı uygarlıklara tapan yolculara,
Biz yerliler belki bin yıl söndümeceğiz,
bin yıl önce yaktığımız harlı ateşi!

Ve sizin ampülleriniz ki,
Çabuk geçmeklikleriyle ünlü,
Ha sönecek ha söndü...

Avustralya çölleri üzerinde, 2004

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.
□

Ulaş Başar Gezgin

Gedzilla Destanı

Yeni pazarlar ararken sermaye düzeni,
Yeni adalar, yeni ülkeler keşfetti.
Bu durum, yanardağına çekilmiş GEdzilla'yı
Çağdaş zamanlara armağan etti.

Gorilladan Godzilla oluyorsa,
Gerilladan GEdzilla oluyordu.
Titanik'i batıran da oydu,
Yerlilerin binişine izin verilmediğinden.

Bir elinde Titanik, bir elinde Atlantik,
Sermayenin kalbini söküp alacaktı.
Sermayenin beynini, sermayenin ciğerini,
Geleceğin müzelerine bağışlayacaktı.

Yenilmez GEdzilla kurtardı bizi.
Yakıp yıktı önce bankaları.
Ezdi geçti alışveriş merkezlerini.
Sigortacılar, korkuyla kaçıştı.

Tüm yalılar okul yaptı,
Malikaneleri, ağa-paşa yurtlarını.
Eğitim çok önemli, kurmak için geleceğin insanını;
Parasız okuyacak, ülkemizin çocukları.

Devlet kurumlarına dokunmadı GEdzilla:
Sönümleneceği güne dek gereklidir devlet.
Kimi devletidir önemli olan.
Emeğe açtı kapılarını GEdzilla.

GEdzilla, gerillanın büyüğü ama
Saklanmasına gerek yok sokaklarda.
Her bir emekçiden bir parça var onda.
Ezene korku salar, adalet olur yoksula.

Hey yüce GEdzilla sen ne yiğitsin,
Emekçilerin yiğitliğinden oluşmuşsun sen.
Onlar "yetti!" deyip Voltran'ı oluşturur gibi
Seni oluşturacaklar ya birgün,
O zaman sermayenin KingKong'ları,
O zaman sermayenin Godzilla'ları,
Titanik'le batıp da balığa yem olmazlarsa,
Dünyada, aynı anda zıplayan emekçilerin yarattığı depremle,
Yerle bir olacaklar ve
Yeni bir dünya kurulacak, yıkıntılar üstünde.

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 7 Mart 2010

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Yapıcılarla Yıkıcılar: Şiirler 2010 [Builders and Destroyers: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Gelir misin İncir, Bahçeme

Uzakların bu zifiri karanlığında,
Gelir misin incir, bahçeme,
Paylaşmak için benimle
Paylaşacak neyim kalmışsa...

Kimse görmez çiçeğini
İçine açarsın çiçeğini.
Azı erkek çoğu dişi,
Lezzetsiz ham erkekleri,
Ballı tatlı dişileri.
Dutoğullarındanmışsın, dutkızlarından,
Kimine baldız kimine elti.

Yüzlerce sahte meyve, yüzlercesi.
Kiminin panzehiri, kimine alerji.
Binyediyüz metre deniz üstünden
Derinlerine toprağın. Kumlu, güneşli
Bir coğrafyadan açılan Akdeniz'e.
Aldırmaz kuraklığa sana misafir arı.

Neredeyse su, çekersin onu
Ne kadar derinde olursa olsun
Orta katlar boyu.

İstemezler seni şehirlerde,
Köklerin istilacı diye.
Ormanları mesken tutarsın,
Nice kentler kuşatırsın yine de.

Kırdan kente mi senin yolun,
Kentten kıra mı? İki birden belki.
Serinletirsin kurak yerleri,
Hayvanlar sığınabilsin diye.
Yaprağından koparıp da fala bakarlar
Gelecek de senden sorulur demek ki...

Buğdaydan önce başaktan önce,
Lübnan Vadisi'nde,
Bundan onbirbin yıl önce
Baktı sana insanoğlu
Buydu ilk ektiği baktığı ağaç çocuğu.

Portekiz'den Afganistan'a
Kuzey'den Güney'e, Doğu'dan Batı'ya,
Eski Dünya'dan Yeni Dünya'ya.
Eksi kırka dayanırsın dağlarda.
Seninle beslendi bin yıllarca
Dağ dervişleri doruklarda.

Sen de gelir misin benimle,
Gittiğim uzak iklimlere?..
Tutar mı tohumların

Ege'den çok ötelerde?..
Arın da gelir mi seninle,
Can üflemek için meyvene?..

Karı koca mı gelirsiniz
Ve amca ve yeğen
Ve hala ve kuzen
Ve görümce, kayın?
Gizler misin yine,
Utancını ilk insanın?..

Sen de gelir misin benimle,
Gittiğim uzak iklimlere?..
Tutar mı tohumların
Ege'den çok ötelerde?
Gelir misin incir? Zor olur mu gelmesi?
Bir tek sen aydınlatabilirsin
Böyle zifiri bir geceyi.

13 Eylül 2015

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Girişen Cinsinden Girişimci

Bulutlar altında uzanır Ho Çi Min Kenti,
Ve hasır şapkalı bir köylüdür Vietnam,
Böylesi zamanlarda.

Taraça taraça uzar gider piriñ tarlaları,
Ve sazlıklar gizlerler ırmak kıyılarını...
Irmak kıyılarını...

Yıkık dökük tapınak avlularında,
Demliklerini koymuşlar da duvara,
Silkeliyorlar köylüler, doğa ananın armağanını.

Ve yelkenler, gelenekselliklerini bozmadan hiç mi hiç,
Hiç bozmadan dolaşırlar onlar,
Halong Koyu'nda yüzyıllarca...

Palmiye altlarında kulübeler,
İnsanlar, dolup boşalan kayıklar.
Yansıdı düşer kulübelerin, gölge verir sular kulübelere,
Hangisi hayal hangisi gerçek?

Uyandım sonra birdenbire bu masaldan.
Gökdelenler yükselmişmiş her yandan.
Piriñ türkülerinin yerine
Cıstak cıstak doldurmuşmuş heryeri.

Yapı işçisi olmuş köylüler.
Koca koca apartmanlar, piriñ tarlalarında.
Herkes gönlünce piriñ bulamıyor olsa da,
Binlerce apartman düşüyor kişi başına.
Her kişinin başına değil elbet,
Her başa pislemiyor talih kuşu.
Talih kuşu bile kazanç güdüsüyle,
Zenginler için dikiyor konutu.

Uyuyayım diyorum yine masala,
Olanaksız: Masal bile, artık, parayla.

Bulutlar altında değil bulutlar üstünde
Uzaniyor Ho Çi Min Kenti kuzeyden güneye, doğudan batıya.
Amerikan şapkalı bir girişimcidir artık Vietnam,
Böylesi zamanlarda.
(Girişen cinsinden yoksula.)

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 17 Mart 2010

Ulaş Başar Gezgin

Grotesk Gece

Bir oyun çıkaralım seninle bu gece,
Evet bir oyun, bir oyun....
Oyuncu olsun seyirciler bu sefer,
Evet olsunlar....

Zam isteyen işçi, eğilip bükülüğü tümünden,
Titremesi ellerinin, yılların yorgunluğuyla;
Sarkıverışı bir garsonun, cafcacflı bir lokantada....
Hepsi.... Hepsi olsun....
Evet olsunlar....

Ve çünkü biz küçüle küçüle,
Büyüye büyüye ve şimdi biz,
Daha fazla her perdede, daha az,
Doğuşu, ölüşü, dirilişü bir insanın birebir,
Cenk yorgunu süvariler, baldırı çıplaklar....
Evet onlar da olsun.... Olsunlar....

Anlaşamadık henüz.... Kaç perde olsun oyun?...
Anlaşamadık doğru.... Nerede geçsin olay?...
'Dekor' diyorum 'dekor....' 'barok mu gotik mi olsun?'
O tirat benim olsun!... Yoo.... Senin olsun....
Varsın almasın alkış, erken ötüşü kuşun....
Varsın, çıkmasın bu kez, geceleyin çıkan ay....
Olsunlar, o da yeter.... Olsunlar, tek olsunlar....

Judocu jestleri ve judocu mimiğiyle,
Bir balet repliğiyle, arşınlamak sahneyi....
İlan-ı aşk ederken, bekleyen sevgiliye,
Pazarıcı ağzı ile, 'seviyorum ulan!' demek,
Önemsiz nasıl olsa, kimi öyle sevmişin....
En ışıldak sahnede, oynamak, en siliği....
Aydınlıktan sözetmek, en karanlık sahnede....
Evet olsunlar, dursunlar orta yerinde setin....

Ya ışıklar? Kesik mi? Puslu mu? Ne olsunlar?...
Hangi renk hangi hissi, büyülerce göstereceğin?...
Yedi renkli gökkuşağı ne tarafta olacak?...
Birleştir yedi rengi; çıkmıyor gökkuşağı....
Yağmur lazım olacak, onun için, herhalde....
Kenardan mı, önden mi, ner'den ışığın sahne?...
Bunları çok önceden düşünürüz sanmıştım....
Sahnede, tüm ömrümdede, yanıldım ben her zaman,
Yanılığ da olsun evet, değil mi ki insan var....

Yeter o bile yeter, okşayışın sahnede,
El edişin, sevişin, kucaklayışın düşü,
Yeter o bile yeter, sen anne ol güneşe,
Senden çıksın o vakit, bütün o gezegenler....
Yeter o bile yeter; sarmala, kavra beni....
Bir oyun çıkaralım dedim mi daha önce?...
Demediysen diyorum; evet, evet, bir oyun....

Söndürüp ışıkları, yakmayalım bir daha....
Dalga dalga edelim, bizde susan ne varsa....
Dalgalarca uzayıp kısalalım bu gece....

Evet evet, bir oyun.... Hem oyun hem bu gece....

Aksaray, İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Guadanya 040977

Dağınık kumlara çizdiğiniz harita,
Duvarımda asılı durmada hala....
Solmuş olmalı çoktan, elimizdekilerse,
Gizleyemem daha fazla, sevgili Guadanya....

Kalbim şimdi, kıyıya vurmaktadır....
Şimdi kalbim, kıyıya vurmuş balina....
Bu belki son nefesi, kollarınızda,
Belki ilk nefesi, kimbilir Guadanya....

Kumsal kadar uzaksınız şimdi siz bana,
Şimdi siz bana, okul önlüğü gibi yabansı,
Gelgiti, koşup dönüşü rüyalarımda,
Dalgaların, size en yakın zamanlarım Guadanya....

Üfleyişi rüzgarın, sanmayasınız boşa,
'Siz' olacak kadar uzaksınız şimdi bana, belki de daha fazla....
Ve her bir silkelenişi incir ağacının,
Yara açmada dilimde, hem ne çok, Guadanya....

Yo.... Buz tutmadı henüz, yurdum olan okyanus,
Dalgalar kıyıyı vurmadı daha....
Güneşin doğuşuna az zaman yok öyle ya,
Batışı güneşin, ne yeni, Guadanya....

Göğe atılan sular, karışıyor yine suya,
İlerliyor ağır ağır, zarif korsan gemisi,
Yaklaşmadadır sisler ardında pususever donanma,
Ne önemi var bunların, senin için Guadanya?...

İlişmedi bir kez olsun deniz anaları sana,
Deniz kestaneleri öyle çok dikenli ama,
Bunların, bütün bunların, gerçekten ne önemi var,
Bitmedi mi şöminede odunlar, Guadanya?...

Mahzun dursun çoğu vakit o zaman âmâ fener,
Ot bitsin, kuru kuru, kırıklı kayalarda,
Göğün, yerin, denizin söylediği insana,
Duyulmasın daha fazla, bundan böyle Guadanya!...

Bilinmesin notlu şişeler, defalarca saldığım suya,
Bakışın, sesin, gülüşün, bilinmesin yürüyüşün....
Bilinmesin, hep sır olsun, varlığın da yokluğun da,
Yakın olmaz benden uzak, kimseye, Guadanya....

Dağınık kumlara çizdiğiniz harita
Duvarımda asılı durmada hala
Solmuş olmalı çoktan, elimizdekilerse
Gizleyemem daha fazla, sevgili Guadanya....

Suya bırakın o balınayı, iyisi mi Guadanya,
Doğar yeniden 'siz'in 'sen' olduğu yerde o....

Suya bırakın ellerinizi sevgili Guadanya,
Doğsun şimdiye dek ölmüş ne varsa....

Galatasaray Üniversitesi, İstanbul, 2002

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Guadanya XIX

Rimbaud'nun bacısının anladım
Anladım senin sayılır nice tarumar bahçe
Tren garlarında, boş kayıklarda geçireceğiz ayazını gecenin
Geçireceğiz öyle değil mi?..

Dokunma çaydanlığa, demleniyor
İs oluyor ötesi gözlerinin
Kanında binbir türlü dünyevi madde
Isınacağız öyle değil mi?..

Hayır, bir başka dünyaya ait değiliz...
Ama bir başka dünyadan geldik, o doğru...
Üçüncü dünya dediler buna nice düşünürler
Ses etmeyeceğiz öyle değil mi?..

'Bir tane -numaralı- dünya bileti' demedik istasyonda
Demedik biz 'burada inelim, başka trene binelim'
Kolların dünkü gibi öyle uzunca,
Bir olacağız öyle değil mi?..

Birdir, vahdet-i vücud, herşey birdedir
Birdir, sensin o dünyanın hakimi
Kem davranmadın bana hükmün altında
Böyle sürdüreceğiz öyle değil mi?...

Sesini biriktirdim yosunlu hücrelerde
İsmi işledim duvarlarına kumdan kalelerin
Eriyorlardı, birinci dünyadayız ya, eriyorlardı
Geri döneceğiz öyle değil mi?..

Ol bahirde kaybettiğini ey nisa!
Suskun gözyaşlarımız kazandıracak sana
Nice tutkularımızı savurarak toprağa şöyle bir
Hafifleşeceğiz öyle değil mi?..

Behey paşalar, efendiler, kainatın hakimleri
Tarumar etmeyin bahçemizi
Gül bahçesi dediysen diken de var
Teslim olmayacağız öyle değil mi?

Taşra şairiyiz ikimiz de, kabul edelim bunu herşeyden önce
Yakışmıyor elimize divit kalem, türkü söylemeli börtüye böceğe hep bir ağızdan
Gök açılın, yağmur tamam olsun diye
Söyleyeceğiz öyle değil mi?..

Taşın ruhu vardır, göğün ruhu var
Duyduğumuzda, ne gizler, neler söylerler
Çılgınlık sahnesi olacak evren
Oynayacağız öyle değil mi?..

Şu sandala ne zaman bineceksin...
Bırakıp o salı kadim rıhtımda

Ki ufkun enginlerine açılacağız
Geriye bakmayacağız öyle değil mi?..

Ama sen ağlıyorsun, ağlıyorum ben
De, hangi felaketi önceden gördük
Hayır, bu mümkün, yanılıyorsun, bu mümkün!
Yol'daş olacağız öyle değil mi?..

Tamada olalım herşeyden önce
Tiflis'te bir evde bir akşam vakti
Konuklarımız olsun, bir kısmı şair
Rakı da koyacağız öyle değil mi?..

Ağlıyorsun yine, bam teli yüreğimin, ağlama
Bu dünyaya birden fazla gelmedik amma
Bu dünyada birden fazla ölmek var
Biz de öleceğiz öyle değil mi?..

Ve bu şiir, Sarırmak'ta... Bu şiir diyorum, Oka Nehri'nde,
Hazar Denizi'nde batıp çıkarak, biz yokolduktan sonra
Neler anlatacak Türkmen kayıkçıya...
Tümden susacağız öyle değil mi?..

30 Mayıs 2001

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Bir Yanım Deniz Bir Yanımda Kum: Kitaplara Girmeyen
Şiirler ve Şarkılar (1990-2000) [On One Side, Sea; On Another Side, Sand: Poems and
Songs Not Published in Books].

Ulaş Başar Gezgin

Gümüş Bir Kolye

O kolyenin gümüşünü
Nereden çıkardılar?
Kaç kölenin ümüğünü
Söküp de kopardılar?

8 milyon siyah, yerli,
Can verirken Potosi'de,
Başlarında sömürgeci,
Servet kattı servetine.

Avrupa'nın sarayları!
Kaçınız bu katliamdan
Beslenerek palazlandı?
Madrid, Londra, Amsterdam.

İşte bundan der can sazi,
Her gümüş bir mezarlıktır,
Saklar 8 milyon canı,
Uludere'dir, Sivas'tır.

Buydu Che'yi dağa savuran.
Gördüğünde yerlileri
Madenlerde çalıştırılan,
Savaşmaya karar verdi.

O kolyenin gümüşünde
Parılayacak bir ana.
Yerlinin ala düşünde
8 milyon gelecek dünyaya.

İşte o zaman, yapılanların
Hesabını soracağız.
Katliamcı alçakların
Alayını kovacağız.

Sorarız beklerken o günü:
Nereden çıkardılar
O kolyenin gümüşünü?
Soruyor, durmuyor torunlar.

Brezilya-Arjantin sınırında, 5 Haziran 2012

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Gümüş Bir Kolye: Şiirler 2012 [A Silver Necklace: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Güneş, Yavrum, Bir Güneşten Fazlası

Güneş, yavrum, bir güneşten fazlası...
Sen bakıp da yalnız güneşi mi gördün, iyi bakmalısın.
Orada yavrum, kaynağı var yaşamın,
Bitkileri doğrultan güç, ağaçları ayaklandıran.

En çok çocukları sever güneş, yavrucuğum,
Şarkı söylersen, hele bir de uçurtma yaparsan...
Uçur onu, umutların gibi mutluluğun gibi,
Gösterecek güneş sana güler yüzünü işte o zaman.

Her gün doğar güneş ama asla ölmez yavrucuğum.
Biliriz onun gün batımında uzaklara gittiğini.
Ama sever bizi, sabahları görmeye gelir bizi.
Bizden daha erken kalkar kimi zaman, daha geç kimi zaman.

Ayla tutuldukları birbirlerine sır değildir yavrum,
Ama arka bahçelerini göstermezler onlar.
Savaşlarda ölen çocuklar, kazalarda,
Son nefeslerini verip onların arka bahçelerine taşınırlar.

Güneş, yavrum, güneşten de fazlası...
Çocukların arkadaşı, Ay Dede'nin sırdaşı...
Ö doğuyorsa her sabah bil ki,
Yeniden başlayacaktır hayat, yeniden,
Daha dün gece karanlık değilmiş de tüm yıl aydınlıkmiş gibi...

Aralık 2016

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Güneşe Gömülmek, Güneşle Gömülmek

Daha az sıcak olan,
Yakabilir mi daha çok sıcak olanı...
Bu yüzden hedef bilmiştik kendimize,
O yanardağ ağzını...
Ovalara ateş getirmiş ellerimizle,
Sıcak kuşlara alışmış çıplak ayaklarımızla, modernleşme çöllerinde...

Takılıp düşüverdiğinde kayalar arasında,
Koptu ellerimiz bir anlığına.
O zaman anladın, elimi tutmadan da,
Daha sıcak imişsin yanardağ ağzından.
O zaman anladın; dedin ki,
"Güneşin doğduğu yere gidiyorum, ısınmak için daha fazla,
Sen de git boylu boyunca
Güneşin battığı yere!.."

Oysa ben seni bunca yıl, bunca ülkede,
Bunun için, en çok bunun için takip etmiştim.
Sen ya güneşin doğduğu yerdin,
Ya da ta kendisiydin güneşin...

Vazgeçtim, savurma öyleyse,
Ölü bedenimi, küllerimi, engin denizlere.
Güneşin doğduğu yerse ölüme yattığım yer,
Bırak! Kaldırma cesedimi!
Güneşe, güneşle gömülmeliyim!
Çünkü sönmüş bir yıldızdır güneş şimdi belki...

Ama sen ta kendisi isen güneşin;
Bir cesedi ömür boyu bedeninde taşımak,
Oldukça ağır bir yük olsa da,
Beni, hücrelerimi; dünyayı daha fazla aydınlatmak için kullandığında,
Kurumuş kemiklerimi de, aydınlatmak için; aydınlatmak için!
Engin denizlere kavuşamadığıma üzölmeyeceğim işte o zaman,
Çünkü güneş bir denizdir benim için.

Sen bir güneşsin, demek ki denizsin,
Küllerimin son kavuşacağı yersin...

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 12 Aralık 2007

Kaynak: Gezgin, U. B. (2008). Vietnam Şiirleri (2007-2008) [Poems of Vietnam]. Ho Çi Min Kenti, Vietnam, Mart 2008.

□

Ulaş Başar Gezgin

Gürültübilimci

Kent gürültülerinin uzmanı oldum,
Uzman gürültübilimci ben,
Biliyorum şimdi Vietnam'ın rüzgarları,
Ne yönden gelir, ner'den nereye eser...

Sabah altıda çalışmaya başlar işçiler,
Akşam altı dedin mi sessizce eve dönerler...
Çekiçler, vinçler, kaynak sesleri,
Her gün tüm Vietnam'ı inletirler...
Vietnam: Bir geçiş ülkesi, kalkınma ülkesi...

İşte bu seslere motosiklet sesleri,
Çok ama çok sonra eklenmiş diyorlar,
Ne ekleyeni bilirim ne de ne zaman eklendiğini,
Ama o ezberlediğim sesleri çıkaran motosikleti,
Her yerde tanırım, görmesem de tanırım elbette...

Çünkü seni gelişin demektir o gürültü oratoryusu,
Gürültüden de oratorya yapılır elbet,
Çünkü birer oratorya yakışır senin her gelişine evet...

Tam yanamayan ama tam da tükenmemiş ışık,
Bir yanar bir söner tepemizde,
Kanadı kırık kuş gibidir,
Ya da kanatlı bir varlık ama bilmez,
Bu kanatlar(,) varlığı, göklere nasıl savurur...

Işık oyunlarının da böylece uzmanı oldum,
Gölge oyunlarının, kukla sayımlarının...
Ama herşeyin üstündedir elbette,
Gürültübilimine katkılarım...
Çıkar bana gürültünü, ne olduğunu söyleyeyim senin...

Çoğu bilimler hemen hemen her zaman,
Gürültü yapmaktan öte bir işe yaramadığına göre,
Bu gürültübilimi, felsefeyi de sollamış olmalı,
Gürültübilim, ne çok bilimin anası...

Kent gürültülerinin uzmanı oldum,
Uzman gürültübilimci ben,
Biliyorum şimdi Vietnam'ın rüzgarları,
Ne yönden gelir, ner'den nereye eser...

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 3 Kasım 2007

Gezgin, U. B. (2008). Vietnam Şiirleri (2007-2008) [Poems of Vietnam]. Ho Çi Min Kenti, Vietnam, Mart 2008.

Ulaş Başar Gezgin

Haiyan Tayfunu

Ellerimizle yüzümüzü kapatmışız
Ve eski haline dönmesini umuyoruz herşeyin,
Açtığımızda yüzümüzü.
Ama öyle olmuyor işte, olmuyor işte, olmuyor.

Kulakta minik bir küpe, eksik dişlerimizle,
İleriye bakmak istiyoruz, geleceğe,
Geri sarsın istiyoruz film, geri gelsin aile,
Ve evlerimiz, yollarımız, ağaçlarımız.
Ama öyle olmuyor işte, olmuyor işte, olmuyor.

Korkuyoruz bulaşıcı hastalıklardan,
Korkuyoruz aç kalmaktan susuz kalmaktan,
Yüzümüzde maske, elimizde su, ipe sermişiz
Tüm umutlarımızı, kurusunlar da, yeniden giyelim,
Aklımıza, yüreğimize, ıslanana dek bir kez daha.
Ama öyle olmuyor işte, olmuyor işte, olmuyor.

Arkamızda bıraktıklarımız da belli belirsiz,
Yanımızdakiler de öyle, her yanımız öyle.
Doğanın balıklardan bir balık olmamız yönlü önerisini,
Kabul etmemiz zor; kolay değil reddetmemiz de.
Bu nedenle, kartları yeniden karıyoruz, yeniden diziyoruz taşları.
Düze çıkarsaydı bizi şu merdiven, şu vidası alınmış tahtıravelli.
Ama öyle olmuyor işte, olmuyor işte, olmuyor.

Yeni bir hayatı müjdelemiyor bize, uçmuş çatılar ve ters dönmüş arabalar.
Ya size? Değdi mi hiç etinize, midye kabukları ve nemli bir gece?
Düştü mü ayrılık sizin de hanenize? Ölüm nasıl kaydedilir gelir-gider kaleminde?
Ya yıkım? Ya kırim? Tuzlusu tatlıya karışmış suyun, tenimizde...
Garip gelir mi size, "Ama mama yok artık" desek, yıkamasak ellerimizi bundan böyle?
Bir başka yıkıntı, yıkıntılar içinde, farkedilmez; farkedebilir misiniz yine de?
"Ya sabır" diyor kilisemiz bize; hem kuruduk hem çürüdük sabrede sabrede... Olsa ya
olsa ya olsa ya...
Ama öyle olmuyor işte, olmuyor işte, olmuyor.

17 Kasım 2013

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Haiyan Tayfunu: Şiirler 2013 [Typhoon Haiyan: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Hanoy'un Kaplumbağası

Hanoy'un kaplumbağası
Bir 120 yıl daha yaşayasıydı
Ecel ömre engel olmasaydı.

Bir göl vardır Hanoy'un göbeğinde
Şularda yaşayıp duracaktı sessizce
Öte dünyadan çağırınları olmasaydı.

Efsaneler sürecekti onun hakkında
Babaları, dedeleri hakkında
Ecel onu bizden söküp almasaydı.

Gölün dibinden sırtında taşıdığı kılıcı
Alarak yiğitler kovdu düşmanı diye anlatılırdı
Ne olurdu bizi bırakmasaydı...

Doğduğunda Vietnam işgal altındaydı
Büyüdü, Vietnam işgal altındaydı
Ne olurdu bir daha verseydi kılıcı...

O büyürken büyüdü özgürlük kavgası
Yaşlılar devrederek gençlere bayrağı
Ellerinde kaplumbağa gölü kılıcı.

Sabırlıydı o, yavaş ama emin adımlı
Örnek aldı onu Vietnamlı savaşçı
Sırtlarında taşıdıkları sabır taşı.

On değil yirmi, yirmi değil otuz yıl savaşıldı
Bir değil iki değil üç milyon ölenlerin sayısı
Göldeydi ama hep yaslı hep yaslı.

Bitti sonra savaş, bittiğine kimse inanmadı
Güldü sonra kaplumbağa, kaldırdı suda başını
Neşeyle dans etti kanat gibi kıvrık kolları.

Biz daha da mutlulaştık, barışın geldiğini ona bakınca anladık.
Yabancıların yıktıklarını, yeni baştan, daha güzel kuracaktık.
Daha sık görecektik artık onu, neşeyle kıvrılan kollarını.

Kıtlık vardı yine de mutluyduk açlık vardı yine de mutluyduk
Savaş bitmiş ya artık, işgal bitmiş ya, umutluyduk
Onun kabuğu gibi sertleştirmişti bizi savaş, sonra herkes rahat nefes aldı.

Kurduk ülkeyi yeniden bağımsızlık ve özgürlükle
Büyüttük yeni bir nesli, Ho Amca'nın sözleriyle
Bütün bunlar olurken o hep yanımızdaydı.

Gitti bugün başka diyarlara gitti, dediklerine göre son sözleri,
"Artık mutlu, bağımsız bir ülkeniz var, bana ihtiyacınız kalmadı" idi.
Biliyoruz şimdi nereye gittiğini, hâlâ savaşan ülkelerdedir kalbi.

Hanoy'un kaplumbağası
Bir 120 yıl daha yaşayasıydı
Ecel ömre engel olmasaydı.
Ama yaşıyor o biliyoruz, yaşıyor o,
Artık bizden uzaklarda olsa da.

2016, Vietnam

Gezgin, U.B. (2017). Eskisi Gibi Bir Ülke: Şiirler 2014-2017 ve Şarkılar 2008-2017 [A Country Like in the Past: Poems and Songs].

Ulaş Başar Gezgin

Hatırlar mısınız?

Hatırlar mısınız,
Bacaklar yorgun,
Arşınlamakta idiydik ıslak sokakları....
Pencere önlerinde zarif saksılar?...

Çiçek Pasajı henüz açıktı....
Sahaflarda eski-yeni kadın dergileri....
Ramak vardı dükkanların kapanmasına....

Talihimiz henüz daha ters dönmemişti....
Islanmıştık, dahası karanlıktı....
Sıcaktı ellerimiz, titrek değildi....

Çocukluk, bir hatıra fotoğrafı....
Tranvay ağır ağır ilerliyordu....
Ses seda kesilmişti, ortalık ıssız....

Avucumda ne küçücük, ne sıcacıktınız....
Aktarma yaptığımız tüm dolmuşlarda....
Bıraksam belki de uçacaktınız....

Hatırlar mısınız,
Şöyle capcanlı,
Çocukluk düşlerinizi, gençlik düşlerinizi,
Buğulanmadan bir sefer de, gözleriniz sizin?...

Sayası gelmiyor insanın, yaş ilerledi mi....
Sanki kendi düşüyor sahafa insan....
Tüm kadehler sizin için şimdi bu akşam....

Talihimiz henüz daha ters dönmemişti....
Koşmaya, yürümeye pek hevesliydik....
Mesut ederdi bizi, çocuk cıvıltıları....

Çocukluk, kimi zaman keskin bir ıslık....
Şegiriyor gözlerimiz şimdi daha çok....
Ses seda kesildi mi ürperiyoruz....

Avucumda ne küçücük, ne sıcacıktınız....
Bundandır, torunlarım hep sizin isminizde....
Sarılırım dünkü gibi onlarda size....

Belki şimdi çok erken, "bitti herşey" demeye,
Alt tarafı yetmiş yaş, uzun yıllar var daha....
O zamanlar ne küçüktük, yirmilerdeydik....

Avucumda yine küçücük, yine sıcacık olun!...
Tekliyor kalbim benim, siz olmadıkça....
Ya hep atıversin o ya kendiniz durdurun....

Aksaray, İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Őirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Havaalanları ve Muhasebe

Muhasebe yaptığım yerlerdir genellikle,
Her ülkede havaalanları.
Bir bitişi ve başlangıcı imler onlar çünkü.
"Ne yaptık ve bu yol nereye doğru?"
Dedirtir havaalanında bekleme salonu.

"Şu iyiydi, şu hataydı,
Daha büyük hasarı
Önledi tam da orada durmak.
Ya da bu, yeni bir hayatın başlangıcı,
Eski yanlışları tekrarlamamalı."

Biner gideriz sonra,
Yükseliriz ve alçalırız
Tüm hayat boyunca olduğu gibi.
Konarız bir yere sonunda
Ve devam ederiz hayata
Kaldığımız yerden.

Ters dönmüş kaplumbağayı
Kaldırıp başka yere düz koymak gibi,
Bu, aslında.
Yani geçmişte sırtlandığımız herşey
Hem yük olmaya devam edecek,
En korunaklı sığınak olacak hem de.

Uçakta da durmazlar asla,
Düşünce trenleri,
Kapansa da açılrsa da ışıklar,
İniş anında.

Şanslı say kendini,
Varsa biri,
Kaplumbağa gibi
Ters döndüğünde,
Düzeltecek seni.

İstersen kaydı iyi tutma,
Ya da pişir muhasebe defterini.
Daha da ağırlaşır böyle yaptığında,
Sırtındaki kabuğun ederi.

Muhasebe yaptığım yerlerdir genellikle,
Her ülkede havaalanları.
İşte gümrük, işte pasaport, işte çıkış, havaalanından,
Bir kez daha, yeniden başlama planı...

29 Eylül 2014

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Hayat Bir Süzgeç Arkadaşlıklar İçin

Hayat, bir süzgeç, arkadaşlıklar için.
Nice yakın arkadaşla ayırdık yolları,
İncir çekirdeğini doldurmayacak şeyler için,
Ama kimi doldururdu gerçekten, bakınca ayrıntısına işin.

Arkadaşla iş kurmayacaksın, bu bir.
Ticaret, en iyi dostları bile
Düşmana çevirir.

Rastlantılara pek fazla güvenmeyeceksin bu iki.
Kapılıp sürprizlerin çekiciliğine,
Gerçekçi olunamadı birçok ilişkide.

Nazlıysan, alıngansan, alınganlarla
Dostluk etmeyeceksin, bu da üç.
Zaten istersen etmeye kalk,
Edemeyeceksin sonuçta.

Üstünde iktidar kurmaya çalışanlara,
Misal "benim maaşım senin maaşından yüksek" diye hava atanlara,
Emir kipiyle konuşanlara,
Zaten anladın, bu da dört, uzun süre biçme arkadaşlık namına.

Hayatında ne bir baskı görmüş, ne sıkıntı çekmiş, ama sorar durmadan,
"Ne oldu senin iş durumu? Eş durumu?" "Sana ne be arkadaş, seninle aynı yollardan
Geçmedik ki, aynı koşulları yaşamadık ki, sana ne, sorma artık yeter artık be!"
İşte böyle demelisin bu da beş oldu, yaz deftere.

Sen ki utanırsın başarılarından söz edilmesini, konuyu değiştirirsin hemen ya da
Anımsatırsın karşındakine, bunun bir bedeli olduğunu ya da dersin ki "kötü de var iyinin
yanında..."
Sen ki dertlerini hep içine atan hep içine, dertleşecek insanların yokluğunda,
Bulursan kendin gibi birini, onu hiç bırakma. Hayatta iyi bir noktada olmaktan utanç mı
duyuyor arkadaşın?! İşte bu be, onu hiç bırakma, bu da altı...

Hayat, bir süzgeç, arkadaşlıklar için.
Nice yakın arkadaşla ayırdık yolları,
İncir çekirdeğini doldurmayacak şeyler için,
Ama kimi doldururdu gerçekten, bakınca ayrıntısına işin.

6 Temmuz 2017, Edibe Gezgin Sanat Evi

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Hep İleriye Bakarak

Kırmızı potinlerinden tanıdım seni,
Beyaz şapkandan, yeşil şalından.
Uzaktan, çok uzaktan tanıdım seni.

Geriye baktığımda yakın denecek kadar uzak,
Ama geride bıraktık herşeyi, hep ileriye bakarak.

Sen oradaydın, ben buradaydım
Ve ben orada sen burada kimi zaman.
Hep şaştık bu kadar uzaklaşmamıza böylesine büyük bir hızla.

Geriye baktığımda yakın denecek kadar uzak,
Ama geride bıraktık herşeyi, hep ileriye bakarak.

Sırt sırta başlamıştık oysa hayata, bu kurtlar sofrasına,
Uzaklaştık o ilk noktadan her defasında.
Kalmamıştı kimseler arkamıza baktığımızda.

Geriye baktığımda yakın denecek kadar uzak,
Ama geride bıraktık herşeyi, hep ileriye bakarak.

En azından, dünya yuvarlakmış ya
Onunla avunuyorum kimi zamanlarda.
Çok zaman alacak olsa da kavuşacağız sonunda.

Geriye bakalım geriye; yakın, yakın olsun, uzak, uzak.
Biraz da geri diyelim ileriye; yol aynı yol nasılsa, ne olacak...

13 Aralık 2015

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Her Bir Zeytin Tanesinden Doğarız Yine

Her bir zeytin tanesinden doğarız yine,
İncir gibi içiçe, nar gibi birleşik ve tane tane.
Doğarız yine madenlerden yeniden doğarız,
Ve bize emanet eder son nefesini, ağaca sarılan nine.

Barbarlara karşı cesurca dövüştüler.
Düşenler, zeytin ağaçlarının altına gömüldüler.
Öyle verdi meyvelerini, ölümlerden beslenerek.
Senden önce de vardı o ey zalim, senden sonra da yeşerecek.

Yedik sonra biz o zeytinleri kaç kuşak kaç göbek,
Ölümlerden can taşıdı bize her çekirdek.
Geceleri toprağında bekledik,
Gündüzleri gölgesinde dinlendik.

Bir zeytin dalı bir ayet bir termik santral bir nöbet.
Bir dozerler iklimi önerdiğiniz, yeni Türkiye, bir kamyonet.
Külünden doğanlar içindir külü o barajın, bunu diyor Irazca.
Kaç asır gerekir altıbin ağacı boşaltmak için medyadan diye soruyor Yırca.

Kökünden sökülmüş ağaçlar, kavuşamıyor madencilere yer altında.
Kaymakamlar, valiler hepsi geldiler ve tüm temsilcileri "bırakınız kessinler" cilerin.
Mahşerin üç atlı bakanı da gelir mi? Yo, asla, fitrattan ölüm davalarına bakanlar onlar yalnızca.
Yirmi yılda yetişen ağaç, asırlık, dedemden kalma. Bu direniş de Bedreddin yiğitlerinden hatıra.

6 dönüm kelepçe, 6 dönüm kepçe, 6 dönüm saray, 6 dönüm zulüm. Yeni Türkiye inşallah...
Çadırlarda direnirken Yırca, ayetler yağdı birden gökyüzünden saraylara, neye yormalı acaba...
Özel güvenlik diye patronları korur biri; kamu malı diye patronları korur yine bir diğeri...
Yanımızda uyku tulumu; bekliyoruz olacakları kaygıyla ve umutla, gecenin ilerleyen saatleri...

Kimin işine yarar iş makineleri; onlar bile isyan etti; isyan etmedi karanlığın hizmetlileri...
Gaz attılar onlar, biber sıktılar, ha özel ha kamu, patronların değil mi hepsi...
Kazmalı kürekli işçiler, çıktılar yeraltından sonra, yüzlerinde kömür, direndiler onlara...
Ve kesik başları yerli yerinde katıldılar bizlere, Bedreddin yiğitleri...

Her bir zeytin tanesinden doğarız yine,
İncir gibi içiçe, nar gibi birleşik ve tane tane.
Doğarız yine madenlerden yeniden doğarız,
Ve bize emanet eder son sözlerini ağaca sarılan nine,
İletmek için zeytinlere, yeni nesillere, yeni direnişlere...

9 Kasım 2014

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)

[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Her Derde Deva, Her Keyfe Sefa

Tarçın gibisin,
Tüm tatlılara tat veren.
Muhallebi, sütlaç, elmalı turta.
Tatlı yedirir, tatlı konuşturursun.

Karanfil gibisin,
Bir gece çok içmişim,
Beni hoş kokularla gönderirsin eve,
Kap kap işkembe çorbasından sonra.

Zencefil gibisin,
Hastalandığımda yanımda,
Hastalanmadığımda yine
Damağımdasın.

Paprika gibisin,
Hem acı hem tatlı.
Kırmızıya boyarsın
Soframı, tabakları.

Safran gibisin,
İçlerinden en pahalısı sensin.
Öyle sarıydın ki
Belki güzden de sen sorumlusun.

Anason gibisin,
Sohbetin düşük dozda
Düşürürse de çenemi,
Sızıp kalıyorum çok konuştuğunda.

Vasabi gibisin,
Yüzümü yakarsın, burundan alna.
Öğrendim ilk yangından sonra,
Azar azar olmalı herşey.

Kekik gibisin, nane gibisin,
İnsanın içini ısıtan,
Soğuk bir günde
Köy kahvesinde.

Aslında sen,
Bir baharat dükkanı gibisin,
Her derde deva, her keyfe sefa.
Düşünülemez sensiz bir yaşam.

19 Mart 2012

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Her Yerinden Her Yerinden

Bana kaç kere kaç kere
"Yeter artık sevme beni" dedin.
Bilmiyor muyum sandın, içine dökerdin
Gözyaşlarını. Beni korumaktı bütün derdin
Lanetli mazinden.

Geri döndüm geri döndüm her defasında,
Her defasında bilerek sensiz olamayacağını
Bu hayatın ve olası tüm hayatların.
Zaten olasılık diye birşey de kalmadı.

Sokaklarda mı ölmedik kültür merkezlerinde mi
Ateş altında mı barış zamanında mı...
"Sevme beni" dedin, öldürerek öldürterek nice kardeşimi.
Bense kalbime gömerek onları, yine yine sevdim seni.

Sorun yumağı oldun evet, "sevme beni" dedin.
İşsizlik oldun yağdın evlere, sevme beni, sevme beni.
Bir elden alıp ötekine verdin, ekşiye düşmüş ücretleri.
Kıt kanaat, bol çay, az et, yine yine sevdim seni.

"Yaşlıyım" diyorsun şimdi, "ölürüm ben bu gidişle"
Bilmezsin ki diriltecek seni, "sevme beni" dediklerin.
Bir hayat öpücüğü en sıcakından. Budur sana lazım olan.
Her yerinden her yerinden öpeceğiz seni memleketim...

2 Ekim 2015

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Hubli

Hayır sevgilim hayır, Peter değilim,
Başka iklimlerde atmada kalbim....

Örneğin, Malezya'daydı, dün zihnim....
Göğsümdeymiş gibi görünse de kalbim,
Hayır sevgilim hayır, buraya ait değilim....

Tibet sırtlarında piring tarlaları....
Ne renk olur bilir misin Sudan'da çiçekler?...
Etyopyalılar da bilir düşünmesini....

Hayır sevgilim hayır, Peter değilim,
Başkasına pervane ol, başkasına tap,
Düşlerim denlidir varolmaklığım benim....

Ötesinde neler var Yengeç Dönencesi'nin?
Angola kıyısında hangi balık bolcadır?
'Ölmüştür ruhun' derim, bunları kitaplardan öğrenmedeysen....

Urumçi'de bırakmak tek ciğerini,
İlkini Hazar'a sunduktan sonra....
Budur bana en sevindirici prim....

Hayır sevgilim hayır, Peter değilim,
Pikniklerle avunduracak seni, Karayipler'le....
Pazarlarım her günümle aynı olsun isterim,
Cebimde bol bol çakıl, 'Peter değilim' dedim ya....

Yitip gitmiştim bir defasında Umman Denizi'nde,
Yorgun bir yunusa eşlik ederken,
Nefesim kesilir mi, bilememiştim....

Beyaz sokaklara düşer yolum Güney Afrika'da, tüm bu siyahlığımla,
Elmas yutarım Zambiya'da, kimse anlamaz,
Bilir herkes, Rodezya'da çok kurşun yemişimdir....

Hayır sevgilim hayır, Peter değilim,
Kredi kartları, tüm bonolar, taksitli taksitsiz satışlar....
Bir kez tutundun mu bana, tümünden uzaklaşırlar....
'Peter değilim!' diyorum sana 'Peter değilim!'
En fazla Hint ismi, Hubli'dir adım benim....

İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Islak Eldiven

-Sanadır bu şiir, ey minik çocuk-

Kesildi elektrik, sen mumları yak!
Uzaklardan dedem benim her an gelebilir,
Keman çalar, testi kırar sofrada,
Reddeder tüm aile, evlatlıktan onu....

Dedem benim ne hovarda ne kabadayı....

Uzak tut sen o mumu, yanıma yaklaş....
Gölgeler "başkası bu" der iken gözlerime,
Ben ki şoför mahalinde, bir küçük kız çocuğu,
Şarkılar söylerim duraklar boyu....

Bir buğulu cam mı idi "Eminem"?...

Mumun yanıp sönüğü, yağışı yağmurun,
Belki sana dedemi ninemi anlatır,
"Kardeşsiniz siz!" diye kandırılan aşıklar,
O nikahtan yalan yere caydırılmıştır....

Nikah: Bir gün kala rafa kalkmış bir dosya....

Babam -söndür o mumu da söndür, mumu da söndür-
Metruk bıraktığı fakültelere, bir daha, yemin olsun, dönmedi bir kez daha,
Aklında tutmuşluğu bütün o rakamları,
Doldurmak için belki, ömründeki boşluğu....

"Benim kızım hiçbir zaman, istemedi benden para"....

Annem -mum niye yanıyor, niye yanıyor o mum?-
Okumuşsa köylük yerlerde, kentli olmak için miydi?
Uyarmak içindi belki, evet öyleydi,
Önlük ile gece gündüz top oynayan kızını....

Bağırmadı annem bana, bağırmadı bir kez olsun....

Söndür rüzgardan evvel, rüzgardan evvel....
Neler anlatacak kimbilir, hikayeci dedem sana,
Çevresinde toplanan tüm o köylüler,
Dinliyorlar ağız açık, yok yere değil....

Başkaları anlatsın hikayesini onun....

Sönmüyorsa sönmese, mumdur alt tarafı....
At sırtında haytanın, berduşun teki,
Çubuk tutar kardeşleri, nanay kendisi....
İşi gücü anlatmak, aktarmak derdi günü....

Anlatırsam, çok kişinin, roman olur yaşamı....

Elektrikler geldi, sen Şu işe bak....
Bugün giden, bir anda yine kesilebilir,
Döneriz eski yaşamlar, eski aşklara....
Gözlerin ne kadar çok, geçmiş yorgunu....

Dün koyduğu yerde bulamıyor, insan dünyayı....

O da ne? Gözlerinde birkaç damla yaş,
'Bakma sen' diyorum, 'bakma sen ellerime',
O kadim sahafta, raflar tozluymdu,
Ne kirli ellerim, -bundandır- doğru....

Bu kadar zor sorular sorma.... Bilemem....

Hayır, geçmişte, gelecekte değil sorun,
Yağmurun bütün derdi tek Şu anladır,
Gerisi ıslak, ıssız, sessiz sokaklar....
Bir beden bu kadar çok, elbet ıslanmamıştır....

Burnunda yeni açmış, sırlıslıklam bir akasya....

Gözlerinin gerisi mutlak, sürgündür!
Kıvırcık saçlı küçük çocuk da olmasa,
Kim yapacak kış kıyamet, kardan adamları....
Gitme, bende bırakıp böylesi bir boşluğu....

Düşlerimi veriyorum, ellerimi sana....

Gitme! Buharlaşmada bir gölet oluyorum.
Yitirdiğim o yeredir benim o ellerini,
Birşeyler bırakıyorum içimden sanki,
Zor oluyor, -evet öyle- tüm bunları yazması....

Yazmalı ki küllerinden bir şehir doğsun....

Daha sokul, yanıma gel, şöyle yanıbaşıma gel,
Buruk gelmede ise de hikayem sana,
Bende ne oyunlar var, bende gülünç öyküler....
"Yanlış numara" diyorum, "orası bura" değil"....

Kaş göz arasında nasıl, göğsüme düş doldurdun?...

Dönüp dolaştırdık biz, adamakıllı lafı....
Sarhoş muyuz, niyedir bu çarpıntı bizdeki?...
Niyedir kulağımda, bir kanaryanın sesi?...
Bilmezdim titremenin upuzun sürdüğünü....

Aksaray, İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

İki Nemrut'a Triyole

İki Nemrut tanıdım ben, biri sensiz biri senlen....

Gerçek değillermiş de resmeder gibi düşlerimi,
İşte bak uzanıyor eteklerde dağ köyleri....
Ve dolanıyor, hiç bitmezce, o çamurlu patika....

İki Nemrut tanıdın sen, biri bensiz biri benlen....

Evrenin ilk anından beridir vaaar idi onlar,
Onlar kim mi? Eli çamur, yüzü çamur çocuklar....
Ve o yan bu yan kaçan, koyunları kuzuları....

İki Nemrut tanıdım ben, aynı anda hepi birden....

İnsanlar kadar açlar değil mi ki onlar da....
Kurt ulur çakal ulur çoğu zaman dağlarda....
Ve uyuyamaz gece, yabansa bur'da insan....

İki Nemrut tanıdım ben, dorukları kar ilen....

Tutuklaşır kentliler, yorulur ayakları,
Yük olur sırtlarına, kentte bıraktıkları,
Bağırarak konuşurlar, çığ olur tüm etekler....

İki Nemrut tanıdım ben, kıyıda değil taaa derinden....

Başımı bıraktım ikincisine, tam da yanına tanrı başlarının,
Bacaklarımı verdim birincisine, yıkanırken ılıkçana suyunda o dağın,
Olduğum yerdeyim artık, ne geri ne ileri....

İki Nemrut tanıdım ben, ırakçasına gözlerden....

Şimdi ben, yekpare bir bedenden ibaret, şimdi ben, yürüyemez, düşünemez şimdi ben....
Şimdi ben bu kentte, bir küçücük gövde, seyirlik bir ucube, ikiz kulelerden, pencerelerden....
Şimdi ben ne kaçabilirim senden, yetişebilirim ne de sana....

İki Nemrut tanıdım ben, kolsuz başsız, yekpare beden....

Şimdi ben, atamam uzaklara adımımı, anlatamam derdimi sana, dilim yok, yok boğazım....
Şimdi ben, düşünemem seni, düş göremem, türkü de yok.... Yok ki ağzım....
Şimdi ben, hepten düşsüz, pusatsızım daha çok....

İki Nemrut tanıdım ben, ne idiler bilmeden....

Şimdi sen, fesleğende kardelende topla beni; fesleğenlerinde, kardelenlerinde Nemrutlar'ın....
Şimdi sen, düşlerini kar suyuma doğayım, okşa beni dünkü gibi, uzağında insanların....
Şimdi sen, taşı beni şifa için dağlara....

İki Nemrut tanıdın sen, tahta kapılı evlerden....

Şimdi sen, baş ol bana, düşünmem için seni tekrar, düş için, türkü için, derdim anlatmak için....

Şimdi sen, bacağı ol, götür beni doruklara, bir varayım göreyim bir, gözüm olsun gözlerin....

Şimdi sen, bana bırak, yıldızlar toplamayı....

İki Nemrut tanıdın sen, okunuyor gözlerinden....

Ne arasın uzaklarda, karlı dorukları onların, ne arasın düştenmişçe dağ köyleri, çocuklar....

Çıkarmayasın bereni, o dağ kokulu bereni.... Unutmayasın sakın, ağlar belki bu dağlar....

Şimdi biz, dünkü gibi gelincik toplayalım....

İki Nemrut, yüreğimde iki ateş parçası....

Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

□

Ulaş Başar Gezgin

İkiz Yalnızlık

Kendime gönderdiğim mektup
Neden sana gitti?
Senin kendine gönderdiğin mektup
Neden bana geliyor?
Neden seni ve beni aynı adla
Çağırıyor aynı olan, aynı adlı arkadaşlarımız?
Bu kalemi tutan el, neden
Hem seninki hem benimki?

Bunlara anlam veremedim,
Sen de veremedin.
Peki ya anlam verseydin
Ben de verecek miydim?
Bir anlam ver o zaman,
Bir anlam vermiş olayım ben de.

Kendimi aradığımda
Neden sen çıkıyorsun telefona?
Aynaya baktığımda
Neden sen varsın karşımda?
Sen kötüsün bense iyi,
Kim klonladı beni?
Böyle yaşıyorum yıllardır,
İki başlı dev gibi.

Herkesin bir yapışık ikizi varmış,
Bunu öğrettin bana.
Sen, hem öğreten hem öğrenen.

Kurtulmak istiyorum senden,
Kendimi öldürmeliyim bunun için.
Ama o zaman bu,
İntihar mı cinayet mi olur?

Kendimdeki seni böyle öldürdüm.
Sendeki kendim de öldü böylece.
İşte bundan, çok yalnızım şimdi.
Yine ikiz istiyorum ama
Yapışmayan cinsinden olsun bu defa.

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 28 Aralık 2009

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Okyanusa Açılacaklar İçin: Şiirler 2009 [For Those Who Will Sail Across Oceans: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

İl Pagliacci

-Leoncavallo 'nun 'Il Pagliacci ' adli opera yapıtından
esinlenerek-

Yalnız güldürmesini bilirim ben, bu gelir elimden...
Dahası, yalnız başkasını, yalnız başkasını...
Yalnız güldürmesini bilirim ben, işim bu benim...

Dolaşırım sokaklarda, para atarlar,
Vakit bulduklarında onca gülmekten...
Peşimde mahallenin tüm çocukları...

En çok kıvrıcık saçlı kız çocukları...
En çok onlar gülüyor kırmızı burnuma...
Soğukta daha fazla kızaran burnuma...

Kimi zaman bir kumpanya bulurum...
Hokkabazlık, cambazlık yapıp bir sirkte,
Yemek için üç kuruş bir şey alırım...

Ağladığım şimdiye dek görülmemiştir...
Hep tutarım kendimi, akmasın diye boya...
Boyaların aktığı henüz görülmemiştir...

Yalnız güldürmesini bilirim, yalnız güldürmesini...
Bulunmaz öte yandan, beni bir güldüren...
Şöyle yerlere yatıracak, saracak, içten...

Yalnız ağlayarak bakabiliyorum çıplak göz ile,
Tüm dünyaya, gece çıkan bütün o yıldızlara...
Yıldızların düştüğü henüz görülmemiştir...

Üşüyor ellerim, yaklaşıyor son,
Madem ki vakit geldi, terlik giymeliyim...
Ev halimle bulmalı ölümüm beni...

Bir palyaço olarak yaşadım da,
Bir çocukmuşçasına ölmek isterim,
Soğuğun beyaz eli dokunduğunda...

Ben de bir kez olsun gülmek isterim...

19.12.2001

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Zemfira: Kitaplara Girmeyen Şiirler (2001-2006)
[Zemfira: Poems Not Published in Books].

Ulaş Başar Gezgin

Kadının Evrimi

Senin patlatan
Ve aynı zamanda
Rahatlatan
Anaçlığın
Hangi canlıda
Vardır!
Hepsinden daha canlısın.

Senin göz alan
Ve aynı zamanda
Can alan
O pulların
Hangi balıkta
Vardır!
Hepsinden daha balıksın.

Senin dağıtan
Ve aynı zamanda
Toplayan
Kızgınlığının
Hangi boğada
Vardır!
Hepsinden daha boğasın.

Senin açılan
Ve bir anda
Kendine kapanan
O kanatların
Hangi martıda
Vardır!
Hepsinden daha martısın.

Senin vuran
Ve aynı zamanda
Yeni dünyalar kuran
O bakışın
Hangi insanda
Vardır!
Hepsinden daha insansın.

Senin yakan
Ve aynı zamanda
Dilime şeker bırakan
O tadın
Hangi kadında
Vardır!
Hepsinden daha kadınsın.

6 Şubat 2012

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Gümüş Bir Kolye: Şiirler 2012 [A Silver Necklace: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Kalemimi Satın Aldın Penses

Kalemimi satın aldın penses.
Seni gördükten sonra yazabilir miyim ben
Japonya'nın 'gizli' sorunlarını.
İleri geri konuşabilir miyim, atıp tutabilir miyim
Tanışınlar diye gerçek Japonya'yı.

Evsizleri yazabilir miyim, çirkin kentlerinizi,
Hepsi birbirine benzeyen gri kentlerinizi.
Hepsi ayrı zevksizlik örneği tren istasyonlarını,
Trenlerin önüne atlayan binlerce genci yaşlıyı.

Kalemimi satın aldın penses.
Yazabilir miyim, parasızlıktan internet kafelerde sabahlayanları,
Dünya rekoru kıran intihar ve depresyon oranlarını,
Nüfusun üçte birinin yaşlı olduğunu.
Bak sen de ben de yaşlandı, konuştuğça bu konuları.

Kalemimi satın aldın penses.
Ücretli köleliği, yaşam pahalılığını,
Sokakların çevre düşmanlığını,
Yeşilin parklara hapsedilişini,
Ve buna 'Japon mucizesi' denildiğini,
Yazamam, yazamam, yazamam.

Kalemimi satın aldın penses.
Bu nedenledir, sana, neyi yazmayacağımı yazışım.
Kalbimi de satın alsaydın,
Neyi yazacağımı yazacaktım.

Satılık kalem olmak, utanç verici;
Satılık kalemi olmak, gelir kapısı.
O zaman bırakalım kalemi, bir fırça ver sen bana.
Yazayım bu şiiri, sarışın bambulara.
Bırakayım onu ben Pasifik Okyanusu'na.
Bulur yolunu elbet o; ulaşır her gün gittiğin o tapınağa.

Kalemimi satın alma penses.
Herşey senin, dükkan senin, lafı mı olur paranın.
Ama herşeyi al götür, bırak kalemimi.
Ne ise ninja için kılıcı,
Odur kalem benim için.
Tut bir ucundan birlikte yazalım.
Tepkisel olma penses,
Herkes sevmek zorunda değil Japonya'yı.
Ama söz, senin hatrına,
Bal damlatacağım yazı kağıdına.

Kalemimi satın aldın penses.
Onu da mı buldun satın alacak.
Tüketiciliğin dorukta olduğu ülkede
Başkacası da beklenemezdi.

Al ya da alma, sattım gitti.
Paran çıkışmadı, verdim gitti.
Yine beklerim seni dükkanıma,
Yakışıyor kalemim, parmaklarına.

Osaka, Japonya, 26 Ekim 2009

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Okyanusa Açılacaklar İçin: Şiirler 2009 [For Those Who Will Sail Across Oceans: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Kanda ve Kumda Spartaküs Yoldaşla

Seni onbinlercesi izlerdi eskiden arenada.
Şimdi yüzmilyonlar izliyor televizyonlarda.
İnanır mıydın bu kadar hayranın olacağına...

Vurdulu-kırdılı bir öykü, senin yaşamın onlar için;
Sahicisidir yaşamın, Amerikan güreşinin...
Kaldırdığın hasılatı bur'dan anlamalı...

Sen kan döktükçe daha çok alkışlıyorlar;
Döktükçe sen köle kardeşlerinin kanını,
Değişmedi bu zulüm çağında da, kardeşin kardeşi boğazlaması.

Boğa güreşi daha insancıl mıdır yoksa,
Öldürmek zorunda değilsin kardeşini.
Daha mı insancıldır yoksa soğuk savaşlar, iş görüşmeleri.
Öldürmek zorunda değilsin kardeşini.

Biz hepimiz Ödip yaşımızdan beri
Eğitiliyoruz gladyatörler gibi.
Bir adım önüne geçmek için bir kardeşin,
Dünya malını tayın tayın hüpletmek için.

Sen de gördün, egemenler, Romalılar, efendiler;
Aralarında her zaman, kavga halindeler.
Birin senin destekliyor gibi görünmesi,
Kanıtlamıyor özgürlüğünü vereceğini.
Keşke anlasalar bu gerçeği; evetleyen köleler, bu düzeni...

Biz de özgür olmak için, ücretli-ücretsiz köleler olarak,
Yapıyoruz ne derse, egemenler, efendiler, patronlar, komutanlar.
"Vur!" diyorlar vuruyoruz, "öl!" diyorlar ölüyoruz; yüce ülküler adına öldüğümüzü
sanarak.
Sırtımızda şaklatırlar kırbaçlarını yoksa onlar.

Seni onbinlercesi izlerdi eskiden arenada.
Şimdi yüzmilyonlar izliyor televizyonlarda.
İnanır mıydın bu kadar hayranın olacağına...
Aynaya bakar sayıyor kendini, sana bakan altı milyar
Zaferde de öncüsün yenilgide de.
Yine yenil bir daha dene; yine yenil bir daha dene...
Biz de seni örnek alarak, umuyoruz ki;
Binlerce yıl sonra anlatılmaya değer
Bir direniş öyküsü olsun bizimki de...

9 Ağustos 2010

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Yapıcılarla Yıkıcılar: Şiirler 2010 [Builders and Destroyers: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Kanun Hükümünde Name

Eksildi kanun sesleri metruk şehirden eksildi
nağmeleri kırık sazların eksildi musikisi
Neye yarar mızrap, buselik neye yarar, buseler
konduracak yanaklar çoktan solmuş,
Neye yarar Makedon'sa akordeoncu, ölümcül bir hastalık
gibi sarmışsa ana rahmini zamane gençliği, zamana
hoyratlıkları öğürüyorsa ara sokaklarında arterlerinde
şehrin, düşmüş, ucuzluk çağruları camekanlarda, bu
kale de düşmüş

Sen de bilir miydin kanun çalmasını Konstantin? Sen de
bilir miydin kendini bir gönül adamı gibi
koyverdiğinde tüm palaskalarını hüzün
imparatorluğunun, sen de yüzer miydin doğduğunda haç
toplamaya, Kızkulesi önü sıra, sen de susar mıydın
selvilerin uzak çığlıklarına, püfüpüfücülüğüne
Adalar'ın, kırıntılılarına ekmek tahtasının, balıkçının
ekmek tahtasının, sen de dillenir miydin sazlarda,
sazlıklarda, tellerde, civar köylerde

Çok uzaklardan gelen bu kanun, bu deri kılıf, bu
harlama ezgiler, bu nefes, bu iç çekmelere geçişmiş
can çekişmeler, bu talan, bu madrabazlık, bu karaborsa
takvimi, el değirmeni, pire bağırsağı
Bu kağıt gürültüsü dendikte titreyen elim'çin, bu
gökkubbe için, bu ak bağır, kara göz için durdu
saçaklı damı altında hokka dükkanının, bu tuğlalar, bu
kalıntılar, kalmadıklar için,
Çalacak bu kanun, tozlarını dağıtacak yeni açan
güneşe, eskiden de açardı o.

Kırıldığında kanun, çevresi sarıldığında, teslim
olmadığında, tutukluk ettiğinde,
Bu kanun, elma şekeri, düğün çorbası, lahana sarması
bu kanun, asker uğuldaması,
Bu kanun bir başına ve ekmeksiz ve elsiz, başsız,
gözsüz ve de kuşaksız,
Verecek işareti, konup göçen dalgalara, bassınlar diye
iskeleyi, surları, hisarları.
Şehir sular altında. Yaşam şimdi başlıyor! Balık ve
yosun ömrü.

10.03.2003

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Zemfira: Kitaplara Girmeyen Şiirler (2001-2006)
[Zemfira: Poems Not Published in Books].

Ulaş Başar Gezgin

Karanlık Öpüşü Suyun Küçük Balıkçı

Nedir bir balıkçının derdi günboyu, küçük balıkçı?... Balık, rüzgar ve de tuz?...
Yosun tutmuştur şimdi, o enkazın dibi.... İster hatırlama hiç, istersen aklında tut....

Yalandır, yakın olduğu adaların bu kadar çok; rüzgarsız olduğu denizin, yalandır,
tümünden....

Yalandı, gözümle gördüm; uçmaz insan, yüzemez kuş....
Doğu'dan doğduğu güneşin, Batı'dan battığı yalan....

Devrilir tüm kayıklar, gerçektir rüzgar! Bütün dallar kırılır, yapraktır düşer,
'Seçme!' diyorum sana, eli boş dönmektense; bir daha evine hiç, dönmemeyi; yo!

Hem bir balıkçının nedir derdi günboyu?... Dalga alır rıhtımda saçları küçük kızın....
Bir açar kapatır hava, düştü düşecek yağmur.... Tutamazsın kendini; ille açılacaksın....

'Açılma!' demiyorum küçük balıkçı, ufuklar senin! Unut kıyıyı, artık, denizin
çocuğusun....
Bir ben bileceğim bir ben bilecek bir ben; son çıkışın olacağını bu çıkışının....

Başladı mı bir kere, su almaya kayığın; hoş geldin sefa geldin o zaman aramıza....
Ancak o zaman senin olacak, tüm bu deniz tüm bu gök....

Şimdi öyle büyüdün öyle büyüdün sen küçük balıkçı,
Kimseler kimsecikler, seçemez artık seni;
Bu kadar küçüldün işte büyük balıkçı....

Balık, rüzgar ve de tuz, hep solak, hep pes,
Kıyadaysa insanlar, hep tıknefes, yorgun hep....
Karanlık öpüşü suyun.... Sarmalasin su seni....

Galatasaray Üniversitesi, İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Kardaki İzler

Kardaki izler,
Bilirler
Silinip gideceklerini
Yine de,
Arkalarından gelenlere yardım etmekten,
Geri durmazlar bir kez olsun.

Biz seninle hayatta çoğu zaman
Bilmedik ne iz bırakmışız,
Çünkü adetimiz değildi
Arkamıza bakmak.
Ve iz bırakmak için
Değildi bizim yürüyüşümüz.

Şimdi, adım izlerimiz siliniyor,
Ama sıcaktan değil bu,
Niceleri izliyor bizi,
Bulmak için o gerçeği,
O hep aranan gerçeği.

Ama bak, sanıyorlar ki,
Biz bulmuşuz.
Bulmadık ve vazgeçtik aramaktan,
Ama sevdik yolda olmayı
Tam da bundandır
Hâlâ yolda oluşumuz,
Bilsek de birşey bulamayacağımızı.

Arkamızdan gelenler,
Gelin ama
Beklemeyin bu yoldan çok fazla.
Karda iz bırakmışsınız, yetmeli size.

Ve üzülmeysin yaz geldi diye,
Çünkü yine
Gelecek kış,
Ve ömür böyle geçecek işte.
Her yıl iz bırakarak karda,
Eriyen benliğimizle yazda,
Yeniden iz bırakarak kışta.
Bundan başka birşey değil
Yaşam aslında.

2012

(*) 32 derece sıcaklıkta, 'Sahra Çadırı 2' adlı bir Arap lokantasında, İBB'nin canlı kamerasından akan İstiklal Caddesi görüntülerinden esinlenerek.

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Gümüş Bir Kolye: Şiirler 2012 [A Silver Necklace: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Kelebek Uçuşu

Başkalaşım geçirirken kelebek benlikler,
Gerisin geri geldiği yere, kozalaşarak kozalaklarla.
Çam ağaçları devrildi çarpışan arabalarca.
Çarpışmayanların vekaleten savaşları, lunatik arenalarda.

Joker çeker ego, güvenerek eline, yarasa adama karşı.
Bir bütün olur iyi ve kötü Ahuramazda gökadasında.
Sınır savaşlarına döner, sınır savaşları.
Keçileri her anlamda kaçırın, bir kardak çıkarması mı?

Yalnızca ayak izleri kaldı Susam Sokağı'nda,
Artık hamburgere geçmiş Kurabiye Canavarı'nın.
Konuşurken ısıtan herkesi, altın kalpli ejderha,
Bir failimeçhulde vurulmuş kanadından.

Durdu motor, gece oldu, dışarıda kaldık, çok bağırdık.
Çok bağırdık, duyan olmadı. Uyuduk ve uyandık.
Sabah oldu, indirdiler, fakat o geceyi unutamadık.
Başkalaşım geçiriyordu dünya, kelebek uçuşu, kısa ömürlü, ölümlü.

3 Kasım 2012, ENKA Okulları, İstinye

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Gümüş Bir Kolye: Şiirler 2012 [A Silver Necklace: Poetry].

□

Ulaş Başar Gezgin

Kesin Lazımdı

Seninle konuşmam lazım.... Konuşmam lazım!

Sana öte dünyaları anlatacağım,
Dalgaların yaladığı puslu feneri,
Bir kez olsun güngörmez fokları, balıkları....
Gözleri -ay vurdu mu- buğulanır,
Buğulanır adamakıllı, nergisin....

Sana öte dünyaları, öte dünyaları....

Seninle konuşmam lazım. Konuşmam lazım!

Kötü bir haber sana: Kısadır ömrümüz,
Biz gidecek, evren bur'da kalacak....
Kötü bir haber sana: muaf değil gözlerin....
Hangimiz sağ kalacak, bugün, yarın, kimbilir....
Kim kimin tabutunu -kimbilir- taşıyacak?...

Hangimiz tabutları, tabutları....

Seninle konuşmam lazım. Konuşmam lazım!

Elleri tutmaz olacak akordeoncu kızın,
Söylemez olacak dili, Makedon ezgilerini....
Simitçinin gözleri, düş çürüğüdür....
Mahallenin delisi hep vakur hep şen,
Bu maskeli balo da -evet- bir son bulacak....

İssızlaşacak tranvay rayları, rayları....

Seninle konuşmam lazımdı. Konuşmam lazımdı....

Ya sen geç kalmıştın, ya ben ketumdum biraz,
Fırsatımız olmadı hiç tomurcuklanmaya,
Harap, virane kaldı Tabaklar Mahallesi,
Yetmedi gücümüz düş onarmaya....
Tüm dünyaya -söyle- nasıl çadır kuruldu....

Seninle konuşmam lazımdı.... Kesin lazımdı....

Aksaray, İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.
□

Ulaş Başar Gezgin

Kıpti

- Mısır'da yaşayan eski dost Burak Kerem Yalçın'a -

Gemiler geçer ama beni göremezler,
Uçaklar süzülüyor üzerimde, ben yokum içlerinde.
Trenler raydan çıkıyor beni görünce,
Kapıları kapanmıyor otobüslerin...

Sizi inandırdılar küçüklükten beri,
Benim kötü biri olduğuma,
Kendi kötü niyetlerini,
Benimmiş gibi anlattılar,
Korktunuz...

Herkes korkuyor benden herkes korkuyor
Yaklaşmıyor kimse yanıma...
Bana küçükken sizin için,
"Kötü niyetlidir" demişlerdi.
Sözlerini dinlemediğimde
Sizi gösterip
"Ham yapar seni ha" derlerdi...

Ben inanmadım, çünkü benim için de,
Başkalarına öyle söyleyebilirlerdi.
Hem sizi bilirdim,
Arka bahçede,
Az elma toplamamıştık yaz günleri...

Łanetlendim inanmadım diye yalanlarına,
İnanmadım sizin beni ham yapacağınıza,
Cezalandırıldım...

Kimse bakmıyor yüzüme geçip giderken,
Para alıyor yüzüme en insaflısı,
Ben dilenci değilim ki!

En iyisi siz inanın,
Siz inanın onların yalanlarına,
Böylece mutlu olursunuz yuvanızda,
Bizim kahrolmamız pahasına...

Piramitleri yapanlardır atalarımız,
Eriyip gitmişiz sonra sonra,
Önce Romalılar içinde,
Sonra Hıristiyanca...

Anam, yas tutası varsa,
Nil'e gider, toprak çalar bağına,
Güneş-tanrı böyle öğretmişti bize,
Hıristiyan olmazdan önce...

Piramitlerle övünürüz,
Bir de ilk Hıristiyanlar'dan olmakla,
Ve öyle kalmakla,
Öyle kalmakla olduğumuz yerde,
Arap da, Çerkes de, İngiliz de gelse...

İzin verin bari biz,
Piramitlere girebilelim,
Güneş-tanrı İsa'nın önünde eğilelim.
Aldırış etmez oldu tanrı, dualarımıza,
Yer Arap gök Arap deniz çöl Arap...

Nil'in çıktığı kaynakta
Saklıyoruz dev gemimizi.
Güneş İsa işaret verdi mi,
Çözeceğiz kayalardan ipleri!..

Tüm piramitleri güverteye koyup
Açılacağız denize!
Size de arkamızdan şaşkınlık içinde,
Şaşkınlık içinde bakmak kalacak...

Şaşkınlık içinde, çünkü bir anda,
Gemimiz açıklarda kaybolacak,
Böylece çocuklarınızı korkutmaya
Başkasını bulmanız gerekecek...

2007, Ankara

Kaynak: Gezgin, U. B. (2008). Gezgin Şiirleri (2005-2007) [Gezgin's Poems]. Ho Çi Min Kenti, Vietnam, Mart 2008.

Ulaş Başar Gezgin

Kim Söyledi Sana Yurdunu Bırak Diye

Dayanamadı toprağından ayrılmaya,
Dayanamadı ya da yerinde durmaya.
Birgün hayata fısıldar gibi usulca,
Son nefesini astı bulutlara.

Ah yalnız palmiye, kimsesiz palmiye.
Kim söyledi sana yurdunu bırak diye.

Tek başına kalıyordu, kimsesizdi bahçede.
Arkadaş getirdiler ona sonraki günlerde.
12 palmiye daha, ama bir türlü anlaşılamadı
Onlarla. Özledi çocukluk, gençlik arkadaşlarını.

Ah yalnız palmiye, kimsesiz palmiye.
Kim söyledi sana uzaklara git de dönme diye.

Kuşlarla dertleşti gri bulutlu havalarda,
Kurbağalarla şakalaştı yerinden kıpırdamasa da.
Söz geçiremedi bir türlü karıncalara.
Yediler onu içten içe, kuruttular sonra.

Ah yalnız palmiye, kimsesiz palmiye.
Kim söyledi sana memleketten kop diye.

Sulamadan sulamaya gördüler onu bir tek,
Hortumla sularken seslenerek, dil dökerek.
Umdukları, gidermekti belki de yalnızlığını
Ya da kendi yalnızlıklarını, kim bilecek...

Ah yalnız palmiye, kimsesiz palmiye.
Kim söyledi sana münzevi ol diye.

Şimdi bahçeye bakıyor gökyüzünden,
Hüzünle geçen günleri düşünürken,
Bir öğüt veriyor gitmeyi düşünenlere,
"Yakmayın gemileri, kökler memlekette" diye.

Ah yalnız palmiye, kimsesiz palmiye.
Kim söylemedi bunu sana da, yazık ettin kendine.

5 Ağustos 2015

(*) Bu şiir, Afro-Kübalı şair Nicolás Guillén (1902-1989)'in 'Yalnız Palmiye' adlı şiirinden, Şilili müzik grubu Quilapayun'un aynı adlı bestesinden ve gerçek hayatta bir palmiyenin ölümünden esinlenmiştir. Şiir ve şarkıya şuradan erişilebilir:

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Kimi Zaman

Nasıl olacağım diyorsun yaşlandığında.
Ne yaparım, düşünce elden ayaktan.
Çocukken gençliği sormuştun tam da böyle,
Orta yaşı sormuştun gençkense.

Sen sorarken çevrende nice çocuk gence döndü
Nice genç orta yaşlıya, kimi sorarak,
Sormayarak kimi ise bu soruları.
Düşünsen de düşünmesen de
Yirmiye bastın işte, işte otuza, kırka ve elliye.

“Nasıl yaşayabilir bir insan altmış yıl kadar!?”
Diyerek şaşırдыңın yıllar eksilmede
Takvimlerden, şimdi sana bakarak
Aynısını söylüyorlar otuzluklar.

Seninse aklında kalmamış kalamıyor
Yirmisinde ne düşündüğün, otuzunda, kırkında,
Altmış yaş hakkında.
Demek ki düşünsen düşünmesen aynı,
Kimi zaman düşünmeden yaşamalı.

18 Mayıs 2016

Gezgin, U.B. (2017). Eski Gibi Bir Ülke: Şiirler 2014-2017 ve Şarkılar 2008-2017 [A Country Like in the Past: Poems and Songs].

Ulaş Başar Gezgin

Korkunç Güzel

"Tüm sözcüklerin, tüm şiirlerin korkunç güzel" demişsin,
Oysa ben yalnızca,
Bana bıraktığın sözcüklerle yazıyorum yalnızca,
Ve çoğunu alıp gitmiştin Uzakdiyar'da, karlı bir akşamda...

"Gözlüklerinden yansıyan tüm imgeler hem de tüm imgeler
Korkunç güzel" diyebilirsin,
Korkunç güzel olduğunu düşünüyorsan kendinin,
Çünkü giderken bütün imgeleri alıp da gittin,
Bıraktığın, yalnızca, kendi resmin...

"Tüm ölümlerin korkunç güzel, tüm yaşamların korkunç güzel"
Dedin mi? Demedin...
Diyemedin çünkü bir tek yaşam gördün ve bir tek ölüm,
Bilmezdin her gün ölüp ölüp dirildiğimi...

Aslında herşeyim, korkunç güzeldir benim madam,
Korkudan güzelleşmiştir herşeyim, herşeyim, herşeyim...
Aslında herşeyim, korkutularak çirkinleştirilemeyenlerden yanadır madam,
Sevimli ve çirkin sözcüklerle anlatılabilir elbette korkunç güzellikler...

"Tüm sözcüklerin, tüm şiirlerin korkunç güzel" demişsiniz madam,
Bakın ne çabuk sizleştiniz bende, aldığınız amerikan soyadlarıyla...
Oysa ben yalnızca,
Bana sadaka diye verdiğiniz sözcüklerle yazıyorum yalnızca,
Ve çoğu eriyip gitti kardan sözcüklerin, sözcükler ki sudan şeylerdir onlar şimdi...

Tüm sözcükler eridi gitti, sudanlaştı, buhurdanlaştı, korkunçlaştı güzellikler,
Şimdi sevimli görünür tüm o çirkinlikler...
Kürke işlemiyor sözcükler ne gam; hem, neye yarar,
Eli ele kavuşturmayan, sözcük bile denemeyecek lakırtılar...

Aslında sözcükler değil, sözcükler değil,
Sizsiniz korkunç güzel olan, sizsiniz, siz!
Korkutan bir güzelliğiniz var sizin,
Yerden yere vuruyor hala tüm cesaretimi...
Söndürüyor tüm ışıkları, karartıyor tüm evreni hala,
Korkunç güzelliğiniz...

Sözcükleri korkunç güzel yapanlar,
Yazanlar değil demek ki;
Sözcükleri bir anlama yoranlardır onlar...

Bana bıraktığınız sözcüklerle anca' bu kadarı,
Böylesi korkunç bir güzelliğe böylesi korkunç güzel sözcükler yaraşmalı...

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 27 Kasım 2007

Kaynak: Gezgin, U. B. (2008). Vietnam Şiirleri (2007-2008) [Poems of Vietnam]. Ho Çi Min Kenti, Vietnam, Mart 2008.

Ulaş Başar Gezgin

Lale Devrimi - Sonra Birgün

I

İlk tohum ner'den nereye ne şekilde gelmişti bilinmez
Amma bu çiçek meselesi bir hayli etkiledi köylüyü,
ihtiyar heyetini, kiziri ve eli silah tutan herkesi,
herkesi eli çapa tutan, tırpan tutan, saban tutan,
herkesi, sabahın köründe kalkıp çalışan, gecenin
geçinde zıbarıp yatan...

Önce nadasa verilmiş bütün topraklara dadandı çekirge
gibi,
Sonra kurşun askerlerle bütün ahali, tarlalarına,
damlarına, ahırlarına ekiverdi...
Bu çiçek, kimi zaman solar olsa da; köylü, ekmeğini
verdi, aşını verdi,
Yaşattılar hekimlerin, bir ay 'ömrü' kalmış dediğini,
Korudular her gece silah omuzda, haşereden...

Korkuluktan tırsan alakargalar, o gün bu gün korkuluğu
takmaz oldular,
Fedai oldular, bu kırılğan çiçek için, sarılğan otlara
karşı,
Tilkiye peyniri kaptırmaz oldular, bindikleri dalı
kesmez oldular,
Timsahlar timsahlıklarını bildi, gergedanlar
gergedanlıklarını,
Öltaya pabuç takmayı öğrendi balıklar, yemler
konusunda seçici oldular...

İnanması zor ama tüm bahçelerde aynı anda, aynı
yoğunlukta,
Bir devrim olmuştu bir gece, donmuş denizyıldızlarının
ışığı bir gece,
Çiçek tohumlarından, yüzyıllık çınar köklerinden,
yanardağ içlerinden
Bahçıvan kulübesine, vilayet reisine, kilise
müdüresine doğru,
Sarı bir nehir akmişti, bir kez aksatmadan
yeğirliğini, bozmadan yatağını...

Sarınehir, alıp koynuna sömürgenleri, bahçıvanları,
yağmacı müdüresleri,
Okyanusun orta yerine bırakıvermişti, önceden
düşünüldüğü gibi,
Ağaları, beyleri, efendileri, beyefendileri,
han'fendileri...
'Su!', 'Su!' diye inleyen paşalara bolca su,
'Açız!' diye inleyen köylülere kocaman dünya...

II

"Adını değiştirdiler ülkenin", köylerin, yanardağ
çanaklarının; Laleli oldu,
Tüm sokaklar, tüm meydanlar, tüm parklar,
salıncaklar...
Bayraklarını -söylemeye gerek yok- laleden yaptılar,
pembe laleden,
Teknoloji, ekonomi, ekoloji, ergonomi elverdiğince,
Lale-yoğun tarım atağına geçtiler, tek saha
oynadılar...

Laleli, Laleli olmadan evvel, Sarınehir, akmazdan
evvel bekçi kulübelerine, tekkelere, mıknaşıhanelere,
Yönetenler Korosu'nda baslar, fa anahtarından;
sopranolar, sol anahtarından söylerlerdi, başka
çiçeklere övgüler düzen şarkıları,
Halklarsa la anahtarından başkacasında tutturmazdı bir
kez olsun makamı;
'La' der 'le' der, başka şey demezlerdi Büyük
Tufan'dan önce,
Sarınehir taşmadan; gemi, köyceğizlere yanaşmadan
önce,

Her köyden bir örnek almadan önce, güvercin yollamadan
önce
Sarısudan başka bir şey görünmeyen enginliklere ve
Zeytin dalını getiren güvercin, 'devir teslim'
etmezden önce,
Kenterler, gülcü; kentsoylular, sümbülcüydüler, yüce
Tanrıçamız korusun böyle sapkınlardan, bir daha
getirmesin böylelerini dünyaya...

Eşşekler, semersiz; atlar, yelesiz; kaplanlar,
tırnaksız, pençesiz, dişsiz idiler,
Tarlalar, lahanalar, karnabaharlar, bamyalar,
bezelyelerle pisenmiş idiler,
En yakın çiçekçi, yüz kilometrede; en iyi çelenk,
halkın satın alma gücünün üstünde idi,
Karalahanalardan sarma olur, patlıcanların salatası
yapılırdı,
gavur saraylarında. Tü tü tü! Korusun Tanrıçamız her
birimizi ayrı ayrı, hepimizi bir arada...

Sonra bir gün her yer sarardı, ayva sarardı, elma
sarardı, armut sarardı,
Buğdayın sapı sarı, kökü sarı, gövdesi sapsarı idi,
Öksüzlerin gözyaşları, gözkapakları, gözaltları,
gözbebekleri sarı idi,
Doğdu bir anda her yerde o muhterem çiçek!
Ölmüşler, dirildi; diriler, öldü; hastalar, iyileşti;

hastalandı iyiler...

24 Aralık 2002

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Macar Raksları: Defterlerde Kalan Şiirler (1995-2005).

Ulaş Başar Gezgin

Lanetli Ev

Bu evde çalmaz telefonlar,
Çalarsa yalnızca alarm çalar.
Bu evden aranan telefonlar,
Düşmezler bir türlü, meşgule vururlar.

Bu evin içi kıştır oniki ay dur duraksız,
Takmaz tropikal iklimi bu evin içi.
Bu evin dışı, günlük güneşlik,
İçerisi hep akşam, hep akşam, hep akşam.

Bu evde çalışmaz ışıklar,
Bir yanar bir sönerler onlar.
Bu evde rüzgar sesi çıkarır her zaman;
Dışa açılmaz, içeriye açılır kapılar.

Daha ağır hissediliyor bu evde yalnızlık.
Uzaktır bu ev, yemek kokularına da.
Kirlidir camlar, belki hiç silinmemiş.
Evin tek süsüdür örümcek ağları.
Ve dumanlıdır tüm duvar boyları.

Herşey yerli yerinde olabilirdi,
Bir yanda masa, bir yanda sandalye,
Herşey oldu olurunda olabilirdi,
Bir yanda yatak, üstünde şilte...

Bir eksik... Bütün hepsi tek bir eksikten...
Boşuna örmez ki ağlarını örümcekler...
Bir eksik...Yanıt arayan, boşlukta gezinen bir soru:
Ne zaman döneceksin, dolduracaksın boşluğu...

Kapıyı çarpmak da bir çözümdür,
Kapıyı aralamak da yanı sıra.
Sen de biliyorsun çarparken kapıyı,
Aralamak istemiştin aslında kapıyı...

Bu evde çalmaz telefonlar,
Çalarsa yalnızca alarm çalar.
Bu evden aranan telefonlar,
Düşmezler bir türlü, meşgule vururlar.
Eskiden böyle değillerdi, kapı çarpılmazdan önce,
Kimbilir nice zaman, bundan sonra böyle...

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 4 Aralık 2007

Kaynak: Gezgin, U. B. (2008). Vietnam Şiirleri (2007-2008) [Poems of Vietnam]. Ho Çi Min Kenti, Vietnam, Mart 2008.

Ulaş Başar Gezgin

Madem ki Bağlamışız

Hasırlarda oturmuştuk o gün kumsalda,
Hem yağmurdan olur yağmur ormanları,
Hem de yağmuru çeker toplanınca bir çoğu.
Biz de böyle beslenmiştik bu coğrafyada,
Bulutla, ırmakla, yosunla, umutla
Ve çekmiştik hepsini üstümüze
Yıldızlı bir gecede.

Belli belirsiz adalar görünür baktığımızda denize,
Ada gibi görünürüz biz de bakıldığında oradan bize.
Bir bildiği vardır elbet palmyelerin yine de,
Bilmezmiş gibi uzanırlar, ne büyük sanatçıldır onlar.

Bir sıradağ gibi durmuştuk yanyana arkadaşlarımızla,
Çekmiştik içimize mangrovları, kürek çekip sandallarda.
Bilir doğru yolu şapkalarımız, takip edelim uçanları,
Bilirdik biz de bilirdik ama çok mu dumanlıydı kafamız?

Küçük bir iz bile kalmamış, oturduğumuz kumsalda o zamanlar,
Şaşırdık mı? Yo hayır. Asıl şaşırtıcı olan, ısrarcı olmamızdı
İz kalmayacak bir yaşamda. Ama belki de,
Kalmasın diye, yaşadık kumsalda, ne heykel ne anıt ne anı taşı...

Şimdi yağsa da muson, silse de ufuk çizgisini,
Birleştirse de kıyı ile denizi,
Demir atışımız çıkacak ortaya, çekildiğinde sular,
Top oynayacak çocuklar, bağlandığımız toprakta,
Ve yeniden gelecek sular, kaplayacak karaları onlar.
Sürecek bu böylece; ne zamana dek kimbilir...

Değişmez, tek bir şey yine de:
Gelse de gitse de sular,
Görünse de görünmese de demir atışımız,
Buradayız, halatı bağlamışız.
Çıkarırız istersek ama madem bağlamışız,
Buraya bağlamaya degecek şekilde yaşamalıyız...

28.08.2014, Cua Dai Caddesi, Hoi An, Vietnam

Gezgin, U.B. (2017). Eskisi Gibi Bir Ülke: Şiirler 2014-2017 ve Şarkılar 2008-2017 [A Country Like in the Past: Poems and Songs].

Ulaş Başar Gezgin

Mağdur Kardeş

Eee mağdur kardeş,
Demek mağdursun ilelebet...
Verelim mi sana daha fazla iktidar,
Geçer mi böylece mağduriyet?..

Eee mağdur kardeş,
"Ben yapmadım onlar yaptı" dersin elbet...
Verelim mi sana daha fazla makam,
Gelir mi böylece hürriyet?..

Eee mağdur kardeş,
Eski düzen yıkıldı gitti nihayet...
Yerine koyduklarınla, kurduklarınla,
Gelecek mi ne dersin adalet?..

Eee mağdur kardeş,
Hepsi senin, mal mülk, gemi ve devlet...
Yedin bitirdin bütün dünyayı,
Öbür dünya kaldı bir tek, onu da hesap et...

Eee mağdur kardeş,
Ne olacak büyürse mağduriyet,
Başsız ve sonsuzcasına uzun iktidarında?..
Yine sana kalacak mı memleket?..

Eee mağdur kardeş,
Mağdursun diye ilelebet,
Verdik sana daha fazla iktidar,
Senden bize geçti mağduriyet...

28 Kasım 2015

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Malezya'da İngiliz ve Beyefendi

Yırtıp atayım mı ben şu yüzümü?
"İngiliz'sin değil mi?" deyip duruyorlar bu yüze bakıp Malezya'da.
Hiç olmadım sömürgeci, olmak da istemem kardeşim,
"Sömürü" desen, ona esastan da usulden de düşmanım.

Kırıp geçireyim mi şu bacaklarımı?
"Bir beyefendi adımları bunlar" diyorlar.
Ne bey sayarım ben kardeşim, ne efendiye diz çökmüşlüğüm var,
Bizim ülkenin birçok insanı gibi.

Kırıp atmam ama ellerimi
"Sanatçı elleri bunlar" dedikten sonra sen,
'İngiliz'i, 'beyefendi'yi hakaret sayarım,
'Sanatçı'yı, 'sanatçı eli'ni iltifat sayarım.
Beyefendi değildir sanatım benim, İngiliz hiç değil.
Bundandır, buralara uçurdu beni rüzgarlar,
İngiliz olmayana, bey olmayana, efendi olmayana.
Rüzgar yine böyle uçursun isterim,
Seni daha iyi tanımak için, yurttaşlarını.
'Sanatçı elleri'ne uzattığın ellerin,
İşte böyle bir umudun çağrıcısı.

13 Aralık 2011, Kota Damansara otobüsünde, Kuala Lumpur, Malezya.

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Ucuz Olmasın: Şiirler 2011 [Let It Not Be So Cheap: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Maverik

Bir atkısı vardı, doğrudur, çıkarmazdı hiç bir zaman...
Önceden sezerdi belki, tüm yağmurlu günleri...
Yalnız yağmur mu ki; fırtınaları, düştü düşecek yıldırımları...
Şimdi bir karanfil koyuyorum mezarına, kuruyor birden...

Küçük kara balıktı; kaynağını soran, nehrin...
Düz yürümeye meyilli bir yengeçti daha çok...
Titrediğini görmedim hiç, görmedim seğirsin bir kez gözleri...
Bunun için midir ki peşinden yürüdüm hep?..

Delik deşik sayılır şimdi, mintanı, gömleği;
Aynıdır yine de, dün ne idiyse...
Yün eğirecek kadar ince elleri;
Kaba elleri, top dökecek kadar...

Rahat uyu şimdi kardeşim, sen rahat uyu;
Yetecektir şimdi tümüne, sade duruşun,
Sen bir korkuluksun artık, düşman kargalara,
Bir dalgalandı mı atkın, kaçıp gidecekler...

Uymadın ya sen hiç bir kanuna,
-yerçekimi dahil, birleşik kaplar dahil-,
İşte bu yorgunluğu, bu reddiyeyi,
Artık bir başka dünyada dindireceksin...

14.08.2001

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Zemfira: Kitaplara Girmeyen Şiirler (2001-2006)
[Zemfira: Poems Not Published in Books].

Ulaş Başar Gezgin

Mektubun

Metronun bir dakika gecikmediği Japonya'da
Neden gecikiyor acaba mektupların?
Bunu sorduğum postacılar
Dediler ki: "Bilgisayar hatası olmasın?"

Güvercinle gönderseydin daha kısa sürerdi,
Daha kısa sürerdi ninjalarla gönderseydin.
Rahiplere sordum Kyoto tapınaklarındaki,
"Henüz elimize geçmedi" dediler.

Sana kim dedi "Gönder mektubu kaplumbağa sırtında"?
Kim dedi peki "tarif etme yolu kaplumbağalara"?
Evimin yolunu nasıl bilecekler onlar?
Rüzgarın esiş yönünden de çıkaramazlar!

Sudan da gidebilir onlar, bak, burası iyi.
Mektubun, ırmaklar boyunca ıslanır mı peki?
Islanırsa, ırmaklardaki mürekkep lekelerine bakarım,
Anlamak için ne dediğini, ne demediğini...

Baktım ki, mürekkepler, denizlere karışmışlar.
Baktım ki, kaplumbağalar, kıyıda yan gelip yatmışlar.
Mektubunu değil mektupsuzluğunu göndermişsin,
Onu da almışlar da almamış gibi yapmışlar.

Osaka, Japonya, 25 Ekim 2009

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Okyanusa Açılacaklar İçin: Şiirler 2009 [For Those Who Will Sail Across Oceans: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Melbourne Mezarlığı'nda

Yalnızca birkaç gün anımsanırlar
Toprağa gömülenler.
Anımsanmadıkları tek bir an bile yoktur,
Bedeni yakılanların, külleri savrulanların.

Zenginliğe göre, anıtkabirlere bile gömülebilir,
Toprağı yegleyenler.
Tüm varlıklar bir anıttır oysa
Külleri savrulanlar için.

Mezarlıkların adamıyım ben,
Doğumevlerindense,
Boğaz'daki mezarlıkları yazarım,
Melbourne'deki, yad eldeki, uzak ülkedeki...

Gökdelenlerden şiir çıkartma çabam suya düştüğünden beri,
-çünkü performans planlarına koyamıyorum bu şiiri-
Nere' gitsem, ilk aradığım, taradığım,
Mezarlıklardır, mezarlıklarım...
Değil mi ki, altmışlara, yetmişlere özlem duymadayım,
Mezarlıklarda aydınlık geçmişe gider her adım...

Bu şiiri, "ölülerle konuştum" desem, daha çok mu okuyacaksınız?
Ya da "bana ölüler yazdırdı bu şiiri" desem?
Tam da tersi, ben onlarla konuşmadım, onlar benle konuştu
Ve bu şiiri onlar bana değil ben onlara yazdırdım...

Ölüdür bu şiiri yazan demek ki,
Kendinden 100 yıl önce yaşamış kadınlara
Aşık olmasından belliydi...

Burada bulamazsınız, coşkusunu, heyecanlı bekleyişini doğumevlerinin.
Oysa her bitiş yeni bir başlangıçsa;
Her ölüm, yeni bir doğum...
Düşünün bir ve duymaya başlarsınız mezarlıkta,
Aynı heyecanlı bekleyişi, coşkuyu.

- Ölüleri kimler doğurur peki?
- Doğmadan doğuranlardır onlar.

Dindar olsaydım,
Mezarlıkta makinemin bozulmasını,
Tüm resimlerin beyaz çıkmasını,
Ölülerin bana yolladığı ileti sayacaktım.
Ama dikkat! Ölülerin bu iletisi,
Gerektirmez Tanrı'nın varlığını,
Selam olsun Arkadaş Özger ustaya...

Sen o taşında, "hoşçakal sevgili kocacığım" yazan dostum,
Belli ki mezarını çekmemden rahatsız oldun,
Beyaz çıkıyor o nedenle tüm resimler...
Sana söz, suya koyacağım tüm resimleri,

Bana gizlice gönderdiğin iletiyi görmek için.

Borsada oynamaktan ninesine zaman ayırmayan torunun,
Biraz yola gelsin, adam değil biraz da insan olsun diyorsan,
Yaz 3449'a cebime gelsin -kusura bakma, bu çağda böyle...
Geçti çoktan, gizli postacıların ömrü, hem onlar burada nereye gömülüydü?

Bu şiir toprağa gömülmesin isterim,
İstemem her ölü şiirime bir taş dikmek.
Yakarım da şiiri, savururum küllerini,
Uzak ülkeme küçük bir parçası da olsa ulaşır böylece belki.

Melbourne, Avustralya, 10.04.2009
Ho Chi Min Kenti, Vietnam, 12.04.2009

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Okyanusa Açılacaklar İçin: Şiirler 2009 [For Those Who Will Sail Across Oceans: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Mersin İtalyan Kilisesi'nde, Katolik Burjuva İle

Geç anladım, aynı otobüsteymişiz,
Mersin'den İstanbul'a varmış araba,
Anneannemdeyiz şimdi, yadırgamıyor....

Kahvaltı yapacağız bu sabah bur'da,
Hazır oluyor kahvaltı yavaş yavaş,
Gürcü ezgileri çalıyor.... Bilmiyorum ismini çalgısının....

O, benim unutmak istediğimdi geçmiş yıllarda,
Bu yüzden, daha fazla dayanamıyorum,
Uzanıyorum arka odada uyur gibi....

Anneannem çağırıyor 'öldüm' diyorum,
Anneannem çağırıyor 'hastayım' diyorum,
Yalan olduğu, başından belli....

Geliyor odaya bir süre sonra,
Kardeşi rahatsızmış, yeni öğreniyorum,
Seviniyorum, kendisi hasta sanmıştım....

Eski günleri anıyoruz,
Eski yılları anıyoruz,
Eski yüzyılları anıyoruz....

Yarın saat yedide görüşeceğiz,
Bekliyorum onu ben, çok uzun süre,
Beyoğlu'nda o eski çayhanede....

Gelmiyor, kesmiş kesecekken tüm ümidimi,
Kilise avlusuna düşüyor yolum,
İşte or'da duvarlara bakıyor....

Ermeni harflerini okuyamıyorum artık,
O ise okudukça, okudukça ağlıyor,
Ağlayan insanlarla ağlayamıyorum artık....

"Neler yaşadık oralarda bilemezsin" diyor,
Kilisenin uzun mu uzun kitabesinde,
Anımsıyor bir bir, yaşadıklarını, yaşamadıklarını....

Başı öne eğik yürüyor sonra,
Bir Katolik burjuvaya yakışmıyor hiç,
Omzuma yaslanmış yüzü, ağlaması....

Şimdi anlıyorum yaşananları,
Ağlayabiliyorum ağlayanlarla,
Şimdi bu duvarlar, başka duvarlar....

Elimi tutuyor Katolik burjuva,
Rahibeler onu yarın çok kınayacak,
Duymadık kalmayacak bütün Mersin'de....

Yine de sıcak, Katolik burjuvanın elleri,
Öptü mü bir, bütün dünya ısıyor....
Yine de örgülü, Katolik burjuvanın saçları....

İlerleyen yıllarda bir hayli şişmanlamış,
Yanakları, gözlerinin altı, parmaklar dolmuş....
Yine de Katolik burjuva, Katolik burjuva....

Çan çal hadi, bileyim geldiğini,
Horluyor Pazar sabahları, miskin zangoçunuz,
Zararı yok, bu sabah yine sen çal....

Bir daha ki sefere bilmem ne zaman?
Hangi şehirde olur, buluşmamız, görüşmemiz?
Sen de bilmiyorsun değil mi Katolik burjuva?...

Şu mendili senin için saklasam mı o zaman,
Değil mi ki yarın, öbür gün, öbür yüzyıl görüşmek var,
Kendimi o çarmıha geriversem mi acaba?...

Mersin Öğretmen Evi, 2002

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

□

Ulaş Başar Gezgin

Ne Dersin?

Doğaçlama yapsan bir kez de birşeyi,
Hiç düşünmeden sonuçlarını, umarsamayarak
Çorbaya bile uyguladığın
Kâr-zarar analizlerini...
Daha fazla belirsizlik daha fazla kendinelik...
Ne dersin?

Odanda bütün biriktirdiklerini
Kapı önüne koysan, nasılsa
Birike birike hazırlanmış oluyorlar
Çöpe atılmaya
Ne dersin?

Yine mi spor hep mi spor, düşünmesen
Bir kez de sağlığını; varsaysan bir kez de
Turp gibi olduğunu ve olacağını,
Yeni alışkanlıklar edinsen daha az gamlı...
Ne dersin?

Hatırladın mı uçurtma uçurmaktan aldığın hazzı?
İşte o tümüyle geçmişte kaldı,
Ama ulaşılmaz değildir geçmiş tümüyle.
Geleceğe de geçmişe de gitmek senin elinde...
Gidelim mi, ne dersin?

18 Mayıs 2016

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Ne Sıkıcı Bir Arkadaşsın Böyle!

Demek yıllardır mutlusun, sevdiğin bir işte,
Aile hayatı desek herşey toz pembe,
Hiç yara bere açan da olmamış kalbine.

Haydi canım sen de,
Ne sıkıcı bir adamsın böyle!
Söylesene
Kurduğumuzda çilingir sofrasını
Ne konuşabileceğiz seninle?

Demek herşeyiyle iyiydi baba ve anne,
Yaptın çocukken, sana ne yap dendiyse,
Ne içkin oldu bir dönem ne sigara tüttürdün kenefte .

Haydi canım sen de,
Ne sıkıcı bir kadınsın böyle!
Söylesene
Geldi mi sıra dertleşmeye,
Neyin ağlayacağız peşi sıra birlikte?

Demek sağlık sorunun da yok, gel de delirme,
Ot gibi yaşamışsın, öyle olur elbette.
Bunalımlara girip girip çıkmışlığın bile yok şu upuzun ömründe.

Haydi canım sen de,
Ne sıkıcı bir arkadaşsın böyle!
Söylesene
Geldi mi sıra vazgeçişlere, ölümlere,
Paylaşacak neyimiz olacak ki seninle...

6 Temmuz 2017, Edibe Gezgin Sanat Evi

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Neleri Budamalı?

Yaşama döndü kurumuş ağaç
Budayınca dallarını.
Neleri budamalı yaşamda, neleri budamalı
Yaşatmak için yitip giden bir aşkı...

4 Eylül 2017

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Nuh Diyoruz Peygamber Demiyoruz

Nuh diyoruz peygamber demiyoruz
Bu kartopu şafaklarında.
Bir yol çiziyoruz kartoplarından
Latin Amerika sokaklarında.

Isıtsın istiyoruz ve serinletsin istiyoruz bizi,
Latin Amerika esintileri.
Bunun susuzluğuyla kavruluyor her mevsim
Yeldeğirmeni fesleğenleri...

Kayba yazılmış tüm o öğrenciler,
Beyazıt Meydanı toplantılarında.
Eline mikrofonu almış bir anıt
Grev gözcülüğünde, inatçılığında.

Bitimsiz çeviriler, doyumsuz haberler,
"Sonsuzluğa ve bir güne" doğru yolculuk ederler.
Virane kalır mahalle evleri sonra, kaynaklı kalırlar,
Filizlenir beton kıran çiçeklerden onlar.

Kar topluyor hava, yağacak o kar,
Donduracak tüm adaletsizlikleri.
Ve buzlar kırılana kadar,
Vaktimiz olacak, kurmak için yeni bir ülkeyi.
Haydi hızlan, haydi hızlan, haydi hızlan.

8 Mart 2015
(*) Nuh Köklü için...

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

□

Ulaş Başar Gezgin

Okyanistan Destanı

I

"Badem Gözlüm Beni Unut"ma Uzaklaşan Kıyılarda

Dün gece,
Balinaların sırtındaki zıpkınlarla yaralandık seninle.
Işıl ışıldı badem gözlerin,
Ellerinde Japon balıkçısının ağları
Selam söyledik Nazım Hikmet'e...

Dün gece olmasa da, çocukluk günlerinde,
-Bana öyle dedin-
Çokça balina-burger yemiştin.
İrkildin, söylediğimde sana
Gemisi batmışların
Ruhlarını taşıdıklarını balıkların.
Ve bilmezdin, biliyorsun şimdi ama;
Sığınağıdır balinalar, tüm ölmüş şairlerin.

Nasıl ki zıpkınlarlar balinaları, ne için?
Kâr için, para için, güzellik adına ne varsa yoketmek için.
Zıpkınlarlar şairleri de,
Pazarlaşmaya bir küçük direniş bile kalmasın diye...

Sanırsın ki hapistir balinalar içinde şairler.
Yo, tersine! Korur şairleri o güzel bedenler.
Dar etmişler kentleri şairlere, asansörlerle, gökdelenlerle;
"Ölsem de kurtulsam" diyen şairler, buluşmuşlar balina kalplerinde.
Yesenin, Zafer Ekin, Soysal Ekinci, Mayakovski, hepsi birlikte...

Dün gece,
Yürüdük kumlarda
Paytak paytak, birbirimize tutuna tutuna,
Bata çıka.

Dün gece olmasa da, kumdan kalelerimizi,
Dalgalara gelmeden daha,
Yıktilar otel dikmek için ve alışveriş merkezleri.
Kumlar, deniz canlılarının cesetlerini taşıdığına göre,
Bir deniz mezarlığı sayılmalı tüm yapılar ve elbette,
Alışveriş merkezleri de...
Bundandır sevmezler şairler, alışverişi;
Ve bundandır, cıstak cıstak müziklere inat,
Dükkanlardan ötelere şarkı söyleyişleri.
Neyin şarkısı? Şarkıların şarkısı, denizin şarkısı,
Şarkı denizinden şarkılar,
Deniz üstüne hep deniz üstüne hep deniz hep deniz üstüne.
Şairler,
Alışveriş merkezlerinde yas elbiseleri giyerler.

Dün gece,
Okyanus kıyısında idi masamız.

Bir o yana bir bu yana titrerken mum alevi,
Söyle bana, balık mı yemiştik?
Ne yamyamlık! İnsan yemek gibi birşey,
Balık yemek, deniz insanı için.
Bunun intikamını alıyor işte köpekbalıkları, piranalar.
Son basın bildirilerine göre,
Kör şiddetten yana değiller onlar.
Köpekbalıkları, piranalar,
Kendilerini savunuyorlar.
Yalnız kendilerini değil,
Tüm denizdeşleri koruyorlar.

Dün gece,
-Bak dalga sesleri hâlâ kulaklarımızda-
Avcunu açmıştın bana.
Yarım bir hazine haritasıydı avcun;
Tamamlandı harita;
Koyduğumda avcumu, avcunun yanına.
Bu, nasıl bir hazine?
Hazine Adası nere?
Aaa! Bak bir bilet bu, Okyanus Ülkesi'ne!?
Sanmam ki para geçsin Okyanus Ülkesi'nde.
Belki de
Or'da yaşıyordur ölmüş şairler,
Gel! Dalgalarda kulaç atalım seninle!
Bulalım Okyanistan'ı! Yaşayalım orada birlikte!
Raslantı olamaz bu!
Bir harita çıkıyor birleştiren avcunla avcumu!

Savurdu tsunami sonra, bizi okyanusa.
Kumlara gömüldü mum ışıklı masa.
Silindi kumlara yazılan tüm yazılar.
Sulara savruldu masadaki balıklar.
Çoktan ölmüş olsalar da onlar,
Ölü bedenlerinin okyanusa karışmasından,
Memnun olmuş olmalılar!

Boş tabaklar, boş kadehler kaldı o geceden,
Bir de erimiş mumlar.
Kimbilir kimler içecek bu kadehlerden, kimler sevdalanacak.
Ama mumlar,
Yeniden gelmeyecek işte onlar.
Mum muyuz kadeh miyiz sen ve ben, neyiz biz?

Beklemediğin bir balıkçı dönecek, beklediğin iskeleden.
Sen uzaklara bakıp yakınları düşünürken.
Izgarada balıklar.
Daha çok egecekler boyunlarını okyanusa doğru, tüm o ağaçlar.
Karalarda kavuşmamız mümkün olmadıysa da,
Denizler kucak açacak bize, bir olmaklığımıza.

Kavuşamadık, mümkün değil, kavuşamadık

Denizsuyundan kurumuş karalarda.
Gel bu nedenle diyorum gel,
Birleştiresin ellerimizi sualtı dünyası.
Ve vazgeçelim insanlığımızdan
Ben bir deniz adamı, sen bir deniz kızı,
Yaşayalım kuyruklarımız birbirine dolaşık, yaşayalım sular da.
Kemikli ama sensiz yaşamdan daha iyidir elbet
Kılçıklı ve senli yaşam.
Ve dökülelim sulara pul pul, geldiğinde zamanı.
Ve karaya vuralım seninle, tepki göstermek için haramilere.
Yaşayacak tek bir yer bile bırakmadılar onlar karada,
Paylaştılar kanlı savaşlarında
Göğün altında ne varsa.
Alınır satılır oldu herşey
Saçındaki çiçek bile
Bitimsiz uzanan kıyıları da.
İşte bundan diyorum bundan,
Açılalım, açılalım okyanuslara!

Dalgalara karıştı suların şırıltısı.
Düştü çoktan, saçlarındaki çiçekse.
Bir bulut içinde kaldık tarih ve coğrafya defterlerinde.
"Beni unut badem gözlüm". Hayır unutma!
Nuh'un gemisi olsun bedenim sana!
Nuh'un gemisi olsun bedenim bana!

Yaralanmış balıklar
Hastaneye kaldırılmazlar.
Kaldırılmaz cenazesi
Ölmüş balıkların da...
Karışsın bedenlerimiz,
Kılçıklarımız,
Yüzgeçlerimiz,
Solungaçlarımız,
Kuyruklarımız,
Pullarımız!
Karışsın sulara
'Biz' olan ne varsa!
İslak bir yaşam olsun bizimkisi,
Ölüm olsun kurulanmak bize,
Kurulamayalım, bir kez olsun kurulamayalım
Benliğimizi, bizliğimizi.

Bir ada beliriyor uzaklarda
Bir yeraltı yanardağı ağzında kocaman bir ada
Bu ada, karışacak belki yeniden sulara.
Biz de öyle, evet!
Ama anlatılacak öykümüz
Kulaktan kulağa
Kuşaktan kuşağa
Balıktan balığa
Balıktan balıkçıya...

Bunca varlık anımsayacakken bizi,
"Badem gözlüm, beni unut"ma
Uzaklaşan kıyılarda...

15 Haziran 2009, Bali, Endonezya
28 Haziran 2009, Ho Çi Min Kenti, Vietnam

(*) "Badem gözlüm beni unut" sözü, Nazım Hikmet'in 'Japon Balıkçısı' şiirinden bir dizedir. Bu Gezgin şiirinin bir diğer esin kaynağı, Ünlü Büyükgönel'in aynı adlı şarkısıdır.

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Okyanusa Açılacaklar İçin: Şiirler 2009 [For Those Who Will Sail Across Oceans: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Okyanusa Açılacaklar İçin

Boynunu okyanusa uzatmış palmiye
Gölgesi, yosunlara, balıklara düşsün diye
Karalar dar gelmiş ona ya da
Geniş gelmiş okyanus, fazlasıyla.

Serinletmezse de tuzlu su, dallarımı,
Başım, bulutlara değil, kumullara değsin.
Toprak, çürüteceğine yapraklarımı,
Onlar, mavi derinliklere düşsün.

Savurup da tohumlarımı önce bir denizci
Tuzlu suyla sürekli yıkanan güverteye
Gidilmedik görülmedik yerlere taşısın beni
Gölgem tüm okyanusları kapsasın diye.

Girdiğinde baltası, bir gün, insan elinin,
Bunca zaman uzanmaktan esnemiş gövdeme,
Yoldaşı olsun içim, derinlerin,
Dışındaysa uzun uzun bir serinleme.

Sen de uzattın boynunu o palmiye gibi,
Gölgen başka diyarlara, başka insanlara düşse de,
Hep ağır layacak ülken, köklerini,
Mavi yolculukların bin yıl sürse de.

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 15.03.2009

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Okyanusa Açılacaklar İçin: Şiirler 2009 [For Those Who Will Sail Across Oceans: Poetry].

□

Ulaş Başar Gezgin

Organ Bağışı

İlk başta karaciğerim tanıklık edecekti,
Aç kaldığım, yalnızca içtiğim molalara yollarda.
Kısa oldu molalar seni ararken,
Ama yine de tanıklık edecekti, ilk başta, karaciğerim,
Organların belleği olsa idi...

Mide? Hiç bir şey söylemez mide.
Bir ağızdır, ama söyleyeceğini söylemiştir zaten.
Bir mide için en büyük başarı,
Yutulanları tutup bırakmamak değil ki,
Tersine, dışarlamak içerlenmişleri.
O zaman hiç bir şey yok midenin tanıklık edeceği,
Olsa idi bile organların belleği...

Çifte tanıklık sayılmalıdır akciğerlerin tanıklığı.
Kesik kesik nefesleri oldukça pekin bir edayla kaydettikleri gibi,
Yokluğunu da kaydeder onlar, karından alınan derin nefesleri...
Bırakılmaz o nefesler; kolay kolay bırakılmazlar...
Akciğerde kesik nefes izleri, insanda ağaçların halkaları gibi...

Hayır, metafizik değil işimiz; kalp, yalnızca bir pompa.
Ve yalandır tüm duyguların kalpte depolandığı...
Bırakalım bu 2,500 yıllık Aristo artıklarını...
Nerede mi sevgi? Tüm bedenimde!
Bedenim, bütün bir evren! Sevgi, tüm evrende!

Bir pompadır kalp; kandaki demirlerden elbette
Bilir o, ne zaman umutsuzlandığımı.
Uzundu yol; söylememek umutsuz olduğunu,
Elbet bir tür yalancılık olurdu.
Bir pompadır kalp, demircidir o, kan demircisidir.
Onun, tanıklığından öte, bilirkişiliğine güvenilmelidir!

Böbrekler nice taşlar biriktirmiştir,
Taş Devri'nden, Tunç Devri'nden bu yana.
Konuşkan değildir böbrek, hiç konuşkan değil;
Ama bilir milyon yıllık taşları taşımayı.
Böbrek taşlarının katmanlarından öğrensinler kazıbilimciler,
İnsan türünün yakınlaşma macerasını...
Yani seni arayışımın en iyi kanıtı,
Böbrekte, milyon yıllık tabakalarda.

Şu ele bak, bak elime; gerek var mı tanıklık etmesine...
Çoktan soyulmuştur zaten derisi,
Böyle oldu sana milyarlarca
Mektup yazdıktan sonra.
Eldiven takar şimdi, çoğu zaman utancından.
Takip et sen onu gizlice;
Aslında bu beyaz görünen el,
Kırmızıdır, kan kırmızı, kırmızı...
Yolculuğun en sessiz tanığı...

El falına bakan çokça var da,
Ayak falı konusunda talep düşük oldukça.
Oysa insanın neler yaptığından daha fazla,
Nerelere bastığı belirlenir bugün, yarın.
Söylemese de karşındaki, cam kırıklarını;
Ayakları söyler işte kırıklara bastığını.
Söylemem ne kadar yol aldığımı,
Söyler ayaklarım nasılsa sana;
Taşlı mıydı yollar, tozlu mu, karlı mıydı;
Çalılı, dikenli, sarp, dolambaçlı mıydı...

Hayır, en az bilgiyi, yüzüm veriyor sana.
Kolaydır saklaması yüzümde, geçmiş, yolu;
Hüznü, "uykuluyum" diye geçiştirmesi,
Umutsuzluğu yorgunluğa bağlaması, hepsi, hepsi;
Yüzün yardımcı olduğu yalanlardan yalnızca bir kaç tanesi...
Yüzün de belleği var kuşkusuz, yüzün de belleği...
Ama yanlış bellek bu işte; karıştırır yalanla gerçeği...

Organların belleği olsa idi,
Midem, karaciğerim, akciğerim, kalbim, böbreklerim,
Ayaklarım, ellerim;
Tanıklık edecekti hepsi, arayışına seni...
Ama ah şu yalancı yüz, ah yalancı yüz,
"Tesadüfen karşılaştık" diyor ya sana,
Uzaklaşıyorsun öne eğip başını, sen de!
İzliyor yüzüm, yitip gitmeni ufukta...

Organların belleği olsa idi;
Tuzla buz edecektim yalancı yüzümü ilk iş olarak;
İlk iş olarak sana taşıyacaktım tüm bedenimi, tüm varlığımı.
Ve hep duyarsın diye tanıklığını onların,
Sana bağışlayacaktım tüm organlarımı!

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 22.04.2008

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Vietnam, Aşkın Sırrı Ve Dünya: Şiirler 2008 [Vietnam, the Secret of Love and the World].

Ulaş Başar Gezgin

Ortodoks Bir Rahibe

Ve dün seni Surp Agop Mezarlığı,
Ve dün seni Evliya Kul Kabristanı,
Ve dün seni Sen Avgustus Maşatlığı
Yapan şey ne idi?...
O ne idi ki, bir baştan bir başa aşiverirdi
Rum atlılar, yaz, kış, hazan demeden....

Ortodoks bir rahibenin gözlerinden görmedeyim şimdi seni....

Düşün bir; mezarlar arasında seyir masaları,
En iyi Boğaz manzarası meftalara olunmuş ki tahsis,
Herkes bahri onların gördüğü yerden görmek istemekte....
Dahildir yabancı heyetler, harp divanları, sirk cambazları....

Ortodoks bir rahibenin dudaklarında telaffuz etmedeyim şimdi ismini....

Şimdilik yalnızca burada, yalnızca burada içiliyor mezarlıkta,
Ben senin yarın öbür gün alacağın hali de bilirim;
Her yere dağılacak mezarlar, bunu söylemeli öncelikle,
Ve mezar bakışlı olacak her bir insan,
Manastıra sığınacağım hemencecik....

Ortodoks bir rahibeyim -yalanım yok- şimdi....

Ve doğrudur taksim edildiği, bu kentin sularının,
Beyzadeler, uzun uzun yıkansın diye,
Çatlasın diye dudakları küçük çocukların....
Hep dipte kalsın böyle olacaksa,
Su yoksa, herkesin ağzı kurusun....

Ortodoks bir rahibenin kutsal su kasesinde -gör, bak- nasıl bir damlayım şimdi....

Kent kararıyor kimi zaman bir anda,
Kömür mü soluyor yorgun insanlar,
Soluklarını mı tutuyorlar daha çok?...
Bu tranvay yolculuğu belki bir son bulacak,
Ama bilet gösterelim şimdi müfettiş beye,
Ve şöyle süzecek bi', hayranlıkla beyaz tenimi,
"Güneş yüzü görmemiş oluyor bunların yüzü,
Bembeyaz, düşünsene, bir tek daha ver...."
Diyecek yarenine bir rakı sofrasında....

Ortodoks bir rahibenin bin yıllık ak yüzüyüm şimdi....

Çok tören oluyor bu aralar kilisede,
Vaftiz elbet.... Düğün tabii.... Ama daha çok cenaze....
Bir şeyler duyuyorum tütsüler arasında,
Çeviriyorum yüzümü, sağa sola, arkaya,
Hayır.... Yitip gidene böyle yetişemiyorum....
Süzülüyor parmaklarımdan takdis suyu, dökülüyor....

Ortodoks bir rahibenin ellerinden kayıp giden, benim işte....

Haykıracağım bir gün taş sokaklarda,
Sabaha karşı, henüz karanlıkken haykıracağım!
Diyeceğim, "beni sırtlayacak bir tabut bir gün,
Dn kimi sırtladıysa, sessiz, usul usul,
Beni titretecek" diyorum, "titretecek beni!"
Ve çıkacağım umarsızca an kulesine,
Bu kent için son bir kez an çalacağım,
Boynuma bağladığım anın ipliyle....

Ortodoks bir rahibenin anın alışıyla inip çıkan artık buza kesmiş bedeniyim Şimdi....

İstanbul, Aksaray, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Ömrü Uzatmak İçin

Kent dışında geçirdiğin iki gün sonunda,
Yeniden ayak bastığında kentin havaalanına,
Sanki dönmeyecekmişsin de aniden dönmeye karar vermişsin gibi,
Sevindim ya, hayda...

Ve bu şiir, kalkınma düşmanıdır; diyor ki sana,
"Gitme başka bir kente", yapamam bu kentte bir başıma.
Eksilsin Toplam Yerel Gelir'den,
Biletlere ayırdığın para...

Havai fişek gösterisi için gittiğin kenti,
Severdim eskiden, ama şimdi,
Ben nice havai fişekler patlatabilecekken göklere senin için,
Ne anlama gelir Anita'nın uzaklara gidişi.

Performans planlarına girmez bu şiir, iş başvurularına
Ya da gökdelenlerin şikayet kutularına.
Asansörlerdeki kaçak öpüşlere dolanır bu şiir, boş zamanlarında.
O asansörler ki, duyduğuma göre,
Durmazmış hiç bir katta, çıkarmış göğün en üstüne.

Uzaklardan küçük görünür ellerin, gözlerin de öyle,
Ve fizikçi dedenin dediğine göre,
Uzaktan sana her bakışında geçmişini görürmüşüm senin,
Işığın yol almasıyla yüzüne.
İşte bundan, bırak geçmişi şimdi.
Geleceği anlat bana, ne yapalım gideceği...

Kent dışında geçirdiğin iki gün var ya,
Onları takvimimde karalayacağım.
Takvimde karalar ne kadar azsa,
İşte o kadar uzun yaşayacağım.

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 29.03.2009

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Okyanusa Açılacaklar İçin: Şiirler 2009 [For Those Who Will Sail Across Oceans: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Önceki Yaşamımızda

I

Hatırlamazsın şimdi,
Bizim köydendin sen
Önceki yaşamımızda.

Un, mısır ve koyunlar.
Değişiklik yoktu pek fazla
Önceki yaşamımızda.

Ta ki dayanana kadar
Kandan beslenenler kapımıza
Önceki yaşamımızda.

Kaçarken görmüştüm
Şakladığını resmimi koynunda
Önceki yaşamımızda.

Öpmüştüm seni usulca
Şaklandığımız mağarada
Önceki yaşamımızda.

Kaç gün geçmişti hatırlamıyorum
Önceki yaşamımızda.
Avcı toplayıcı günlere gizlenmiştik
Önceki yaşamımızda.

Kan emiciler elbet birgün giderler
Diye ümitlenmiştik
Önceki yaşamımızda.

Öldürülmüştü oracıkta
Tüm aile fertlerimiz
Önceki yaşamımızda.

Vakit yoktu bile yas tutmaya
Önceki yaşamımızda.
Yol yoktu kaçmaktan başkaca
Önceki yaşamımızda.
Hele bir gitseler, dönecektik köyümüze
Önceki yaşamımızda.

Geçen günler birikmiş de aya vurmıştu
Önceki yaşamımızda.
"Burada gizlen, köye bakayım bense" demiştim
Önceki yaşamımızda.

Yüzlerce kurşun deliği köy duvarlarında
Önceki yaşamımızda.
Tarihe kalacak kanıtlardı adeta
Önceki yaşamımızda.

Nereden bilecektim gizlice beni
Takip edeceklerini
Önceki yaşamımızda.
Bulacaklarını mağaramızı peşim sıra
Önceki yaşamımızda.

Vuracaklarını seni
Bırakacaklarını öldü diye
Önceki yaşamımızda.

Kurtulacağımı benimse
Son anda, giderken odun bulmaya
Önceki yaşamımızda.

Nereden bilecektim
Geri döneceklerini köye
Karanlık çökünce
Önceki yaşamımızda.

İlaç yok, doktor yok,
Nereden bilecektim
Önceki yaşamımızda.

Öylesine çaresizlik ki
Kollarımda verecektin son nefesini
Önceki yaşamımızda.

II

Şimdi diyorsun ki bana
"Nedir çeken şey beni sana?"
Hatırlamadığından kimdik, neydik
Önceki yaşamımızda.

Şimdi diyorsun ki bana
"Neden suçlu gibi bakışların bana?"
Hatırlamadığından ne zaman neredeydik
Önceki yaşamımızda.

Ayrılık vakti gelince,
"Düş yakamdan" dediğinde,
Mümkün değildi bilmen bağladığını bizi
O gizlendiğimiz günlerin
Önceki yaşamımızda.

III

Mümkün olamadı kavuşmak bu yaşamda
Sen vardın bir başkasına,
Çocuk, ev, iş ve araba.

Şilinmiş, benliğinde ne yaşamışsak
Önceki yaşamımızda.

Yine de ümitliyim ben,
Eİlili altmışlı yaşlar
İnsanın özüne döndüğü yıllar.
Hatırlarsın belki o zaman.

Ya da hatırlamazsan bile,
Umutluyum yine de,
Sonraki yaşamımızda
Bir önceki yaşamımızı
Anımsarsın diye.

Şimdiki yaşamı hatırlama da
Ne olursa olsun artık
Sonraki yaşamımızda.

23 Ağustos 2015

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Öyküleriyle Gittiler Yine

Öyküleriyle gittiler onlar, şiirleriyle,
Şarkılarla türkülerle gittiler, düşünceleriyle.
"Nereye uçar turnalar?" diye sordu biri.
Yandı "küçük bir pervane" gibi bir diğeri.

Önce gözleri yandı bu kentin, bu ülkenin,
Göremez oldular görülmesi gerekenleri.
Ölümler alkışlandı, sıradan sayıldı.

Sonra kulakları yandı bu kentin, bu ülkenin,
Duyulmaz oldu sesleri ezilenlerin.
İtaate yazıldı duyulmayan, rızaya sayıldı.

Sonra burunlar tıkanıdı,
Bu kadar çok ölünün kesif kokusu
Rahatsız etmesin diye insanları,
Barış istemesinler diye sonra.
Hep savaş istesinler hep kavga.
Ve yalnız kan tüccarlarının açtı burunları,
Nerede ölü varsa, kazanç vardı onlara.

Diller zaten konuşmaz idi ama tat duyusu da gitti.
İnsanlar daha iyi sindirsin diye onlara içirilen zehri,
İşsizlik denen zıkkımı, çocuk işçiliğini, iş cinayetlerini.
Madende ölmeyi, asansörde ölmeyi, tersanede ölmeyi.
İftarlar ayrıldı önce, beş yıldızlı otellerle,
Sadaka niyetine verilen iftar çadırı yemekleriyle.

Dokunma duyusu da gitti sonunda. Kimse
Dokunamaz oldu ötekilerin yaralarına,
Merhem olamaz oldu. Görünmez olmuştu zaten yara.
Yön duyusu da gitti, zaten büyükler planlıyordu herşeyi
Ne gerek vardı, yön duyusuna, denge duyusuna.

İşte böyle geldik kanlı bir yıla daha.
Bol bombalı, bol sortili, bol canlı yayınlı.
Bol kayıplı, oyuncaksız, yardımsız...
Oyuncaksız büyüyenler yıktılar başımıza dünyayı.

Yıkanmakla geçmiyor bu kan, boşuna bu uğraşı.
Duvarlar temizlense de, eldeki kanlar kalıcı.
Bundandır karanlıkta kıyarlar canlara çoğunlukla
Ve tecahül-ü arif yapılır da 'fail-i meçhul' denir buna.

Sobada yanan kömür, hatırlatıyor Soma'yı,
Eldeki oyuncak, Suruç'u,
Duvardaki bağlama, Sivas'ı,
Her güne bir katliam yazıldı
Yer kalmadı artık takvimlerde.

Öyküleriyle gittiler yine,
Türküleriyle gittiler yine.

Geri gelsinler artık, özledik,
Gelsinler gülsünler yine, gülsünler yine.

5 Ağustos 2015

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Pagodalarla Mağaralar Arasında

Pagodalarla mağaralar arasında,
Bir tepe var bakabileceğimiz hayatımıza.
Şöyle uzaktan, başkasıymışız gibi,
Şöyle derinden, hiç doğmamışız gibi.

Yolu gösterir haritalar ama hiçbirimizde,
Yoktur bu haritaların küçücük bir parçası bile,
Bol bol deneme-yanılma yaparız bu nedenle,
Denemeyerek yanıldığımız da olur kimi günlerde.

"Sonsuzluğun son günüydemiş gibi yaşa" dedi bana bilge,
"Ve ömrünün ilk günü gibi, merakla, istekle".
Kıramadım bilgeyi, kırmamak için nice dağlar aşmak gerekli.
Ancak böyle mümkün olacak görmesi denizi...

Başkalarının ulaştığı yerlere varabilirsin yalnızca, takip edersen okları,
Emin adımlarla yürürsen, başkaları da izler adımlarını.
Yok eğer "takip edenim olmasın" diyorsan, sil o zaman ardında bıraktıklarını.
İnişi olmayan çıkışlar da var, çıkışı olmayan inişler de, kaydet bunları.

Ararsan bulursun elbet kestirme yolları, ne gerek var, aşma dağı.
Onun yerine, dolaş çevresinde ve "çıktım da indim" de kendine ve herkese.
Kendini kandırmakla başlar bütün çıkmaz sokaklar, kendinden başkalarına sığar.
Dönüştürür yol, aynı bırakır kestirme; güçlendirir kalbi dağ; atıl bırakır yandan dolaşma.

Şimdi anladın mı, neden yukarı kalkıktır çatıları pagodaların?
Çünkü kendinden kopmadan daha yükseğe çıkmaya niyetlenen, onların
Duruşuna bakıp düzeltir kendini, yetkinleştirir, bilinmedik bir çalgıdan ses almak gibi.
Kırmızı ve yeşilin tonları, göllendirir benliğin çatlamış çukurlarını.

Kimi düz, yuvarlak kimi. Hayatın ana hatları, kabul etmiyor torna tezgahını.
Numara numara ayrılır gözlüklerimiz, gözlemlerimiz, bir fark var onlarda.
Ne kadar yüksekte olursan ol, el uzatmıyorsan aşağıda kalanlara,
"Vermez üstten kimse elini; açılır uçurumlar, düşersin sen de" diyor bilge.

Bir sorumluluğu var en yüksekte olmanın ve inmesini bilmeli her birimiz, gerektiğinde.
Sefer sayılı günlerimizde, bir damlataş kadar sıkışmışız tam düşecekken dehlizlerde.
- Gökyüzüne açılın pencereler bir kere de. - Çatıya yont o zaman onları, bu gösteriş inadı niye...
Doğanın organı her bir mağara, her birinin işlevi farklı; tekmiş gibi davranmamalı...

"Onun bir parçası var hepimizde ve onun bir fazlası", "bul" dedi bana, istediğin kadar süre sana.
Sürenin kendisinin yanıt olduğunu anlamak için, buraya gelmeliydim elbette,
Bu mağaralara, bu pagodalara, bu dolambaçlı yollara, bu inişlere bu çıkışlara.
Yanıt da yok aslında, soru da yok, o da yok, ben de yokum, milyon yıllık zaman aralıklarında.

Pagodalarla mağaralar arasında,
Bir tepe var bakabileceğimiz hayatımıza.

Şöyle uzaktan, başkasıymışız gibi,
Şöyle derinden, hiç doğmamışız gibi.

23.08.2014, 28.08.2014

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Paprika

Barajlar şu çektiği zamanlar Paprika,
Kavuştuğum anlardır sana.
Hepsinde seni teşhis ederim, tüm kemiklerde,
Çünkü sen Yugoslavya'sın aslında,
Yugoslavya, Yugoslavya.

Partizan çorbasında idin Tito'nun,
Yeraltında, yerüstünde tüm devrimciler,
Sana kavuşmak için düştüler,
Kavuşulabilir idin demek ki eskiden.

Milliyetçilik icat olundu sonra,
İslamcılık icat olundu, sınırlar, bayraklar.
Unutur olduk o kahvenin kırk yıllık hatrını.
"Sen Sırp, ben Boşnak" dedik, başkaca şey demedik.
'Faşist' dedik Sırp'lara, 'dinci' dedik Boşnaklara.
Unutarak faşistlerin her milletten olabileceğini sonra,
Katliamcılıkla suçladık, demokrat olanlarını da.

İşte o zaman başladı, kavuşulmazlığın Paprika,
Erişilmez oldun daha fazla her dakika.
Madalyalarda arayanlar var seni artık, üniformalarda,
Eski resimlerde, puslu anılarda,
Çünkü artık çok uzaksın insanlara be Paprika.

Yine suyla dolacak birgün, o barajlar Paprika,
Yeniden yaşayacağız o günleri, seninle mutlu olduğumuz günleri.
Kahve istediğimiz günleri komşudan; doyurduğumuz günleri komşunun yetimini.
Birlikte oynardı çocuklarımız sokakta.
Bunlar artık pek hatırlanmasa da,
Biz hatırlatalım dedik Paprika.
Paprikaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa!
Partizan çorbasında,
Evrenin her bir parçasında,
Yarı tatlı yarı acı tadınla,
Sen varsın, kuşkusuz ki sen varsın
Paprikaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa...

14 Şubat 2012

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Gümüş Bir Kolye: Şiirler 2012 [A Silver Necklace: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Peynir Gemisi Yürütüyor Lafla Peynirci

Kuruluyor pazarlar, dolup taşıyorlar amma,
Boşalacak buralar kalmadan akşamına....
Yok işte yeni bir şey, peynirci cephesinde....

Dil peynirim var benim, dile benzer, kayar dilde....
Dertlileri cezbedecek tatlı dilim de,
Hoş sözler boşanacak bir ağızım da var....
Bıraksanız, konuşayım bir?....

Kelle peyniri var, koltukta.... İki karpuz....
Bir kalıbın yanına, bir çift zeytin koyunuz,
Aç için bu dediğim, şah sofrası olacaktır....
Şahın açlığı da, açlık sayılmalıdır....

Ellerimle erittim şu eritme peyniri,
Yani elim de var, kolum da var.
Sarmalar kimi zaman, kimi zaman kol büker
Bıraksınız, sayacağım nasırlarımı....

Gençten çocuklar tanıdım, iplik peynirini,
Boyunlarına doladıklarında kimbilir kaçınıcı kez,
Lanet ettim yaptığımı bu katil peyniri....
Dinamitten pişman olan mucitlere sorulmalıdır....

Bitişik kaşlıların olsun, kaşkaval peyniri....
Çatılır kimi zaman bunca işe kaşlarım,
Kendimi en çok ben, onlarla anlatırım,
Bıraksanız, sığdıracağım, sitemdir kaşlarım....

Tel peyniri, bıyıkları tel tel çıkan delikanlılara,
İnek cenahının imansız armağanı....
Nasıl ki görülmemiş şimdije dek, bıyık yiyen,
İstemiyor olmalılar gençler, almayı bundan....

Hangi eller daha iyi, yapar otlu peyniri,
Kandilin ışığında yoğuran köylü kızıdan....
Van'ın kapanmış tüm yollarında kışları,
Kentlilere inat olsun, büyücek otlar biter....

'Hangi eller' diyorum 'hangi eller',
örebilir örgüsünü örgü peynirin, çözebilir
hangisi, kıyabilir hangisi çözmeye....
Bana kalırsa Bakır'ın peynirini, ben hiç satmayacağım....

Gizliyorum nasıl yapılır Urfa peyniri....
Gösteremem kimseye peynirhaneyi....
'Peynir ağacından topladım' diyorum çocuklara,
İster inanın siz de, ister inanmayınız....

Ellerine tutuşturduğum, vardiya çıkışı,
Genç, yaşlı işçi kadınlara, tulum....
Duman çekerlerse de günboyu onlar,

Bir tulum parçasıyla salim olurlar....

Size ne çok söyledim, loy kirli hanım,
'Peynirsiz yaşanmaz işte, yaşanamaz' diyorum....
Geçerse de bir çırpıda, tüm kiri elinizin,
Kaşardaki delikleri kimseler tıkayamaz....

Yıllardır kendime, şudur sorduğum:
Teleme bir yana dünya bir yana,
Hiçbir işe yaramaz, peyniraltı suyu muyum?
Ben hep peynir şekeriydim belki daha çok....

Bilmesin istedim, kimse bilmesin,
Peynir hastalığına tutulduğumu....
Öksürüğüm, peynir küfü yüzünden....
İplik peynirinde yürümede çocukluğum....

Değil mi ya peynirdendi yatağım,
Değil mi ya düşlerim hep peynirden....
Değil mi ya, evim, bütün elbisem,
Bütün dünya, yalan yok, peynirdendi....

Atlasın o peynirden öbür peynire,
Peynir kurdu hatta peynir sineği....
Gücüm yok savaşıyor, kurtla sinekle,
Peynirleşmedeyim ben de, süt isem....

Peyniraltı suyuna banınız varlığımı....

Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul, 2002

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

□

Ulaş Başar Gezgin

Postane'deki Memuriyetim

Postane'deki memuriyetim?...
Evet efendim, çok eskidendi,
Postane'deki memuriyetim....

Çok söz bulamıyorum söyleyebilecek,
Memur yaşamıydı bizdeki işte,
Çok söz bulamıyorum söyleyebilecek....

Üsküdar'da bilcümle tanırdı beni,
Gelmez miydi herkes jeton almaya?
Heyecanla beklerlerdi pul uzatan elimi....

En çok yâri uzaktakileri anlardım,
Titrerdi elleri, zarfa uzanan elleri....
Bilmezlerdi onlar amma hep ucuza satardım....

Uzun kuyruklar olurdu. Ner'de o günler....
Uğramıyor nicedir, bize ahali,
Onlar neden postaneden böyle sürgünler?

Postaneler yokolacak, bilgisayar var artık,
Biz memurlar internet kafe açmalıyız, anladık....

Aha ner'de kalmıştık?: Eksildiler yavaş yavaş,
Yitip gitti elleri titreyen aşıklar, zarflar,
Mektup gelmiyor artık, bu nasıl bir iş....

Pul damgala, pul damgala, pul damgala,
Yirmibeş yıl, dile kolay, yirmi beş, tam yirmi beş,
Geçmiş bütün yaşamım pulla damgayla....

Hapishane mi olacak postane binası?
Hamam olur bakarsınız, okul olur....
Ya internet postasının nasıl olur binası?...

Dokuz altı, dokuz altı, yaaa, dokuz altı....
Arada öğlen yemeği, sefertasında,
Cumartesi açık amma pazarları kapalı....

'Böyle geçti' diyorum, duyuyor musunuz?...
Gözlerim doluyor bir mektup alsam,
Bu internet çağında, anlıyor musunuz?...

Postaneler yokolacak, bilgisayar var artık,
Biz memurlar internet kafe açmalıyız, anladık....

Aksaray, İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Resimdeki Gözyaşları

Yazık ama gerçek bu, siliniyor bende yüzün....
Gün geçtikçe....
Buğulanıyor pencerenin dışındaki tüm dünya,
İnanır mısın?...
Daha çok uzaklaşıyoruz dünden, -bu gerçek-
Gün geçtikçe....
O zaman hiç durma sen, resmini gönder bana....

Bir resim.... Yalnız senden oluşmalı o ama....
Yalnız senden....
Bir resim.... Ondan anlamalıyız, dün vardık,
Yoksak bugün....
Çünkü gelgeç rüzgarlardan, kalamadı hiç bir şey,
-Küçük bir yaprak bile-
'İşte budur' diyerek, bağrımıza basacak....

Bir resim.... Belki böyle telaffuz olunabilir,
-İşte böyle-
Benden yitip gitmemeye hep yeminli varlığın,
Söz tutar ve sır saklar,
Bir resme ne kadar çok sır sığabilmedeyse....
Ne kadar çok yıldız....
Bir resim, ancak bu kadar düş yüklü olabilir....

Doğrudur, bu dediğin, hepten doğru olabilir,
İnandım hep sana....
Bir resim yalnız düşte midir ki, bir an gerçek olabilir?...
Gerçek?... Hayal?...
Bir resim, söyler misin, neyi unutturabilir?...
Özlem?... Sitem?...
Bırak da bunu ben, kendim bakıp anlayayım....

Bir resim,
Senden yalnız bunu isterim....
Bir resmin....
'Yok' diyorsan, gider kendim çizerim,
garip bir beden çıkar, bir de garip yüz;
O zaman 'bu ne biçim?' deme bana sakın sen,
Öyle eğilip büküldü, bende hayalin senin....

Özlem.... Evet, en iyi bu anlatabilir,
-En derinden bu-
Yıktıklarını bize, sarsak zamanın....
Düşlerimizin tüm fişekleri, cephaneleri,
-'Hepsi bir anda' diyorum-
İşte tam da bir resimde infilak edebilir,
-Resminde, aniden-
En güçlü hissettiğimiz anda kendimizi,
-Kapı kilitli, yatak sıcak, tatlı bir yorgunluk var üzerimde uyumak için-
Bir resim, tüm dünyayı kevgire çevirir,
-Garip tabii-

Dağlar bunu söyleyecek -kulak verirsen- sana,
-Teker teker, hafif hafif-
Rüzgar... Evet o da fısıldayacak kulağına,
-Suç ortağım bol-
Deniz, diyecek 'göstermem sana yeşil yüzümü'
-Ciddi olabilir....-
Yap dediklerini, zararı yok, bir resim gönder bana....
Yap dediklerini, doğrusu, boğazımı kesecekler,
-Ben de şaştım-
Dağlar, rüzgar, deniz ve ne varsa onlara dost....
-Liste kabarık....-
'Yap dediklerini' diyorum, bir resim gönder bana....
-Gönder, hadi gönder!...-
Ya fidye isteseler, yok beş kuruş paramız....

Daha kaç çiçek toplayacağım, de bana,
Daha kaç çiçek?
Sana taç yapacağım kocaman demet için,
-Baya' oldu-
Daha hızlı mı soluyor yokluğunda çiçekler?
-Neden olmasın?...-
Bir resim, yaprakları kendine getirebilir....

Zaman yalnız resimlerde mağlup olabilir,
-Eminim....-
Yalnız, sondan yana çalışır başka türlü zaman,
-Kanıt bol....-
'Zaman parazit olur' diyorum, yersiz yurtsuz tüm düşlere....
-Vakitsiz ölümler....-
Bir resim, o zamana haddini bildirebilir....

Sen gönder bir resim!
Resmini gönder bana!
Bilerek her bir resmin,
Hep eksik olduğunu,
Her bir resmin -bilerek-
Hep yarım kaldığını....
Kahrolarak sen olmadığına,
Resmin gerçekten....

Şimdi sen uzaklardan,
İyi bak bu harflere,
Şimdi sen bu harflere,
Güzelce bir poz veresin,
Deklanşöre basılacak, okudun mu son dizeyi....
Banyo et bana gönder, banyosuz bana gönder....
Hazır ol çekiyoruz: Çıttt....
Bir resim gönder bana....

İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Saat Kulelerine Terzerima

Gözlerimin önünde binlerce saat kulesi...
Çan kulelerinden bozma, ner'deyse hepsi...
Dün ne idiyse çın çın, ahali için; o, şimdi, tik tak tik tak tik tak...

Bir düzen gelsin diye mi karınca yuvası kentlere,
Çünkü, değil mi, toplanmaz onca taş boş yere...
Düşünürüm, gözlerim kapanır, düşünürüm her bir vuruşla sarsılarak...

Zangoçlar işsizdir artık... Grev yapsalardı...
Ya da çanlarını her dak'ka başı çalsalardı...
Ne garip bir duygudur, bir anda işsiz kalmak, tarih olmak...

Kaçı çalışır şimdi, ayakta durur kaçı?
Kaçı geri kalmada, durmada saat başı?
Bir bilen var mıdır ki... Bunları kime sorsak?...

Zaman herkesçe malum... Kolunda saat herkesin...
Bu gidişle kuleler, bir bir kısılır kesin...
Çünkü saat dediğim uymaz ki koysak yasak...

Dünkü çan kuleleri, bugün saat kulesi ya,
Saat kuleleri yarın, neye döner acaba?...
Bir depremde bakarsınız, hepsi yıkıntı, toprak...

Çünkü onları kimse inşa etmek istemez,
'Boşuna gider' derler, kimse rıza göstermez...
Devir sermaye devri... Hükmü yok kâr olarak...

Zaman geçer, onlarsız... Onlarlı ya da... Geçer...
Dünyanın bir ucunda, bir çiçek solar evet, bir tanesi de açar...
Ve her bir kuleyi düşünürüm sende, bir bir, uzun uzun ağlayarak...

O kuleler biz miyiz?... Kim bakar, bir yıkılsak?...
Yoksa zangoçlar mıyız?... Ne olur tarih olsak?...
Kulağımın dibinde binlerce saatin sesi...

Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Sen Ben Bizim Oğlan

Kimi zamanlar canım sıkılır,
Boşuna okuyup boşuna yazıyoruz diye.
Kim okuyor ki bir kere?!
Sen ben bizim oğlan.

Artmış sayısı yayınevlerinin.
Daha çok kitap basılıyor evet çok doğru.
Kitap var ama kim okuyor onları?!
Sen ben bizim oğlan.

Gırtlığımız patladı, sesimiz kısıldı kısılacak.
Evet doğru, bu yaptıklarımız.
Ama söylesene kim duyacak sesimizi?!
Sen ben bizim oğlan.

Gördün işte kaldık yine bir başımıza,
Namlular bize doğrultulunca.
Timur'un fillerinden şikayet edip sonra kim durdu arkamızda?!
Sen ben bizim oğlan.

İnanmasaydım sınıf kavgasına,
Tam da bu karamsarlıkla,
Son verirdim yaşamıma, ve senin yaşamına da.
Ama biliyorum, tarihsel açıdan bakıldığında,
Sen, ben ve bütün bir dünya var arkamızda.

15 Nisan 2017

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Sen Bir Sessin Yalnızca

Sen bir sessin yalnızca, benim için, artık.
Ve herşeyi sesinden anlamalı şimdi...
Üzıldün mü? Sevindin mi?
Geçştirirken konuyu
Evlenip evlenmediğini sorduğumda,
Konuşmak mı istemedin,
Yoksa birşeyler mi değişti?
Sözsüzlükten anlam çıkarmaya çalışan bir ergen gibi ben
Bir ses olan sana bir beden, bir görüntü, bir yürek verdim.
Bu olsa gerek 'ses mimarlığı'; ses mühendisliği, bu olsa gerek...
Bu değilse,
Böyle olsun bundan böyle.

Sen bir sessin yalnızca, benim için, artık.
Şişe, dibini bulduğunda duyabileceğim,
Duyabileceğim yalnızca. Yalnızca... Yalnızca...
Çünkü yasaktır bana, duymak seni, sesi, ayık dünyada.
Bundandır ben seni aylarca,
Geç saatlerde aradım.
Duymak için sesini telesekreter mesajlarında,
Belli etmeden aradığımı seni, sana...

Sen bir sessin yalnızca, benim için, artık.
Ve ışık olmanı isterdim benim için,
Çünkü daha hızlıdır ışık, sestem.
Yankılanır ses, duyulmaz olur arada bir;
Ner'de olduğunu anlamazsın ışığınsa...
Bana bir uçak hızı da yeterdi gelmen için.
Ama ışık hızı? Elbette daha iyi olur.
Yıldırımından sonradır senin gelişin,
Şimşek, şimşek, sesin bir tür şimşek.

Sen bir sessin yalnızca, benim için, artık.
Sen bir adım sesisin benim için aynı zamanda.
Neden adım? Çünkü senin oralardan aldığım
Siyah ayakkabı, hala ayaklarımda.
Buna denir işte buna denir
"Ayakları yere basan bir yaşam".
Her adım atışımda su birikintilerinde,
Duyuyorum, senin adımların da basıyor yere,
Uzaklarda, bir yerlerde, uzak ülkelerde...

Sen bir sessin yalnızca, benim için, artık.
Ve birgün duymaz olacak kulaklarım,
-Zaten şimdiden, yeterince yaşlıyım-
Duymaz olacak birgün seni, sesi, sensesliliği.
Ve birgün, karşılaşır mıyız dersin,
Benim için bu kez de ses'siz bir görüntü olmak adına?
Öyle ya, kulaklarım duymayacaksa,
Bir sessiz film olacak tüm yaşam bana...

Sen bir sessin yalnızca.

Ve birgün, ses'siz bir görüntü olacaksan karşımda,
Üzölmeyeceğim yaşlılığımın sağırliğına...

28 Haziran 2007, Ho Çi Min Kenti, Vietnam

Kaynak: Gezgin, U. B. (2008). Vietnam Şiirleri (2007-2008) [Poems of Vietnam]. Ho Çi Min Kenti, Vietnam, Mart 2008.

Ulaş Başar Gezgin

Sırılıklam

Hava karanlık, hiçbir şey yok yıldız namına....
Üstüm başım sırılıklam....
Çıkıyorum merdivenlerden ağır ağır, arkama bakarak....
Üstüm başım sırılıklam....

Hayal meyal hatırlıyorum çağırışını....
Yağmur yağıyor bardaktan boşanırcasına....
Yere bırakıyorum kendimi hemen....
Üstüm başım sırılıklam....

Ellerinin titreyişinden anlıyorum....
Yağmur içe işlemede, geri durmamada bir an olsun....
Bir hayli ıslak mı ne, ağızdan dökülenler....
Üstüm başım sırılıklam....

Beni rüzgara bırak, beni ufkun her gün geçip giden kızılığına....
Çiğ de bir tür yağmur sayılmalıdır....
Ne yana açsan avucunu, hangi yüze haykırsan,
Üstüm başım sırılıklam....

Bir merdivenden bir başkasına.... Hayat bu işte.... Arada düzlükler....
Paltonun işe yaramadığı ortadadır....
Bunca sözcüğü, ard arda bulmadasın sen, nereden?...
Üstüm başım sırılıklam....

Otobüse biniyor, yürüyorlar, dünden, evvelsi günden, geçen haftadan yorgun
insanlar....
Alnımda yine ıslaklık.... Terlemişim....
Şavruk sesler çıkaracak bugün yine, iş makinaları....
Üstüm başım sırılıklam....

Okula giden küçükleri düşün.... Her yer karanlık....
Düşün, nasıl kuruyacak, ne vakit, yağmur suyu almış defter ve kitap....
Eğilir bükülür ateşte, lastik çizmeleri sınıfın....
Üstüm başım sırılıklam....

"O yan" dediğin ne yan?... Bulamıyorum bıraktığım yerde,
Islak kirpiklerini, korugan kaşlarını, seğirişini ellerinin, su birikintilerine....
Sen, ben, ellerimiz sırılıklam diye midir ki,
Bütün dünya sırılıklam?...

Aksaray, İstanbul, 2002

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.
□

Ulaş Başar Gezgin

Sokak algıcıları Sendikası

Salonda değil sokakta olur elbette
Sokak algıcıları Sendikası.
Saraya, hükümet konağına değil
Sana, bana, kim geçerse ona çalarlar.

Çevrelerinde toplanan insanlar
Başka zamanlarda da toplansalar ya,
Alsalar ya yazgılarını kendi avuçlarına!
Almazlar. Ne zaman alırlar, o zaman kurtulurlar.

Ne'den kurtulurlar? Hep kurtarılmaktan başkalarınınca,
Ya da kurtarılmış gibi yapılmaktan.
Sokak algıcılarını dinledikleri kadar
Kendilerini, kendileri gibileri dinleseler ya...

İşte bundan, Sokak algıcıları Sendikası,
Dinleyicileri de katıyor saflarına algıcılarla birlikte.
Çünkü sokak algıcılarını dinleyenler de
Sokak dinleyicisi oluyorlar böylece.

Sendikanın bundan sonraki hedefi,
"Biz alarız onlar dinler"den te,
Bulmaktır birlikte alıp dinlemenin, birlikte alıp söylemenin yolunu.
Öyleyse herkesin bildiği şarkıları söylemeli, bilinmeyen şarkıları ğretmeli.

Salonda değil sokakta olur elbette
Sokak algıcıları Sendikası.
"Onlar alar biz dinleriz" yerine
Birlikte alalım birlikte dinleyelim diye
Aarlar kollarını bize.

Ho i Min Kenti, Vietnam, 13 Eylül 2009

(*) Bu şiir, Eylül 2002'de İstiklal'de (Beyoğlu'nda) bağlamasıyla 'Gidenlerin Ardından'ı (Grup Kızılırmak) alan 10-12 yaşlarındaki sokak algıcısından esinlendi.

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Okyanusa Açılacaklar İçin: şiirler 2009 [For Those Who Will Sail Across Oceans: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Son Değil Bu Muson

Balkon muson bira
İnti'den 'Elveda Mektubu'(*).
Söze çevrilemiyor kolayca
Musonun yeryüzüne vuruşu.

Bunca bin yıl yağıştan kalan,
Hindistan cevizi ağaçları.
Eğmiş onlar da zamanla zamana
Uzun boyunlarını, gölgeli başlarını.

Şel, taşkın, akan dam, yıkılan duvar...
İstemiyor olmalı doğa bizi buralarda,
Bu halimizi istemiyor ya da.
Bundan işte iyi bir üçlü, balkon, muson ve bira.

Hadi gel ya buna ne diyorsun,
Paslanmış da dünyanın en olmadık yerleri,
Güç alıp bundan karanlığın efendileri,
Kapladi kaplıyor her yeri, yosun gibi.

Son değil bu muson ama son bulsun
Dert, tasa, ne varsa sıkıştıran kalbi,
Son olsun, bu gölgelerle sinir harbi.
Son değilse de bu muson, "bu son olsun bu son..."

17.07.2014, Hai Ba Trung, Hoi An, Vietnam (musondan tümüyle sıırılsıklamken)
21.07.2014, Cua Dai, Hoi An, Vietnam (yeni bir muson beklerken)

(*) İnti İllimani, 'Elveda Mektubu' şarkısı: La Carta del Adios.

Gezgin, U.B. (2017). Eskisi Gibi Bir Ülke: Şiirler 2014-2017 ve Şarkılar 2008-2017 [A Country Like in the Past: Poems and Songs].

Ulaş Başar Gezgin

Sorma Bize Asansörlerde

Tam da orta yerine düştük çekişmeli ilk devrenin.
Durdu karşılaşma bir süreliğine, kaldırılana dek cesetlerimiz.
Sonra sürdü tezahürat, bonservisler, fişek gösterileri...
Bekliyoruz saha kenarında, maçın bitmesini...

Üst katı sorma bize, çıkamadık ki...
Çıkalım diye yükselmiyor o gökdelenler...
Bareti sorma bize, nasıl korur ki...
"Artmasın maliyet" diyor ölü seviciler...

"Yaşımı sorma bana yaşamadım ki." (*)
Yaşımı sorma bana, öyle yaşlandım ki
Sonsuza gider yaşım. Onlarsa gençleşir
Her mülkte; taze kanlar emerek dinleşir.

Hırsızdan siyasetçi; katilden gökdelençi.
Çiftlikten saray; stadyumdan rezidans...
Mezartaşından parke, son ağaçtan imdat zili.
Biraz Marx, biraz para, biraz meta, çok para, çok meta.

Gel TOMA git ambülans, gel TOMA git ambülans.
Hüznümü bir sol anahtarı gibi alnıma as.
Çık asansör in asansör, çık asansör in asansör.
Bunca ölme kendinden bu kez, biraz da onlardan öl.

Sorma bize, kaldığımız koğuşları, yattığımız ranzaları;
Yüksek binalarla kölelikten kardık harcımızı.
Dök buraya da, birkaç villa, birkaç kapalı site,
"Emlak piyasası çok verimli seyrediyor bu sene"...

"Beton sıktı TOMA'lar"(**) o gün ve ondan sonra,
Camekanlardan baktılar kara gözlüklüler, kameralardan...
"Fatiha okuyun" dediler 'şehit'lere, Fatiha bile utandı okunmaya;
Kask numaralarına karıştı baret numaraları...

Soma'dakilere katıldık tam da o an; eşitiz çünkü yeraltında da yerüstünde de.
Kucaklaştık onlarla, yüzyıllardır tanışan dostlar gibi... Ölmeyiz biz,
Biz inşa ettik gördüğünüz her yükseltiyi; biz ürettik gördüğünüz herşeyi...
Gelir ve geçer kapitalizm, biz kalırız yine. Yine her yerde, her yerde!

Yıktırmayacaktın o son stadyumu; ezdirmeyecektin o son mazlumunu.
Yanıtlar sardı dev bir toz bulutu olarak şehri, tükenince tüm sorular.
TOMA'lar tuttu tüm çıkışları, göz gözü görmüyor artık, ıslağız hepimiz.
Daha çok direneceğiz; tozdan ve gazdan yeni bir evren üreteceğiz.

Çevrene baktığında, gördüğün herşey için düşün
Ne kadar emek verildiğini... Şu masa, şu sandalye,
Bilgisayar, duvar, lamba, çanta, kapı, pencere...
Elini neye değdinse, bir üreteni var hepsinin düşün.

Sorma bize asansörlerde, yanıt verdik çünkü sen sormadan, ölürek.
Sorma bize, yanıtlar gerekli artık, soruldu zaten çokça soru.

Sorma bize, kendine sor, neresindeyim bu ölümlerin
Ve neresinde olmalıydım... Bunlarla başlamak daha doğru...

09.09.2014

(*) Sosyal medya paylaşımlarına göre, "Rezidans inşaatında ölen 10 işçiden geriye kalan (...) Acı [Bir] Not..."
(**) Bir sosyal medya paylaşımından.

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Soteria

Ruhum! Antakya'ya gidelim seninle biz
Daracık sokaklarında, önce sen, sonra ben geçelim.
Naz yapma be canım, gözlerimi vereyim sana
Bakasın diye şöyle bir, Habib Neccar'a.

Depremlerin sağ'nakların memleketidir
İyice bak gözlerimle, göresin Bab-ı Hadid'i
Asi'nin boynunda bir gerdanlık sayılır
Bilmem kaçınıcı yüzyılda yapılan o köprü

Bir eviz, sokağa bakmıyoruz hiç.
Avlumuz kocamandır, ağaçlıklısıdır
Atlar kişner sokakta, sultanlar geçer
Kahvemizle havuşta çocuklar oynar.

Kenara geç, yolver bir, geçenlere
Kalın zırhlarıyla kızgın Haçlılar
Kuşatacaklar kenti kimbilir kaçınıcı kez
Aç kalıp kimbilir ne yiyecekler

Mum yaktım Sen Piyer kilisesinde
Dışar'da bir tutam kudret narıyla
Yıkık surlar, yıkık duvarlar, depremler, yangınlar
Yine eğilmiyor bak Kraliçesi Doğu'nun.

Ey Soteria'm, Halaskarsultanım benim!
Turunç kokusu saçlarında bostanların....
Göğüslerinde şelaleleriyle kadim Dafne'nin
İslanıyorum islanıyorum iflah olmuyorum

Ruhum! Antakya'ya gidelim seninle biz
Sel bastı mı sinesine taş sokakların
Beraber toplayalım yüzyıllık çiçekleri
Orontes kurbanın olur! Hadi ruhum gidelim!

Aksaray, İstanbul, 2000

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Söyleyin de Bilelim

Çıkılmaz sokaklardaki o kadim kilise,
Bir daha açılmamak üzere kapanmış kapıları ile,
Tarihin derinliklerine gömülmemiş ise,
Nereye gömülmüştür? Söyleyin de bilelim.

Altın umuduyla didik didik oyulmuşlar
O mezar taşları, o oymalı duvarları.
Hangi sarmaşık kulelerine saklamalı onları,
Hangi surlara, hangi burçlara? Söyleyin de bilelim.

Gizli anıtlar olarak uzanan selvilerin rüzgarla titremesini,
Ölmüşlerin gönderdiği mektuplara mı bağlamalı?
Kaç yıl sonra çözebilecek kalmayacak o dili? Bilen var mı?
Kaç yıl dayanır o ahşap döşemeler? Söyleyin de bilelim.

Tarih raflarında kaldı çoktan, demirci ve bakırcı, nalçakan ve yardımcısı.
Yeni Çağ'ın çan sesleridir AVM'lerden yükselen o müzik ve arabaların egzoz kavurması.
Yine de, Boğaz'ın dibinde, bekler bizi, beklesin, kadim çağların o kayıp hazinesi.
Peki ama ne kadar bekler, dayanır mı depremlere? Söyleyin de bilelim.

Kartal, 28 Ekim 2012 ve Balıklı Ermeni Mezarlığı, 16 Eylül 2012

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Şile Esintileri

Hangi çubuk bırakmış o izi, belli değil başlangıcı bitişi.

Bir deniz canlısı da kuma takılmış, bir deniz anası,
Adımlarımız arasında, belki de, iyiden iyiye yaralı.
Artık derisi çatlamış, karaya vurmuş yavru yunusun.
Donmuş kalmış yüzünde, o güleç bakışı.

Kum tepelerine dönmüş de sırtını; vermiş de yüzünü Karadeniz'e,
Ne yapar o kadın? Samanlar arasında ve ağaç kütüklerinin
Hangi umudun adı?

Bulutlara göre mi dalga rengi seçer doğa, çıkmadan her sabah sokağa?
Kumullara göre mi seçer, yüksелеcek otları, var kalacak taşları...

İzin vermez kimsenin kendilerine ayak basmasına o kaya adalar.
Bir anlamı vardır elbet, ikiye bölünmüşse mısır ekmeği.
Bunu söylememiş miydi yoğun bir tempoda çalışan cankurtaranlar?

Nar ve şeftali, üzüm ve ahududu
Domates ve kavun, böğürtlen ve kuşburnu.
Ele avuca sığmaz, topladıklarımız bahçeden.
Buluşurlar onlar, 25 nolu evde, sakin.

Sofra bezlerine sarılmış köy ekmeği
İçiçe geçmiş saksı çiçekleriyle bahçe çiçekleri
Hangi dağ idi görünen, ahşap evin çeperlerinden
Göllenme, derelenme yolunda su birikintileri.

Belli belirsiz bir çift, uzaklarda, belki de bir Karadeniz serabı,
Sıcaktan değil kumdan gelir düşlerin ağırlığı.
Ve tepelerde, dalgaları yenmenin heyecanıyla tek başına bir çalı.

Bildiğimiz bilmediğimiz deniz otları; ne kadar değişebilirler ki,
Ayak bastıklarında karaya, mekan tuttuklarında sahili...

Mercanlarladır onların kardeşliği, yarı-fosil, yarı-canlı.
Geçmişin kaydını tutar kalker kayalıkları,
Dalgaların gelip götürücülüğüne karşı,
Kalıcılığa övgüdür onların oyukları.

Gümrük dairesidir dalgakıranlar denizler diyarının,
Bu nedenle, dalgaların kimi zaman, götürmesine insanları
Şaşmamalı.

Fırtınalı günlerde isteksiz bir kurtarıcı, bu deniz feneri,
Şiyah-beyaz gövdesi ve kimbilir hangi renkte,
İçimizdeki çocuklukların gömleği...

Bizi en iyi saklayan yerdir, sualtı mağaları,
Çünkü çocukluğun ekrana kilitleyici Hazine Adası,
Buradadır, belli.

Denize açılan, kendini adeta bırakan ağaç,
Batık gemilerde yitirdiğimiz mülteciler gibi.

Birikmiştir söyleyecekleri, limana bağlı gemilerin,
Bir dekor değildir elbet, turuncu can simitleri.
Halatları kopartacakları günleri bekliyorlar belli.

Kuşlara sökmez, sökmez çiçeklere,
Liman ambarlarının dikenli telleri.
Şimdi bükülmemişse bir daha hiç bükülmez,
Adem kaptanın direkleri.
Ağırdır hayat, sığmaz konteynırlara Van'daki gibi,
Vinçlerin eskimesinden eprimesinden belli.

Kültür merkezine dönüştürülen şehir hatları vapuru,
Bir gönderme yapıyor kültürsüz kentlere temelli.
Tutmazsa bu öneri, sandallara binip kaçacak mürettebat,
Ama önce çocukları bindirmeli.

Dalgalar doldurur sorun değil, boş kalırsa, kırıklı taş blokları.
Video mu çekersin, fotoğraf mı çekersin orada, Karadeniz'in iznine bağlı.
Az hamsi yediysen bu yıl, az mısır ekmeği,
Çıkar sudan çeker içine seni, Karadeniz Canavarı.

İple, telle parsellenmiş köy kabristanı,
Büyükşehir yasasının armağanı...
Yakışır çok yakışır, bu sözlere, 'belliydi' nakaratı.
Mecalimiz kalmaz ama sonra, geriye dönüp bakmaya.

Hangi çubuk bırakmış o izi, belli değil başlangıcı bitişi.

17-18 Ağustos 2013, Şile
3 Aralık 2013, Kartal

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Haiyan Tayfunu: Şiirler 2013 [Typhoon Haiyan: Poetry].
□

Ulaş Başar Gezgin

Şimendifer Hırsızı

Bugünlerde öyle çok istiyor ki canım,
Anlamakta anlatmakta bir hayli zorlanıyorum:
Bir tren kaçırmalıyım! Tren kaçırmalıyım!

Sürerek ben daha hızlı daha hızlı daha hızlı,
Göz kırpışta geçen neyse tam da ondan olmalıyım....

Değiştirsele bile namussuzlar, makası,
Kolay mı bu vakitten sonra, kesmesi hızımı....
Koca tren ve yalnız ben.... Koca tren ve yalnız ben....
Bilmeyecek hiç kimse, trenle yalnızlığımızı....

Fırlasın o göstergeler daha hızlı daha hızlı!
Dünyayı yörüngesinden, daha çok saptırmalıyım....

Tünellerden geçişimiz farkedilmeyecek pek....
Not düşmeyecek memur, 'rüzgardır bu' diyecek....
Kenardaki köşedeki ahalisi evlerin,
İlk defa olacak ki, uyanıvermeyecek....

İleri! İstikamet: Gökkuşağı! Gökkuşağı!
Her bir hayvandan bir çift, çiçek böcek almalıyım....

....

Geç anladım: Çitmiyor, varmıyor oraya raylar....
Geç anladım: Ötedünyam -adı üstünde- ötede....
Geç anladım: Bu tren, dediğim tren değil....
Geç anladım: Kırdılar, makası bir tarafa....

Bugün benim düşlerim, gerçek olmadıysa da,
Ne malum yarının da, dün gibi olacağı?...

Bir İETT otobüsü, İstanbul, 2002

BİR HABER: "Şimendifer Hırsızı

METZ- Fransa'da 18 yaşında bir genç, dün gece gardaki bir lokomotif 'kaçırdı.' Polis kaynaklarına göre, akli dengesi yerinde olmayan delikanlı, rölantide çalışmakta olan lokomotif hareket ettirmeyi ve 400 metre sürmeyi başardı. Durumu fazla zaman geçmeden fark eden gar yetkililerinin makas değiştirerek boş bir alana yönelttikleri lokomotif, raydan çıkarak kenardaki bir elektrik direğine çarptı. Direk gürültüyle devrildi. Metz demiryolları yetkilileri, hemen yetişerek lokomotif kaçırana genci yakalayıp polise teslim ettiler. (aa)" Radikal, 07.01.2002, s.24.

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Tablosal Mahkumiyetimiz

Bir anda kendimizden geçmişiz
Gotik mi, Barok mu, birisi karar versin.
İşte böyle bir tablodayız şimdi biz.

Sanat sevicilerinin mutfak koleksiyonlarında biz mi birinciyiz?
Getirir uşaklar yemekleri, sanki tabloları da yanında yedirirler.
Çerez niyetine... Yoksa ana yemek miyiz?..

Bilmeyiz, bu tablodan nasıl çekip gideriz...
Ve üstümüzden para kazanır eldivenli eller.
Her el değiştirdiğinde renklerimiz.

Kimi zaman aynı tabloda olduğumuza şükrederiz.
Üstümüzü değiştirmek isteriz yine de,
Karşımıza ayna konulduğu günlerde.

O güvenli, sıkıcı müzelerden çalındığımızda,
Sevinir sevinir zil takıp eğleniriz.
Müze namı hapishaneden izne çıkmış gibiyiz.

Tabloyu yapan ressamı severler de bizi sevmezler.
Bizi sevmezler, ressamların bizi hapsettiklerini bilmezler.
Bir tür hayvanat bahçesi rolüdür bizden bekledikleri.

Geleceksiniz müzeye birgün ve olmayacağız yerimizde.
Ne yapacaksınız söyleyin. Bu notlu şişeye
Koyduğumuz naçizane düşüncelerimizi
Şu an okuyorsanız sevinin.
Yola çıkmışız demektir, çok boyutlu uzaylara doğru,
Tablosal mahkumiyetimizden kurtulmak için.

Kartal, 28 Ekim 2012

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Gümüş Bir Kolye: Şiirler 2012 [A Silver Necklace:
Poetry].

□

Ulaş Başar Gezgin

Tam Karar Olmaz Şiir

Şu gördüğün var ya, Atmeydanı'ydı,
İstanbul, İstanbul olmazdan evvel....
'Tuz limanıydı' diyorum tüm şu kıyılar....

Bakir idi tüm tepeler ezan sesine,
Zangoçlarla uyanırdı ahali daha çok....
Öyle ya, zangoçların işi ne başka....

Duyulmamıştı hiç, tren sesleri....
Bir kez iki kalyon mu çarpışmıştı,
Urperivermişti herkes bir anda?...

Şarap?... Evet o da başkaydı....
Fenike şarabı, Ceneviz lügatlarında....
Dağıtırdı papazlar her öğün şişe şişe....

Prenses yeni yeni uyanmadaydı....
Sürüp giden yaşamında Kız Kulesi'nde,
Aynısıydı her bir gün, öteki günün....

Doğduğuna bin pişman, hepten kederli,
Şişeler koyverirdi her gün ümitle,
Neden kimse bir şişe olsun bulamazdı?...

'Ben buldum!' diyorum, dün gezinirken,
Bir şişe.... İçinde boğuluvermişti,
Prensesin yarı hapis yarı kurak yaşamı....

Çok geç kalmıştım evet, bir hayli geçti....
Bir kez bu dünyada hapis olmuşum,
Ne çok özlemiştim Kız Kulesi'niyse....

O zaman sen de yoktun, gözlerin de yok....
Zeytinlikler diyorum, yoklardı onlar,
Duymamıştı bir kez olsun sesini, şerbetçiler....

O zaman yok isen sen, eksik miydi dünya?...
Tam karar idiyse eğer, ya şuna ne demeli?:
Sen varsın artık ya, fazla mı dünya?...

Çok uzakta kaldı 'tenassur' hemşireler,
Tarihçi papazların, duyulamıyor sesi....
Günağ çıkarmayaysa artık pek sık gitmiyorum....

Dünyayı bilemem ama eksiktim işte ben....
Gezmeden önce senin hayalin,
Bir ucundan bu kentin, öte ucuna....

İyice öğrenmiş bulundum, denizde olduğunu,
Yaşadığını sessizce, batıklar arasında
İnatla yaşadığını! Evet inatla!

Ben başımı bundandır ki her daim,
Başımı ah bundandır ki her yerde,
Boğazın suyuna -evet, böyle- bırakıyorum....
Çoğalmak için bir bir, eksik parçalarımından....

Aksaray, İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Tango Yapamayacak Yaşta mısınız?

Hep hüzne bulanır makyajları
Tango kadınlarının.
Hep geriye dönüktür adımları
Tango plaklarının.

Bacakları kucak gibi açılır insana
Tango kadınlarının.
Silah bıraksın diye donanma
Tango başlasın!

Tango başlasın! Her kucaklaşma
Kavuşmasıdır yüzyıl öncesine insanın.
Günlük yaşamımızdaki bu kuraklaşma
Yoksa tangosuzluktan olmasın?!

Tango yapamayacak yaşta mısınız? Gençsin.
Tangosuz doğup öldüğünü kimsecikler bilmesin.
Bir dans değildir tango, yaşam biçimidir evet.
Ne kadar tangodan bakarsan yaşama, o kadar gençsin.

Buenos Aires, Arjantin, 12 Haziran 2012

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Gümüş Bir Kolye: Şiirler 2012 [A Silver Necklace: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Teşekkür ederim sana

Bu metroların, cep telefonlarının çağında,
Benim çağdışı öykülerimi dinledin ya,
Teşekkür, teşekkür, teşekkür ederim sana.

“Öykü öldü” diyorlar, “savurdu kendini gökdelenlerden”
Boyalı yayınevlerinin kurtarma çabası,
İkna etmedi öyküyü; çünkü öykü, boyasız olmalı.

Öykü ölmez; o, kanatlarını açıp uzaklaştı,
Öykünün yücelerine ulaşamaz ki gökdelen katları,
Öykü, sever, izlemeyi uzaktan, insanları.

Benim öykülerim çağdışı, hep çağdışı.
Ne anlatırım? Zenginleri, yoksulları, dirilen devrimci doktorları.
Geçici hazlar çağında, öykücü, bir mağara adamı.

Bu top modellerin, pop seferlerinin çağında,
Öyküyü hala seven var ya,
Teşekkür, teşekkür, teşekkür ederim sana.

Bir öyküyü dinlerken insan, öyledir ki,
Nefesini tutar, bekler ilerisini,
Mutluluktan söz eder öykü, hep mutlu etmese de seni.

Mutluluk, o herkesin vize alamadığı ülke,
Bilmez çoğumuz, ner’de olduğunu bile,
Yaşar gideriz umutsuz, buna yaşamak denirse.

Kimi için çocuk yapmak, kimi için ikramiye,
Kimi için derin uyku, kimi için top peşinde,
Kimi için bilgisayar oyunu, kimi için dağda gezme.

Asıl mutluluğun öykü dinlemek, öykü anlatmak olduğunu,
Senden öğrendim ve sende buldum yeni öykülerin umudunu.
Şimdi ben daha çok yaşayacağım öykülerde
Bedenim buralardan çoktan çekip gidecekse de,
Öykü kahramanları yaşayacak elbette.
Yeni bir öyküde buluşmak üzere
Teşekkür, teşekkür, teşekkür ederim yine.

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 21.03.2009

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Okyanusa Açılacaklar İçin: Şiirler 2009 [For Those Who Will Sail Across Oceans: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Uçurtmam Bayrağım Bayraksızlığım

Yükseklere çıkamazlar bayraklar,
Gönder boyudur yolculukları,
Sınırları aşamazlar, aşamazlar onlar,
Sınırlardır var eden onları.

Bayrak yakanlar görülmüştür, görülecektir de,
Görülmemiş ve görülmeyecektir uçurtma yakanlar.
Bayrak... O bir mülkiyet simgesidir aslında,
Der ki, "bu toprak, birilerinin toprağı
Ve değil başkalarının..."
O bir mülkiyet simgesidir aslında,
İster kıvı yıldız olsun ister davud yıldızı olsun sırtında...

Bir uzantısı gibidir insanın, uçurtmaysa;
Onunla çıkar insan uzaya,
Onunla aşar tüm sınırları...
Uçurtma, bir tür kol uzaması...

Doğayla uyumu insanın.
Budur tanımı uçurtmanın...
Uçar, yönettikçe insan eli onu,
Uçar, yol verdikçe bir yandan rüzgar.
Rüzgarın ve elin uyumu...

Görülmemiş ve görülmeyecektir ipini koparan bayrak,
Tutsak edilmiştir göndere...
Oysa uçurtma?.. O uçtuğı sürece,
Düşüdü özgürlük, uçtuğı sürece!

Rivayet şöyle: ilk bayrak dünyada,
Bir uçurtmanın evcilleştirilmesiyle çıkmış ortaya...
Kedi oluşu gibi kaplanın,
Köpekleşmesi gibi kurdun,
Tutsak etmişler bir uçurtmayı, göndere vurmuşlar,
Bayraklar çıkmış ortaya...

Bayraklar, pasaport göstermelidir,
Geçmek için bir ülkeden bir ülkeye;
Uçurtmalar? Pasaportsuzluk demektir uçurtmalar ise,
Ama 'deli' diyorlar işte,
'Pasaport' diye uçurtma gösterene
Ya da 'pasaportsuzluk' diye...

Kıvı bayrağı da yakalım, kara bayrağı da yakalım,
Tüm bayrakları, tümünden yakalım...
Uçurtmalar dağıtalım çocuklara önemli günlerde,
Bırakalım günün anlam ve önemini,
Çocuklara düş kurmayı öğretelim;
Uçurtma bayramları en etkili eğitim...
Görmeliler böylece, yeryüzünün, gökyüzünün,
Yasaları vardır farklı farklı...
Görmeliler onlar için ne ise oyuncak,

`Uçurtma' denir ona gökyüzünde,
Ve `bayrak' denir yere düşmüşlerine...

Hapse bile düşürür insanı, yırtık bayrak...
Oysa yırtık uçurtma uçamaz ve o kadar...
İstemem bayrak olsun gelecekte uçurtma,
Hapse düşürmesin kimseyi yırtık uçurtma...

"İnsan, ulusum; toprak, vatanım" (*)
Uçurtmam, bayrağım, bayraksızlığım...

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 19 Temmuz 2007

(*) Şinasi'nin ünlü sözü. Özgün söz şöyle: "Milletim nev`i beşerdir, vatanım ruy-i zemin". Bu söz, Tevfik Fikret'in `Haluk'un Amentüsü' adlı şiirinde de geçmektedir.

Kaynak: Gezgin, U. B. (2008). Vietnam Şiirleri (2007-2008) [Poems of Vietnam]. Ho Çi Min Kenti, Vietnam, Mart 2008.

Ulaş Başar Gezgin

Uçurumların Tam Ucunda

Uçurumların tam ucunda
O ulaşmaz dallar var ya,
İşte onlar hem ulaşmazlar
Hem de ulaşamazlar başka dağlara.

Uçurumların sarmaşıklarla sarılmış olması da
Değiştirmez bunu; renk giyinmiş olması da.

Bulut dağa dağ denize ulaşınca,
Tam o buluştukları noktada,
Mermer ocaklarında
Yontulamayacak bir gerçekle karşılaşırız:
Tüm yeşiller birgün griye dönebilirler.

Bir değişiklik olmazsa da sokak lambalarında,
Değişir sokaklar ve evler, kapılar,
Eskisine dönmeyecek şekilde.

Yüzebilir dağlar ve bulutlar üstünde
Uçabilirler gerçekte.
Neyin mecazı olduklarına bağlı hepsi.

Buna göre yapılmıştı,
Tüm yönleri gözeterek,
O geleneksel yapı.

Göz gibi pencereler.
Bir baykuş, bu, belki.
Kaşları, çatısı, çatılmış kaşları.
Olmuş mudur hiç peki,
Aynı yere baktığımız,
Aynı şekilde, aynı düşünceyle...
Savar yıldırımları başındaki şapkası.

Bu dağ, daha derinde
Gömülü olan neyin görünen tarafı?..
Doğrulur mu yattığı yerden birgün,
Düzlükteki haneleri yıka çökerte?..

Daha neler var saklanmış dallar ardında,
Dağ ardında olmanın üstüne?
Ejderhalar korur bundan böyle,
Avcıların kovaladığı hayvanları.

Ağır ağır ilerlediğimizi anlatır bize,
Kaplumbağalar, kabuğumuza çekilerek kimi günlerde,
Uzun mu uzun kainat tarihinde.

Herşeyin sahibi olamayacağımızı gösterir bize,
Göz atışımız, uçabilenlere.
Nilüferler gibi biriktirip tanelerini
Başımızı suya vermemizden belli...

Bir orman olur kökleriyle birlikte
Hayat ağacı ve daha da büyür böylece.

Çıkabilmelidirler artık ışığa
Saklananlar karanlıklarda.

Taş fenerler çok sert bir şekilde
Aydınlatırlar aydınlanması gerekenleri.
Mümkün değil aydınlanmamak, bu ışıkla.

Tütsüler yakalım o zaman, belki
Bu biçimde, ulaşabiliriz
Asla ulaşamayacaklarımıza.

Merdivenler, iniş çıkış kolaylığı.
Ne kadar az kırıkta basamakları,
İşte o kadar azdır ineni çıkını,
Yani kolay yola sapanı.

Uçurumların tam ucunda
O ulaşılmaz dallar var ya,
Sakın onlar gibi,
Olmaya kalkışma.

23.08.2014, 28.08.2014

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Uğurladık Güneşi ve Ayı

Güneş ve ay gibi parlak bir ışık
Verirler gerçi onlar, güneşsiz de
Aysız da yaşarlar bu dirençle, yine de,
İstanbul'a uğurladık güneşi ve ayı
Aydınlatın diye meydanları,
Sesleri özlemiş o meydanları,
Aydınlatın diye sokaklarda
Aralık'ın rehin aldığı insanları.
Gelsin o güneş tüm o yaşlananlara
Uzun yollarında iki kıtalı kentin.

Güneş ve ay gibi parlak bir ışık
Verirler gerçi onlar, güneşsiz de
Aysız da yaşarlar bu dirençle, yine de,
Ankara'ya uğurladık güneşi ve ayı
Bu kadar kitapçı İstiklal'de kalmadı
Aydınlatın öyleyse Güven Park'ı
Kızılay'ı, Dikmen'i, Tuzluçayır'ı.
Madenci Anıtı, ODTÜ, Çankaya.
Aydınlatın onları, yansıtın diye ışıklarını
Onların, tüm karanlık katmanlara.

Güneş ve ay gibi parlak bir ışık
Verirler gerçi onlar, güneşsiz de
Aysız da yaşarlar bu dirençle, yine de,
İzmir'e uğurladık güneşi ve ayı
Kordonboyu, Karşıyaka, bulutlu bir hava,
Martılar eşlik eder yolculuğuna,
Ne çalıyor sokak müzisyenleri bu soğukta
Bir baksana, ısıtsın onlar da güneşi ve ayı,
Narlidere gibi uçarı, ilk üniversite gibi iddialı,
Yakışan tüm ülkeye, yakışmayan saraylılara.

Güneş ve ay gibi parlak bir ışık
Verirler gerçi onlar, güneşsiz de
Aysız da yaşarlar bu dirençle, yine de,
Aydın'a uğurladık güneşi ve ayı
Gündüzleri hep yaz hep güz, geceleri ayaz.
Dağlarla çevrili, dağlara yeminli.
Zeytinsi heyecanlar, incircil gülüşler.
Bisikletli düşünceler, gondollü görüşler.
Kayıtlı ilk şarkı, demiryolları.
"Yalnızca bir kez geliyoruz dünyaya" diyen antik mezar.

Güneş ve ay gibi parlak bir ışık
Verirler gerçi onlar, güneşsiz de
Aysız da yaşarlar bu dirençle, yine de,
Uğurladık güneşi ve ayı; ödünç verdik aslında,
Geri almak için yarına
Ve yeniden ödünç vermek için yeniden ve yeniden.
Hayat deniyor tam da buna...

1 Aralık 2014

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Unutulmuş Varlıklar Ansiklopedisi

Cilt 1: Kadınlar

Unutulmuş kadınlar ansiklopedisinde
Sana ben baş köşeyi ayırdım,
Kalbimin bir tür hatıra defterinde....

Kararıyor görüntün, yıllar geçtikçe,
Eskiyor bizim bellediğimiz şarkılar,
Yeni metro hatları açılıyor, kapanıyor,
Mağazada bir yangın çıkıyor, söndürülüyor,
Alkış tutuluyor genç zanaatkara,
Doluyor boşalıyor, doluyor boşalıyor belleğim,
Sana ben bu ciltte binlerce sayfa,
Sana ben bu ciltte binlerce madde,
Sana ben milyon hokka mürekkep verdim....

Yeni zalimler çıktı yeni mazlumlar ile,
Çıkamadı nedense, kurtarıcı peygamberler,
Acı çekiyor kapısının önünde herkes ayrı ayrı,
Herkes ayrı ayrı düşünüyor, umut ediyor, şarkı söylüyor.
Kart yutmada ısrarlı telefon kulübeleri....
Sallanıyor kara kışa başkaldıran çamlar rüzgarla,
Hep yalnız, hep tek kurşun artık, başkaldıranlar,
İktidar oluyorlar, milyon, milyar olunca;
Unuttum onu da, kaç kişi vardı....

Unuttum ismini, yüzünü, yürüyüşünü,
Sen değilsindir şimdi belki sen,
Bilemeyeceğim bunu hiçbir zaman....

Seni ben bu ansiklopedide yüzbin sayfa anlattım,
Hatırlasaydım az'cık, bur'da olmayacaktın....

Unutulmuş kadınlar ansiklopedisinde
Kırmızı pabuçlarını yazdım, yeşil şalını....
Görülmemiştir bu kadar laubali bir madde....

Gazi Üniversitesi, Ankara, 2002

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Vietnam, 1975 - Bir Yetim

Yüzün kir pas içindedir çocuk.
Mezarın cangıl içinde
Kökler örtmüştür üstünü çoktan,
Nice yağmurlarla ıslanmış toprak,
Bir tek o sevecenlik göstermiş sana...

Çabuk gel, sel alır buraları,
Kalır ağaçlar kalırlar onlar,
Sularla çevrili cıscııldak.
Senin şansın yalnızca biraz daha iyi, çocuk,
Çöpe bırakılmış çocuktan, çöp çocuktan.
Senin şansın biraz daha iyidir evlat,
Sokak köpeklerinden, çöp kedilerinden.

Kapatır yüzünü düşlerinde anan,
Kocaman muz yapraklarıyla.
Baban, düşlerinde maskeler takar.
Görmediğin yüz, duymadığın ses,
İşte budur, işte budur,
İşte budur anan, baban...

Tırman şimdi hindistan cevizi ağaçlarına,
Kentler seni kollarına almadıysa da,
Bu cangıl, bu uçsuz bucaksız saklambaç alanı,
Besler, doyurur seni, sıvazlar elbet omzunu,
Uyuyakaldığında uzayan gölgeler boyu.
Yardım et sen de avlanılmak istenen,
Katledilmek istenen hayvanlara...
İnsanlar için de hayvanlar için de,
Zordur anayı çocuktan ayırması...

Durulmuş sular aynan olsun,
Ve sakın bakma arkana bir daha...
Bırak yaşasınlar, kentlerde yaşasınlar,
Ateşi bulanlar... Ormanı yakacaklar onlar...

Ve çekilsin milyonlarca aile fotoğrafı,
Çekilsin, sensiz çekilsinler onlar.
Şiyah-beyazdan renkliye geçsin baskı,
Yeni yetmelere gebe kalsın kadınlar.

Bırak dolup boşalsın bigbörgırlar, mekdanıldslar.
Ve bırak biriksın nüfus sayımları, istatistikler, kestirimler.
Dolsun boşalsın, dolsun boşalsınlar evrak dolapları.
Yeni çöplerle dolsun, eskileriyle kirli, çöp kutuları...

Dizginlenir kimisi atların,
Kimisi dizgin tanımaz...
Kimisi dizgindir bu kentlilerin,
Kimisi bildiğin attır. At!

Yolun düşerse savaşçı barınaklarına,

Susamış abine, ablana su dolu avcunu uzat.
Yapraklar tanık olurlar nasılsa,
Tanık olurlar tanıksız varlığına...
Ve görünme savaşa karşın yine de gelen safari tutkunlarına...
Ve teselli etmeyi unutma dişi sökülmiş filleri.
Ve sonra savaşçılar, silahlarını doğrultacak olsalar da sana,
Dün uzattığın su dolu avcu anımsayacaktır elbet onlar da.

Ben de seni anımsayacağım, gizledin beni düşmandan,
Yapraklar açığa vurmuşken tekinsiz durumumu,
Yapraklara söz geçirensin sen evlat,
Ellerinle ördün kurtuluşumuzu...

Fotoğrafçılar elbet seni bulamazlar,
Uzanmaz, eli, gazetecilerin, buralara.
Sen şimdi bilinmeyen mezarından bak,
Ne fotoğrafçı ne gazeteciyim ben,
Seslerle acıkır, sözlerle doyarım ben.
Bir ağaçsam, tepeden tırnağa söz ağacıyım, ses ağacı...

Bırak artsın sayısı boş kola kutularınının,
Bırak birkaç bin ton daha artsın kişi başına düşen bomba varlığı,
Demokrasi adına hepsi demokrasi adına,
Yapraklarımıza sıkılan kimyasallar da demokrasi adına,
Demokrasi sıkıldı tüm yapraklarımıza, suyu çıkıp pörsüdü o da,
Ve kuşandı kılıncını demokrasi adına rambo paşa.

Suyun altında son nefesini vermekten iyidir elbet,
Bu engin cangılda can vermesi...
Ve can, canın, bir parçası ise doğa ananın,
-Ve evet öyle.- Canın cana kavuşmasıdır doğum da ölüm de...

Gölgelere bırak tüm sözü gölgelere,
Gerçek(')ten çok uzağız, çok uzak, herkes uzak...
Kendi gölgen bile yanıltırken işte seni,
Hangi gölge doğruyu söyleyecek ki...
Gölgelerin de gölgesi olmalı, olmalı...

Sonra süpürsün o rahip, çalıları,
Terleyecek, ağır ağır terleyecek ama süpürsün,
Ve silerken alınının ıslağını,
Bakışını ölü bedenine düşürsün...

Yüzün kir pas içindedir çocuk.
Mezarın cangıl içinde
Kökler örtmüştür üstünü çoktan,
Nice yağmurlarla ıslanmış toprak,
Bir tek o sevecenlik göstermiş sana...

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 10 Kasım 2007

Kaynak: Gezgin, U. B. (2008). Vietnam Şiirleri (2007-2008) [Poems of Vietnam]. Ho Chi Min Kenti, Vietnam, Mart 2008.

Ulaş Başar Gezgin

Vietnam'da Bir Meksika Lokantasında

Dönsün pervaneler durmazca,
Dönsünler görülmeyecek denli,
Çünkü terletir tepeden tırnağa
Vietnam'ın geçmişi bizi.

Kaskı masaya bırakalım
Ve dünya gezgini sanalım
Kendimizi yollarda...
Yiyelim paçanga varsa,
Götürsün diye bizi
Anımsatsın bize Uzakülke'mizi,
Börekleri...

Fransız ekmekleri de anımsatır gerçi,
'Baget' denince daha çok anlaşılan o ekmekler;
Anımsatır Fransız peynirleri
Uzakülke'mizi...

Kırık Tayca'mıza baksın uzaktan,
Telaffuz edemediğimiz Vietnamca kitabı.
"Bu dilde evindedir o" diye bir söz vardır ya,
Nasıl bir ev olduğudur önemli olan...

Ne çabuk bitiyor yeşil çaylar
Ve kahretsin,
Bilmiyorlar ve bu yüzden,
Çalmıyorlar burada İnti İllimani'yi,
'Mavi Gözler'i...

"Nasıl bir ev?" diyorduk:
Pembe pancurludur kimilerinin anadilleri,
O dillerin yalnızca,
'Sevgilim, canım, cicim'den oluşur
Kelime haz'nesi...

"Çivi çiviye söker" türündendir kimi anadillerse,
Soğuğa karşı buzdan yapılır böyleleri...
Bu dillerde, çok az malzemeye,
Ne zengin kelam eylendiği bilinmekte...

Nasıl ki yalıtır hasır evler dışarıyı,
Yalıtır dışarıyı ve demek ki sıcaklığı,
İşte öyle anadiller vardır ki,
Ferahlatır heba olmuş insanı...

Kimi evde bir damla girmez içeriye,
Ormanları süpüren tufanlarda bile,
İşte öyle anadiller vardır ki,
İçer'den izlersiniz yağmuru, seli,
İçer'deyse kuru bir dinlenme mevsimi...

Hindistancevizi suları da çabuk bitiyor birader,

Ve kahretsin,
Bilmiyorlar ve bu yüzden,
Çalmıyorlar burada İnti İllimani'yi,
'Mavi Gözler'i...

"Hollandaca konuşalım" diyorsun tamam ama
Anlatmadın, nasıl bir evdir bu Hollandaca...
Konuşalım, Hollandaca konuşalım ama
Yalnız baş sallamayı bilirim ben Hollandaca'da...
Bu yeterli midir dil evinde biraz olsun uzanmaya?..

Ancak böyle bir ortamda, böyle loş kulaklarla
Hoş gelir bu gitarın çalınışı - 'çalınış' mı diyorsun buna?!-
Öyle mi çalarlar Andlar'da,
Bir edattır gitar,
Anlamsızdır tek başına, pan flüt olmadığında...

Bu sıvaları dökmek kimin fikri?
Yırtık kotları moda diye giymek gibi...
Hayır, İspanyol meyhanesi değil burası,
Ölmeyeceksek de ölelim yine de,
Çünkü asılı durur Zapata'nın şapkası,
Benzemiyor bu hayatın tadı birşeye,
Baharat, ketçap, mayonez atsan da...

Suda bile yetişiyor çiçekler,
Demek ki yaşam da,
Başlamış olabilir bir Meksika Lokantası'nda,
İşte bu masadaydı o ilk patlama!
Bizans'ın dünyanın merkezi saydığı mihenk taşı sanki, Yerebatan'dadır hala!
Nasreddin Hoca'nın dünyanın merkezi saydığı, ayağını bastığı yer burada!

Hindistancevizi de bitti, yeşil çay da bitti,
Biraya mı geçelim temelli?
Ama kahretsin,
Bilmiyorlar ve bu yüzden,
Çalmıyorlar burada İnti İllimani'yi,
'Mavi Gözler'i...

Havaya attığım Vietnamlı koni şapka,
Düştü çok sonra,
Meksika şapkası olarak bu defa!
Uzun yollar giderler kimi insanlar
Küçük adımlarla;
Ve başkaları, koşarlar aynı yere
Ve sıkılırlar orada yalnız başlarına...
Zaten herşey de yazmıyor Asya Dergisi'ndeki
Ho Çi Minh Haritası'nda...

Kimi zaman açılır kapılar, dışar'dasındır,
Başkaları çıksın diye açılır,
Ve onlar çıkarken, sen giremezsin

Ve kapılar hep yüzüne kapanır...

Boşuna dememiş Murat Belge;
"Kapatmak içindir kapılar bizde,
Açmak için olaydı kapılar,
'Açı' olurdu adı, 'kapı' yerine..."
Yine o kadar değil, o kadar değil,
Ekleyelim Belge'nin sözüne;
Yapmak içindir 'yapı'lar en azından,
Yıkmaq için olaydı yıkmak için,
'Yıkı' olurdu, neyse ki 'yıkı' değil...

'Bira' dedik, bira bile bitti,
Şaraba geçelim temelli, ünlü yılan şarabına Vietnam'ın,
Yılanlarla mayalanan şaraplara...
Ama hızlı içelim, bitirelim,
Grev yapmadan yılanlar da;
"Artı-değer kazanıyor şarapçılar,
Mayaladığımız şaraptan,
Ve ölüyoruz kıvrıla kıvrıla,
Tadamadan yarattığımız güzelliği..."
Ya, kahretsin,
Bilmiyorlar ve bu yüzden,
Çalmıyorlar burada İnti İllimani'yi,
'Mavi Gözler'i...

Durdurma beni fazla durdurma, durdurma,
Gemilerde koyun taşıyan Yeni Zelandalı!
Bırak daha da içeyim, çünkü anımsamak isterim,
Çölde içtiğimiz çayı, Ali'yi, Hubli'yi, Cana'yi...

Vietnam'da bir Meksika Lokantası'nda,
Kızılderili resimleri asılmış duvara.
Bak bu resimlere ve anımsa
Kızıldere ile Kızılderi'yi karıştıran çocukları...
Hep yakınlık duymuştur o çocuklar Kızılderelilere
Onlar ki başkaldırmışlar Yankilere!

Bir yanda, yönetemeyenler, yönetilemeyenler, bağımsızlık sonrası;
Bir yanda, sömürgeciliğe bağlayanlar tüm sorunları...
İki tarafa da karşı çıkma çabası, iki taraftan da uzak durma çabası...
Önce'nin sonra'laştığı döngüsellik zamanı...

- Ama arkadaş! Türkiyeli arkadaş,
Mavi değil benim gözlerim.
- Senin gözün değil mavi olan,
Güneşten yansıyan gözüne,
ışığın rengidir mavi.
Ve benim baktığım yerden,
Mavi yansıyor gözlerine...
Mavi ki açık deniz rengi,
Mavi ki gökyüzü rengi...

Sahi nasıl denir Vietnamca'da,
"Yelkenler tümnden fora!"?

Mübarek şiir! Tablo gibi adı var,
Yok efendim, Vietnam'da,
Hem de bir Meksika lokantasında...
Tablo olmaz, küratörler divanında
İcazet almadığında... Alamaz!
O zaman biz bunu Toma'ya,
Edelim armağan,
Assın beğenirse salona
Ve çekilelim,
Yüzelim Vietnam çorbalarının -yüzmeye devam edelim-
Kurbağa, yılanbalığı, deniz ürünü parçalarında...

18 Haziran 2007, Vietnam

Kaynak: Gezgin, U. B. (2008). Vietnam Şiirleri (2007-2008) [Poems of Vietnam]. Ho Çi
Min Kenti, Vietnam, Mart 2008.

Ulaş Başar Gezgin

Vietnam'da Olsaydı

Vietnam'da olsaydı,
Bu güzelim parkları,
Yeşil falan demeden
Fabrika yaparlardı.

Bu güzelim genç kızlar,
Kimisinin yüzü acı bir kahve tadı,
Kimisi orta ayarlı,
Bunları da ucuz işgücü yaparlardı.

Vietnam'da olsaydı,
Bu güzelim ırmakları,
Yok sayıp balıkları, balıkçıları,
Kurbağalidere yaparlardı,
Sarardı pis kokusu her yanı.

Bu güzelim ağaçları,
-Vietnamlı girişimcinin 'parlak' planı-
Bir an önce kesmeli, taşımali.
Terminatör gibidir işadami, işkadını,
Dolar imi gibi görür baktığı her ağacı.

Bu yollar, bu döşeme kaldırımlar Vietnam'da olsaydı,
Umursamayıp tarihsel anlamını,
Bir tarafa lüks araçlar için geçme olanağı,
Gerisi de oldu mu park alanı,
Bu yollar, Vietnam'da olsaydı.

Bu güzelim manzara Vietnam'da olsaydı,
Bir an önce işe koyulurdu 'müteahhit' namı güzellik düşmanları,
Değil mi ki mimarlar da güzellik uzmanları,
Düşmanlar, uzmanlar ve betonarme planları,
Şuraya birkaç vinç, şuraya birkaç bin varsıl konağı.

Bu insanlar Vietnam'da olsaydı,
Doğru ya, ABD'yi dize getiren onlardı.
Ama bugün nedir susturan onları?
Fabrika olmuş parkları,
Ucuz işgücü kızları,
Kurbağalidereye çalmış ırmakları,
Keresteye/ kâra çevrilmiş ağaçları,
Lükse dönmüş yüzünü, otoparka çevrilmiş kaldırımları, yolları,
Betonla sıvanmış manzaraları...

Bugün nedir susturan Vietnam'ı?
Ne zaman süpürecektir muson yağmurları
Bu adalet ağılatılarını?
Daha kaç kez dikecek işçiler,
Asla sahibi olamayacakları konakları?!
Daha kaç tane han-hamam dikecekler?!
Eğreti duruyor oysa barakaları,
Yerli yerindedir o derme çatma kulübeler,

Yükseliyor her gün oysa yeni yeni lüks evler...

Bugün neyse susturan Vietnam'ı,
O olacak inletecek yeniden Vietnam'ı!

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 17.08.2008

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Okyanusa Açılacaklar İçin: Şiirler 2009 [For Those Who Will Sail Across Oceans: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Yapıcılarla Yıkıcılar

O doğduğum ev var ya
Yıkıldı.
Büyüdüğüm ev var ya
Yıkıldı.
Okuduğum ilkokul
Yıkıldı.
Okuduğum ortaokul
Yıkıldı.
Çalıştığım kaportacı
Yıkıldı.
Yıkım hep yıkım. Sanki
Bombalamışlar tüm kenti.
Bir tek şu çam ağacı
Duruyor yerli yerinde.
Ağaca insandan daha çok
Değer veriyor yıkımcı.

Bu kadar uzmanlıkla,
Gecekondü yapımında,
Mimarlık okudum sonra.
Gösteriyorum yoksullara,
Nasıl yapılır, iki dakikada,
Şipşak bina.
Yıkılmasın diye bu defa
Çocuklarımın büyüdüğü yer,
Öleceğim yer,
Tasarlıyorum mahalleyi
Barikat kurmaya
En elverişli planla.
Zorlanacak böylece, karanlık güçler,
Saldırırken evimize, sokağımıza.

Bulvar yaptıklarını okudum Paris surlarını.
Gepgeniş yaptıklarını okudum Paris'in sokaklarını.
Zor olsun diye, barikat kurması;
Zor olsun diye, kenti savunması;
Yeni Paris Komünleri olmasın diye.
Nazilerin kolaylıkla girdiklerini okudum, bu nedenle, kente...
Biz de çağımızın Nazileriyle
Savaşığımızdan mıdır nedir,
O doğduğum ev var ya
Yıkıldı.
Büyüdüğüm ev var ya
Yıkıldı.
Okuduğum ilkokul
Yıkıldı.
Okuduğum ortaokul
Yıkıldı.
Çalıştığım kaportacı
Yıkıldı.
Yıkım hep yıkım. Sanki
Bombalamışlar tüm kenti.

Bir tek Şu am ağacı
Duruyor yerli yerinde.
Ağaca insandan daha çok
Değer veriyor yıkımcı.

Biz, yapıcılar; onlar, yıkıcılar.
Sürüyor yıllardır, evrensel savaşımız.
Biz de yıkana dek birgün, köşklerini, saraylarını onların,
Sürecek yıllarca, evrensel savaşımız.

14 Ağustos 2010

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Yapıcılarla Yıkıcılar: Şiirler 2010 [Builders and Destroyers: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Yetmişlerden Kalma O Eşyalar

Kimi zaman yetmişlerden kalma o eşyalar,
Divan, yatak, sandalye, masa ve en önemlisi ayna,
"Sana söyleyeceklerim var" diyerek
Öne atılırlar.

Kim oturmuş benden önce burada,
Kim ne görmüş aynada kendisinden başka.
Ve pencere hangi manzaraya açılmış
Yağmurlu bulutlu zamanlarda.

Kimi zaman yetmişlerden kalma o zihin dünyası,
Güneşi ayı yokmuş gibi görünür bana.
Ne başkasına köle olmuş; ne zincir vurmuş başkalarına.
Ne dönmüş ne sönmüş, çökkünlük de yok asla.

Sapmalar olmuş elbette, tüm yörüngelerde olur o ama.
Birleşip sapmalar, yörünge olmuş bile denebilir hatta.
Yine de, bir daha dönmedi o günlerdeki gibi bu dünya
Gizemli bir formül saklıydı tüm zulalarda, İspanyol paçalarda.

O havayı solumuşum ben, ilk kez baktığımda dünyaya,
O havaları söylemişim aldırmadan yaşıma.
Bundandır o masanın söyleyeceği var hâlâ bana, o kitaplığın.
Bundandır atamayacağım onları asla, kalacaklar burada, ben yaşadıkça.

28-29 Eylül 2014, Rex Hotel, Bangkok; 19 Ekim 2014, Hanoi

Gezgin, U.B. (2017). Eskisi Gibi Bir Ülke: Şiirler 2014-2017 ve Şarkılar 2008-2017 [A Country Like in the Past: Poems and Songs].

Ulaş Başar Gezgin

Yılbaşı Soruları

Bu yıl kaç arkadaş edindin, peki kaç arkadaş kaybettin?
Kaç kere güldün kaç kere ağladın kaç kere doldun duygularla?
Kimleri yitirdin de "yeniden doğarız ölümlerde" dedin?
Kimlere umut bağladın yarın adına, çocukların adına?

Bu yıl kaç kere hissettin rüzgarı, duydun mu uğuldayan türküsünü?
Kaç kere baktın güneşe, kaç kere bakıp da kapattın gözünü?
Kaç kere çıktın sokağa? Kaç kere erteledin bu yıl yapabileceklerini?
Kaç kere yüklendin geçen yıldan beklettiğin işleri, kendine verdiği sözleri?

Bu yıl da mı arkadaş, bu yıl da mı, "hayaller Bodrum, gerçekler bodrum" durumları?
Bu yıl da mı arkadaş, bu yıl da mı, "benim adım Hıdır, elimden gelen budur"
kanıksamaları?
Bu yıl da mı arkadaş, peki kaç yıl daha "bu yıl da mı arkadaş?" diye sorulacak sana?
Sorular masada ama, ne zaman uğrayacak yanıtlar buralara, soğudu zaten hava...

Söyle kaç kere sordun bu soruları kendine bu yıl, kaç kere soracaksın seneye?

28 Kasım 2015

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Öyküleriyle Gittiler Yine: Seçme Şiirler (2012-2017)
[They Left with Their Stories Again: Selected Poetry].

Ulaş Başar Gezgin

Yokşarkı

O şarkı hiç bir vakit duyulmadı hiç bir yerde...

Karanlık, upuzun gecelere eşlik eden;
Bir kıtadan bir kıtaya yorulmazca yürüyen;
Çiçek veren, her mevsimde, her iklimde, her şehirde;
O şarkı değildi...

Her pazar, yaralı bir ceylanmış da, seke seke gitmede;
Yükselerek perdede, her tabut görüşünde;
Taşı kırık bütün o mezarlarda gezinen;
O şarkı değildi...

Genç annenin ninnisi, yetebilir tüm evreni uyutmaya;
Yalnız sakız değildir çocukların ağzında;
Heyhat, tekerlemeler de, maniler de, tezahüratlar da;
O şarkı değildi...

Senyoludur; başa döner, bir kez sona geldi mi...
Senkopludur; aksar durur, ritim dışına kayar...
Susla biter, bekarlıdır, bemollüdür, diyezli...
Var ise o şarkı...

Neyde güzel çıkar amma, fagotta pesdir...
Bir raksa çok güzel malzeme olabilir...
Onu en çok gezgin ozanlar bilir...
Var ise o şarkı...

Yuvasından düşmüş kuşun, gökyüzüne söylediği...
Irmağın o kayayı oymadaki hazzı...
Alır onu doruklara götürür, dağda yankısı...
Var ise o şarkı...

Oysa çıkmadı o şarkı, ağzımızdan... Yo... Çıkmadı...
Senyo yok, senkop yok, sus yok, diyez yok...
Fagot yok, ozan yok, ney yok, raks da yok...
Yuva yok, kaya yok, kuş yok, doruk yok...

Duruyor notalar çekmeceye öyle mahzun...
Kırışık yüzü ile bakmada, coşkulu şef...
Yanlış biliyor, bu şarkının "Yokşarkı" adı...
Daha önce çalınmadı, sonra da çalınmayacak...

Aksaray, İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Yolcu Kalmasın

Ner'den gelir nereye gider bu tren kimbilir....
Kimbilir, yol yorgunluğunu birgün makinist,
Atacaktır, eğreti bir köy kahvesinde;
tüm sürüler bir anda öylece yitecektir....

Raylar boyunca uzanan yollar,
belli ki bir yere varmayacaktır....
Bandosu olmayan kasabalar ıssız;
vadiye açılan dağ yolları dar....

Yılların bıraktığı, kirpiklerimize;
belki de berrak sular olmayacak,
Bir tünelde düşüverecek makinist;
sayaçlar, saatler, göstergeler üstüne....

Merdiven bu, bir inilir bir çıkılır....
'Şimdi geliyorum' derken büfeci,
Bilmezse de en son gidişidir bu;
iniş-çıkıştan böyle, ilk defa hoşnut kalır....

Dağıttın bizi evet, ey hain hayat!
Hissetmedik arkamızda rüzgarı, bir kez olsun,
Kim toplar şimdi bizi, tüm takımadalardan;
toplansın tüm pazarlar, geç oldu saat!...

Yas tutamadık -törensiz- bıçaklanan atlar için;
bilemedik, sallanırken bir o yana bir bu yana,
Sarhoş değildi o atlar, sızılıydılar daha çok;
hep önüne bakan insan, arda kalanı ne bilsin....

Parlasın ardımızda, tren rayları upuzun;
titriyorsa elleri, güngörmüş makinistin,
Az kaldı demektir bu, o en son istasyona....
Bu sefer, son bu sefer, bu sefer huzur için....

Bu sefer, son bu sefer; haydi! Yolcu kalmasın!

Bir İETT otobüsü, İstanbul, 2001

Kaynak: Gezgin, U. B. (2007). Gezgin Şiirleri (2000-2005) [Gezgin's poetry]. Lulu.

Ulaş Başar Gezgin

Yüzyıl Öncesi Yüzyıl Sonrası

-cin bala'ya-

Yüzyıl sonrasını merak eden sen,
Benzer duygulara sahipsin benimle,
Çünkü yüzyıl öncesinden geldim ben de bugüne.

Dünyanın kaçta kaç su ise,
Sömürgeydi karaların tam da o kadarı.
Fazla gelmişti bana bu kadarı.

"Padişahım çok yaşa"yla inliyordu
Topkapı Sarayı, Yıldız Sarayı, Çırağan Sarayı.
Cumhuriyet, Fransa'dan gelme bir kargoydu pahalı.

Yüzüyordu kulaktan kulağa, Potemkin Zırhlısı,
Peynir-ekmek gibi satıyordu Gorki'nin kitapları,
Gizli gizli bakıyordu Rusya'ya, hafif çekik gözler.

Gitti gidecek Balkan ellerinde,
"Padişahım az yaşa, halk yaşasın biraz da!" demişler,
Demişler de ne ayıp etmişler.

Dizlerinin üstüne çöktürmüştü Japonya, Rusya'yı.
Nice şair, nice yazar doldurmuştu Sibirya'yı.
Dönüşleri muhteşem olacak.

Gitti elinden, Küba ve Filipinler, İspanya'nın.
Amerika aldı yerini kızgın boğanın,
Kime el uzatsa, çürüttü tutunan eli.

Eli kulağındaydı devrimin Meksika'da,
Zapata'nın, Panço Villa'nın şapkasında,
Yeni bir ülke umudu doluydu.

Ele geçirmişti Panama'yı Amerika;
Takmıştı kafaya kanal açmayı, kıtayı ikiye ayırmayı,
Oysa o zamandan beri, kıta, daha çok bağımlı.

"İmparatorluklar mezarlığı" olarak adlandırılırdı
Afganistan, benim zamanımda.
Kocaman bir kara delik olmuştu Britanya ordularına.

Çekik gözlü en büyük ülkenin cumhuriyetçileri,
Pekin'de, Şanghay'da güç topluyorlardı
Alaşağı etmek için saltanatı.

Rusya'yla İngiltere paylaşmıştı İran'ı,
Siyah oynayıp kazanacak, şah()mat olacaktı,
Uyanıyordu İran halkları, bin yıllık uykularından.

Tayvan, Kore, Doğu Asya kıyıları,

Soylu Japon'un özbeöz toprağıydı.
Yasaktı Japonca'dan başka dil.

Fransa'nın elindeydi Laos, Vietnam, Kamboçya
Direnenler var ama Hindiçin dağlarında,
Köylerde ayakkabısı olan neredeyse yok.

Adım adım bağımsızlığa yürüyor Moğolistan;
Yarısı, Çin'in elinde kalsa da,
Bağımsızlık ateşleri yükseliyor bozkırda.

Cetvelle bölüyorlar Afrika'yı haritada,
Onlar ki Avrupalılar, uygarlık getiriyorlar kara kıtaya.
Eskiden köleydi onlar, şimdi ücretli köle.

İşte bundan, tam da bundan, gözümde yaşlarla,
Yüzyıl sonrasına, bugüne geldim, yaptığım makinayla,
Karşılaştım yüz yıl sonrasına gitmek isteyen cin balayla.

Bugün sömürgeler, karaların kaçta kaç?
Bugün sömürgeler, yüzyıl öncesinden fazlası.
Tankla topla değil havuçla giriyor gülyüzlü sömürgecilik.

Müze olmuş Topkapı Sarayı, Yıldız Sarayı,
Neredeyse vatansız ölecekmiş son Osmanlı veliahtı,
"Bu, yüzyılın en büyük olayı" diyor kimileri.

Çoktan hurdaya çıkarılmış, Potemkin Zırhlısı.
Yine de satıyormuş Gorki'nin kitapları,
Mumyalanmış çekik gözler, 'Kızıl' Meydan'da.

Kedi yavrusu kadar çok ülke çıkmış Balkanlar'da,
Sonra açlıktan mıdır nedir, yemişler birbirlerini,
Çıkmıyor bu sefer, "biraz da halk yaşasın" diyeni.

Çok ama çok ıssızlaşmış Sibiryaya,
Kalmamış pek fazla şair, yazar, koca Rusya'da,
Gorki görse, duvara vururdu kafasını.

Süzdürüyormuş Amerika, tutunan eli çürütmeyi,
Neden "imdat" diyenler, yüzyıl öncesini okumaz peki?
Yılana değil birbirlerine sarılsın "imdat" diyenler.

Uyuşturucu, silah, insan ve bilmem başka neyin kaçakçılığı...
Zapata bunun için savaşmamıştı.
Meksika: Amerika'nın arka sokağı, gecekondu mahallesi, çöp bölgesi.

Amerikan üsleri kaplamış kıtanın her yanını,
Nice yiğitlere mezar olmuş And Dağları.
Umuyoruz Bolivar'ın birliği yakındır.

Tarih mi tekerrürden ibaret, tekerrür mü tarihin ta kendisi?

Rolü tarih içinde hiç değişmedi
"İmparatorluklar mezarlığı" dediğimiz Afganistan'ın.

Çekik gözlü en büyük Halk Cumhuriyeti,
Dünün pejmürdesi; bugünün dünya devi.
Ama bir tek Hindistan'da görülüyor yoksulun bu kadarı.

Şah, mat olmuş çoktan İran'da,
Halkı da mat etmişler onun yanında,
Sakallılar almış, Şah'ın yerini.

Yiyince sırtına atom bombalarını,
Bırakmış Japonya Asya kıyılarını,
Celladına aşık olmuş ne çok ülke var.

Laos, yoksul; Kamboçya, yıkık; Vietnam, kalkınası.
Yeni zenginler kuşanmış Fransa'nın kılıcını,
Kurban veriyor her gün halklar, bu yeni ejderhaya.

Rusya ile Çin arasında tost olmuş Moğolistan,
Dün nasıl yaşadıysa öyle yaşıyor insan.
Karın doyurmuyor ki, bağımsızlık dedikleri.

Kişi başına en çok darbe düşen kıta, Afrika,
Kişi başına en çok hüznün, kişi başına en çok çatışma.
Artsın artık dibe vurmuş kişi başına umut.

İşte bundan, tam da bundan, gözümde yaşlarla,
Yüzyıl öncesine geri dönüyorum, yaptığım makinayla,
Tanıştık, memnun oldum, hoşçakal cin bala.

Gördüm ki, yüzyıl öncenin sanatı, şiiri,
Uzay çağınıninkinden, gökdelen çağınıninkinden daha iyi.
20. yüzyıl sanatçılarını uyaracağım.

İnanmasınlar postmodern zırvalıklara;
Boyun eğmesinler sanat pazarlarına;
Onlar, yüzyıl sonrasının da umudu.

Pahalı bir kargo olan Cumhuriyet'i,
Yerli toprağında yetiştirmeli.
Anlatacağım bunu, "biraz da halk yaşasın" diyenlere.

Binlerce Potemkin Zırhlısı daha yapsınlar,
Gorki daha fazla yazsın, bıraksınlar.
Anlatacağım bunları, hafif çekik gözlüye.

"Almayın siz padişahın yerini,
Heba etmeyin kendi hırs savaşınızda ülkenin gençliğini"
Böyle diyeceğim "biraz da halk yaşasın" diyenlere.

Dönüşlerinin muhteşem olacağını,

Ama bir kez daha dönüş yapmamalarını,
Söyleyeceğim Sibiryaya tutsaklarına.

"Geçmişten ders çıkarmalı" diyenlere,
"Gelecekte de öyle" diyorum ben de.
Gelecek, geçmişin bir ürünü sonuçta.

Yüzyıl sonrasında da, yüzyıl öncesinde de,
Değişen yok, gözüm yaşlıdır yine.
Ya bin yıl sonra? Öteledim umudumu bin yıl sonraya.

Olur a, 22. yüzyıla gideniniz olursa,
Gözü yaşlı kalmamışsa dünyada o çağda,
Bir biçimde haber edin bana.
Dinecekse ezilenlerin gözyaşı
Benim de gözlerim kuruyacak
Ve ıslak gözler kalmamışsa artık,
Bu şiire de gerek kalmayacak.

Ho Çi Min Kenti, Vietnam, 26 Eylül 2009

Kaynak: Gezgin, U.B. (2017). Okyanusa Açılacaklar İçin: Şiirler 2009 [For Those Who Will Sail Across Oceans: Poetry].

Ulaş Başar Gezgin